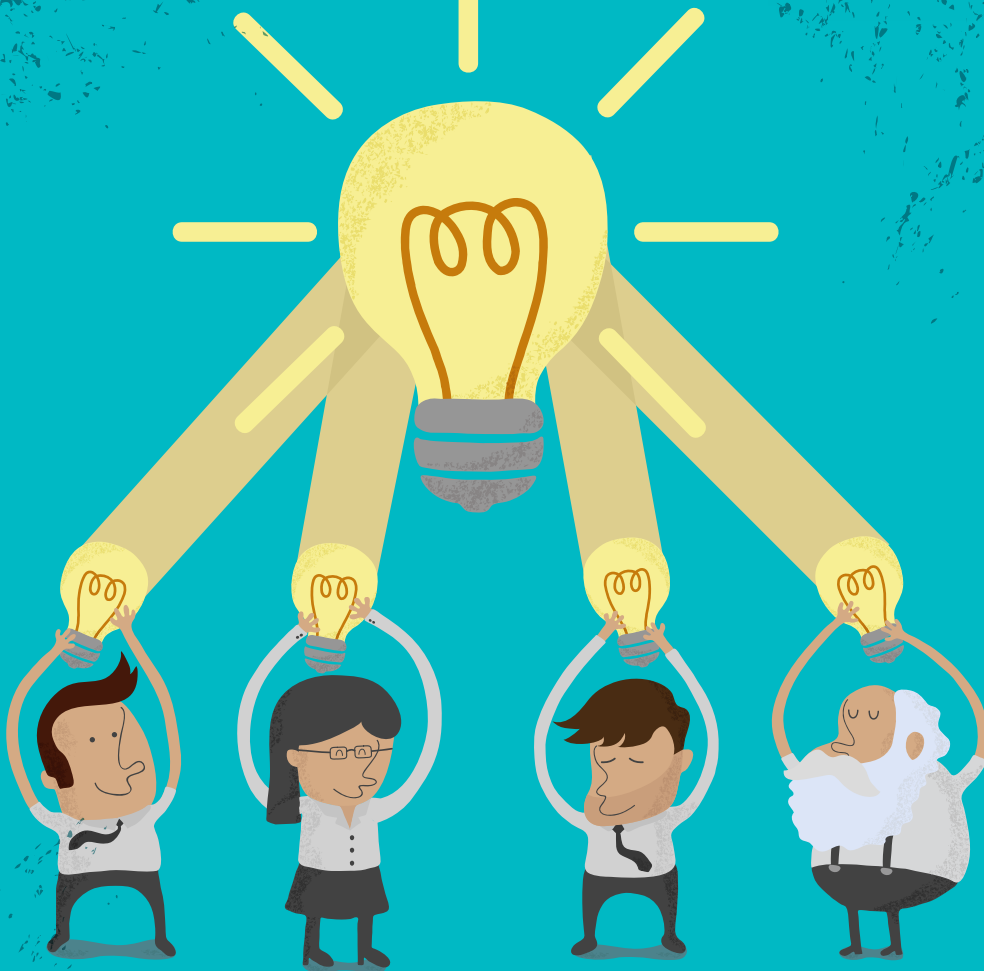

CRUX

TEEMA
RAKENNE
JA RAHA

3

TOUKOKUU 2014
Kirkon akateemiset AKI ry.

MILLAINEN SEURAKUNTARAKENNE ON VUONNA 2020?

- Ajankohtaista kokonaiskirkon taloudessa
- Opiskelijasta työelämään

VERKOSSA
Jäsenen matkavakuutus

Pysähdy,
istahda hetkeksi tänne
kiviaidan viereen lämpimälle.
Pujota heinään mansikat
muistele lapsuuden unelmat.

Raili Heikkilä

Vaikuta työaikaasi, jaksat

Työterveyslaitos on tehnyt laajan seurantatutkimuksen eläkeikää lähestyvistä kunta-alan työntekijöistä.

Tutkimuksessa todetaan seuraavasti: ”Mahdollisuus vaikuttaa työaikaan oli vahvin työssä jatkamista ennustava tekijä eläkeikää lähestyvillä kunta-alan työntekijöillä, osoittaa Työterveyslaitoksen seurantatutkimus. Hyvät vaikutusmahdollisuudet työaikaan auttoivat jaksamaan eläkeiän yli silloinkin, kun terveys oli heikentynyt.” (akatemiattutkija Marianna Virtanen, Työterveyslaitos ja professori Jussi Vahtera, Turun yliopisto ja Työterveyslaitos)

Tutkimukseen osallistui 4 677 vanhuuseläkeiän vuosina 2005-2011 saavuttanutta kuntatyöntekijää. Tutkimuksessa verrattiin vanhuuseläkeikään asti työskennelleitä henkilöitä niihin, jotka jatkoivat työtä vielä vanhuuseläkeiän jälkeen ainakin puoli vuotta. ”Vaikutusmahdollisuudet työaikaan” oli kyselyssä käytetty mittari, jolla vastaaja arvioi mahdollisuuttaan vaikuttaa työpäivän alkamis- ja loppumisajankohtiin, työpäivän pituuteen, taukojen pitämiseen, yksityisasioiden hoitamiseen, työvuororajastelyihin, palkallisten lomien ja vapaiden ajankohtiin sekä palkattomien virka- ynnä muiden vapaiden pitämiseen.

Tutkimustulos on kansantaloudellisesti merkittävä. Tutkimus osoitti, että jo tieto omasta vaikutusmahdollisuudesta työaikaan loi edellytyksiä jaksamiselle. Joustava työaika oli tutkimuksen mukaan

vahvin työuraa ennustava tekijä. Aikaisemmin on tutkittu laajastikin niitä tekijöitä, jotka johtavat ennenaikaiseen eläköitymiseen työkyvyttömyyden takia. Tämäkin tieto on tärkeää. Työntekijät, joilla oli hyvät mahdollisuudet joustaviin työaikaan jatkoivat keskimäärin 9,5 kuukautta pidempään työssä kuin työntekijät, jotka kokivat mahdollisuudet vähäisiksi. Tutkimus osoittaa myös, että joustavat työajat voivat auttaa stressinhallinnassa ja säästää voimavaroja tulevaan. Vaikutusmahdollisuus työaikaan voi kertoa myös laajemmin hyvästä johtamisesta ja luottamuksesta työpaikalla.

Tutkimustulos luo toivon vihreää väriä myös kirkon puolelle. Omassa työpaikassani Keravan seurakunnassa on aloitettu helmikuun alussa hengellisten työntekijöiden työaikaakokeilu. Omat kokemukseni ovat myönteisiä. Heti alussa yksi tavoitteista, työ- ja vapaa-ajan erottaminen, tuli todeksi ja näkyväksi. Tunne oli vapauttava. Työaikaakokeilu on opettanut suunnittelemaan paremmin tulevien viikkojen töitä. Työpaikallani on puhuttu paljon työn tekemisestä ja paikallisesti sovittu useista käytännön toimista, joita työaikaakokeilu on tuonut tullessaan. On myös havaittu joitakin vähemmän positiivisia asioita. Itse voin todeta, että lähes 30 vuoden työurallani on tullut tehdyksi työajatonta työtä. Uuteen junaan tai oikeammin junanvaunuun ei ole helppo hypätä. Mielestäni pappien ja kanttoreiden työtä ei ole myöskään kovin helppoa istuttaa työai-

Eero Annala

KANTTORI-URKURILIITON
PUHEENJOHTAJA
eero.annala@evl.fi

kaan työn luonteesta johtuen. Siksi minunkin työpaikallani seurataan tarkasti kokeilun tuloksia.

Tunnistan helposti kunta-alan tutkimuksen hyviä osa-alueita. Koen, että työaika suojellee työntekijää. Työaika on myös oiva edunvalvonnan, alaisena olemisen ja työnjohdon työkalu. Työaika on kirkossamme työkalutuurin omaehtoista uudistamista aivan kuin sen rakenteiden pohtiminen.

Onnitteluni vielä vuoden kanttorille, dir. mus. Mauri Miettuselle. Palkinnon luovutuspuheessani kerroin, että Mauri on vuoden 2010 jutaväärti. Koskaan emme palanneet tähän titteliin, mutta nyt tässä tietoa: Jutajaisten jakama arvoniimi annetaan henkilölle, joka on edistänyt pohjoisen suurimman folklorefestivaalin hengenviljelyä ja ylöspanoa. Hienoa! ✕

”Seurakuntarakenteiden uudistaminen etenee askel kerrallaan. Lopullisia päätöksiä kokonaisuudesta joudutaan vielä odottamaan.

-Terhi Jormakka

38

LUE!

7

Apua yksityiselämän oikeusasioihin

ARTIKKELI

AKIN TULEVA TOIMINNANJOHTAJA JUSSI JUNNI 28
"Vähemmän jakkaavaa keskustelua, enemmän tekoja"

KIRKKOMUSKARIT KUKOISTAVAT 30

OPISKELIJA – KUKA VALVOO ETUJASI 34

OPISKELIJASTA TYÖELÄMÄÄN 38

KOKEMUKSIA SEURAKUNTAHARJOITTELUN KEHITTÄMISHANKEESTA ESPOOSSA 44

ROHKEASTI SAIRAALAPAPPI 48

TEOLOGEJA KOULUTTAMASSA ETIOPIASSA 52

MUSIIKKIA JA SIELUNHOITOA 56

TEEMA

MILLAISISSA SEURAKUNTARAKENTEISSA ELÄMME VUONNA 2020 12

Terhi Jormakka kertoo, missä mennään seurakuntarakenneuudisuksessa

AJANKOHTAISTA KOKONAISKIRKON TALOUDESSA 16

Leena Rantasen artikkelissa tarkastellaan mm. yhteisöveroa, kirkon eläke-ennustetta ja Kipaa

LÄÄNINROVASTI TUULESSA; JOSKUS TYVENESSÄKIN 20

Mikä on lääninrovasti ja mitä hän oikein tekee

PAPPISASESSORI KAPITULIN HOMMISSA 24

Näköalapaikka oman hiippakunnan asioihin

Anna palautetta
ja voita
iPad mini!

s. 74

58

KIRJOITUSSARJAT

Kirkon erityisvirassa	36
Säkeistö pyhään	58

VAKIOT

Ordinariokoulutus	8
Työntekijän näkökulmasta	23
Mielipide	26
Opiskelijavinkkelä	43
Tekstin ääressä	60

AJANKOHTAISTA

Apua yksityiselämän oikeusasioihin	7
AKIn aukioloajat kesällä	7
Teologipäivä	8
Valtakunnalliset Kanttoripäivät	9
Uusi toimintamuoto Kanttori-urkuriilitossa	9
Mauri Miettunen on Vuoden kanttori 2014	11
Takakannessa Papiston päivät	

CRUX

JULKAISIJA

Kirkon akateemiset AKI ry.
Rautatieäisenkatu 6, 00520 Helsinki

PÄÄTOIMITTAJA Merja Laaksamo
Puh. (09) 4270 1506
merja.laaksamo@akiliitot.fi

TOIMITUSSEITEERI Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515, faksi (09) 148 5875
heli.meinola@akiliitot.fi

TOIMITUSKUNTA

Kaisa-Leena Harjunmaa-Hannikainen, kanttori
Merja Laaksamo, pastori (pj.)
Milla Mäkitalo, seurakuntapastori
Karoliina Nikula, johtava sairaalapastori
Panu Pihkala, turkija
Ilkka Raittila, sairaalapastori
Minna Raassina, johtava kanttori
Pekka Soranummi, kanttori

OSOITTEENMUUTOKSET

Tuija Kukkonen
Puh. (09) 4270 1503
tuija.kukkonen@akiliitot.fi

Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515
heli.meinola@akiliitot.fi

TOTEUTUS JA ULKOASU

MCI Press Oy
Mikonkatu 8 A, 00100 Helsinki

ILMOITUSHINNAT

Koko	
2/1 s.	380 mm x 255 mm 1 790,- euroa
1/1 s.	190 mm x 255 mm 1 020,- euroa
1/2 s.	155 mm x 114 mm 73 mm x 228 mm 560,- euroa
1/4 s.	101 mm x 118 mm 330,- euroa
1/8 s.	101 mm x 55 mm 200,- euroa
takasivu	190 mm x 230 mm 1 200,- euroa

ISSN 0783-0122

PAINOPAikka

Scanweb Oy

Tulevaisuuden rakenteet

Merja Laaksamo

PÄÄTOIMITTAJA

AKIn tulevaisuusasiakirjaa valmistellaan parhaillaan. Syksyn valtuusto päättää toiminnan painopisteistä seuraavalle nelivuotiskaudelle. Tulevaisuuden ennustaminen ei ole koskaan helppoa, mutta sen verran voi aavistella, että rahat eivät tule lisääntymään eivätkä työt vähene. Tulevalla nelivuotiskaudella ilmeisesti toteutetaan myös suunniteltu seurakuntarakenteen muutos,

vaikka toukokuun kirkolliskokous siirsikin asian käsittelyn seuraavalle vuodelle.

Kun virkoja todennäköisesti joudutaan tulevaisuudessa jonkin verran vähentämään, on seurakunnan työt tehtävä entistä pienemmällä joukolla. Miten tämä suhteutetaan työajattomien työntekijöiden aika-tilaan, on myös työsuojelullinen kysymys. Työntekijöiden jaksamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Niukkenevien resurssien kanssa on tasapainoitava. Tässä lehdessä puhutaan niistä edellytyksistä, joita rahat ja rakenteet työnteolle asettavat. Terhi Jormakka tekee selkoa uudesta seurakuntarakenteesta ja kertoo viimeisimmät tiedot siitä, missä hankkeen kanssa tällä hetkellä ollaan menossa ja mitä kirkolliskokouksessa esitykselle tapahtui.

Leena Rantala kartoittaa kirkon taloustilannetta ja eläkeasioita. Ra-

hat asettavat reunaehdoja virkojen säilymiselle ja niiden täyttämiseksi.

Kirkon palvelukeskus Kipa toteutuu suunniteltua pienempänä. Toistaiseksi kipa-asiakkuus ei ole tuottanut merkittäviä säästöjä seurakunnille.

Tässä lehdessä perehdytään myös siihen, mitä lääninrovasti ja pappisasessori tekevät kirkollisessa hallinnossa. Risto Kormilainen kertoo tehtävistään lääninrovastina ja Anja Nurminen selvittää, mitä kuuluu pappisasessorin työhön. Lääninrovastin tehtäväkenttä tulee muuttumaan rakennemuutoksessa. Risto kertoo jutussaan, mitä hän uudessa tilanteessa jäisi nykyisestä tehtävästään kaipaamaan.

Kesän korvalla ilmestyvä Crux jaetaan syksyllä uusille teologian ja kirkkomusiikin opiskelijoille, joten kädessäsi on myös opiskelijanumero. Toivotamme opiskelijat tervetulleiksi AKI-yhteisöön, kasvamaan tuleviin ammatteihinsa ja perehtymään ammatillisiin asioihin ja edunvalvonnan kiemuroihin jo opintojensa aikana.

Lehdessä on painavaa asiaa opiskelijoille, oman liiton toiminnassa kannattaa olla mukana alusta alkaen. Opiskeluun liittyen Mika Nurmi kirjoittaa seurakuntaharjoittelun pilottihankkeesta, jonka kokemuksia hyödynnetään muun muassa Espoon hiippakunnassa.

Kesä tulee leireineen ja lomineen. Hyvää ja virkistävää kesää kaikille Cruxin lukijoille! ✕

Tässä lehdessä puhutaan niistä edellytyksistä, joita rahat ja rakenteet työnteolle asettavat.

Oikaisu
Cruxissa 2/2014 oli virheellinen lähtöaika
Kanttori-urkuriin eläkeläisjäsenen Nostal-
gia-matkalle Ahvenanmaalle. Laiva lähtee 1.10.
kello 8.45 Turusta.

Maksuton puhelinneuvonta – **APUA YKSITYISELÄMÄN OIKEUSASIOIHIN**

KIRKON AKATEEMISET AKIn jäsenillä on jäsenetunaan oikeus saada **Juridia Bützowin** lakimiehiltä neuvontaa puhelimitse yksityiselämäänsä liittyvissä oikeudellisissa asioissa. Kun mietitte esimerkiksi, miten kannattaisi edetä asuntokauppariidan selvittelyssä tai miten siirtää varallisuutta sukupolvelta toiselle tai mitä hyötyä on avioehtosopimuksesta, voitte saada vastaukset kysymyksiinne puhelimitse Juridia Bützowin asiantuntijoilta.

Lakimiehemme neuvovat vuosittain tuhansia ihmisiä heidän yksityiselämäänsä koskevista asioista. Tämän ansiosta meillä on vahva osaaminen ja kokemus yksityisten ihmisten oikeudellisista ongelmista ja riitojen ratkaisemisesta.

Puhelinneuvonta kattaa asiat, jotka jäsen voi esittää ja lakimies selvittää puhelimesta. Jos asiaa ei

voida selvittää puhelinkeskustelun aikana, Teillä on mahdollisuus sopia Juridia Bützowin lakimiehen kanssa toimeksiannosta. Avustamme mielellämme kaikenlaisissa oikeudellisissa kysymyksissä. Toimeksiannosta veloitetaan erikseen.

Tarkemmat tiedot neuvonnan sisällöstä ja rajoituksista löytyvät liiton nettisivuilta. Muun muassa työ- ja virkasuhdeasioissa jäsenen tulee edelleen kääntyä liiton puoleen.

Soittaessaan jäsenen tulee ilmoittaa jäsennumeron. Puhelinneuvontaa annetaan toimestossamme työpäivinä klo 10-16 neuvontanumeroissa

Helsinki
Hämeenlinna
Jyväskylä
Tampere
Turku

010-6841 400
010-6841 401
010-6841 402
010-6841 403
010-6841 404

Edistätte oikeuksianne ja taloudellista etuunne kysymällä ajoissa neuvoa. Ennakointi säästää monilta ristiriidoilta ja vahingoilta. **X**

Asianajotoimisto Juridia Bützow Oy

JuridiaBützow

Liiton aukioloajat kesällä

Kirkon akateemiset AKIn toimisto on suljettuna 7. – 25.7 välisen ajan kesälomien vuoksi.

Kiireellisissä tapauksissa voit ottaa yhteyttä numeroon 050 511 6683.

Lakimiehen puhelinpalvelua ei ole ajalla 30.6. – 11.7.

AKI toivottaa jäsenilleen hyvää kesää ja rentouttavaa lomaa.

Papiston päivät

Jyväskylän Paviljongissa
30.9.–1.10.2014

Ilmoittautuminen päiville on käynnissä. Huomaa edullisempi osallistumismaksu 30.6.2014 saakka.

Lisää päivistä osoitteessa
www.pappisliitto.fi

jäsenedut.fi

TEOLOGIPÄIVÄ

"MUTTA MINÄ SANON TEILLE..."

Mitä ja mistä saarnata silloin kun ei ole mitään annettavaa?
Päivän tavoitteena on antaa eväitä muillekin jaettavaksi.

Professori **Heikki Räisänen**
Emerituspiispa **Wille Riekkinen**
Teologian tohtori **Jarmo Tarkki**

Ohjelma:

9:00 "Kristus-kuvia varhaiskristillisyydessä", Heikki Räisänen, Wille Riekkinen.

10:30 "Kristittyjen identiteetti", Heikki Räisänen. Kommentteja esittää ja kerää Wille Riekkinen.

12-13 Lounastauko

13:00 "Mikä on totuus?" Totuus, kirkko ja tämän päivän sanottava, Jarmo Tarkki.

14:30-16 Paneelikeskustelu

Tilaisuus on tarkoitettu papeille ja teologeille. Keskustelemme yhdessä kirkkoomme liittyvistä substanssikysymyksistä avoimessa ja sallivassa ilmapiirissä.

Tilaisuuden voi halutessa valmistautua lukemalla Heikki Räisänen kirjaa *Mitä varhaiset kristityt uskoivat?* (WSOY, 2011)

Vapaa pääsy, kahvitarjoilu

LÄMPIMÄSTI TERVETULOA !

Järjestäjät: Kirkon ulkosuomalaistyö ja Töölön seurakunta

AKIn toimisto muuttaa

AKIN TOIMISTO (Suomen Kanttori-urkuriliitto ja Suomen kirkon pappisliitto) muuttaa 6.6.2014 Länsi-Pasilaan. Muut- to johtuu Akavatalon perus- korjauksesta, jonka on arvioitu kestävän puolitoista vuotta.

AKIn toimisto on suljettuna muuton takia 6. – 9.6.2014 välisen ajan, ja se palvelee jäseniään 10.6. alkaen osoit- teessa **Maistraatinportti 2 00240 Helsinki**. Muutosta johtuen puhelin- ja sähkö- postiliikenteessä voi olla häiriöitä. AKIn puhelinnumerot ja sähköpostiosoitteet säilyvät ennallaan. ✕

Ilmoittautuminen Kanttoripäiville ALKAA ELOKUUSSA

VALTAKUNNALLISET

KANTTORIEN neuvottelupäivät pidetään 3. – 5.2.2015 Oulussa. Kanttoripäivien teemana on ”Alakko nää mua?”. Ilmoittautuminen päiville alkaa elokuussa.

Kanttoripäivien keskeisenä tapahtumapaikkana on Oulun Kaupunginteatteri. Päivien teema on oululainen sananparsa, joka tarkoittaa pyyntöä saada tulla mukaan, liittyä toisten seuraan. Kanttoripäivien

ohjelmassa on mm. elämyksellinen matka Oulun hiippakuntaan, avaimia työelämän haastavien tilanteiden ratkaisemiseen sekä Oulu Sinfonian konsertti, jonka solistina kuullaan sopraano Soile Isokoskea. Oulun seudun ammattikorkeakoulun kirkkomusiikin opiskelijat ja Oulun hiippakunnan kanttorit ovat vahvasti mukana.

Kanttoripäivien hinta 31.10. mennessä ilmoittautuville on 150 euroa. Päiville ilmoittaudutaan Kirkkohallituksen verkkosivuille elokuussa avautuvan ilmoittautumislomakkeen kautta. Kaikkiin seurakuntiin lähetetään keväällä Kanttoripäivien kutsukirje, jossa on tarkempia tietoja päivistä ja ilmoittautumisesta. Liiton jäsenet saavat myöhemmin myös liiton sähköisen uutiskirjeen asiasta. ✕

UUSI TOIMINTAMUOTO KÄYNNISTYY Liiton hallitus vierailee alaosaston kokouksessa

KANTTORI-URKURILIITON hallitus ja Kymenlaakson kanttori-urkuriyhdistys järjestävät yhteisen kokouksen ja jäsentapaamisen Haminassa 25.9.

Tapahtuma käynnistää liitossa uuden toimintamuodon, jonka tarkoituksena on tiivistää liiton johdon ja paikallisten aktiivijäsenten yhteistyötä. Yhteisenä tavoitteena on lisätä jäsenistön yhteenkuuluvuuden tunnetta ja tietoisuutta omista oikeuksistaan työelämässä.

Kanttoreiden alueelliset yhdistykset, alaosastot, ovat liiton toiminnan tärkeitä kulmakiviä. Tulokselliseen jäsenten etujen ajamiseen tarvitaan kanttoreiden yhteistoimintaa sekä valtakunnallisella että paikallisella tasolla. Alueellisia alaosastoja on yhteensä 19, ja lisäksi liitolla on valtakunnallinen ruotsinkielinen alaosasto, Kyrkomusikerförbundet.

Alaosastot toivottavat kaikki alueensa kanttorit mukaan toimintaan. Liiton kotisivuilta löytyvät alaosastojen yhteystiedot. ✕

Björn Vikström

MER ÄN ORD

Trovärdig efterföljelse i en kyrka på väg

I sitt herdabrev till Borgå stift skriver biskop Björn Vikström om tron utöver orden – den levda tron. Han belyser också bibelsyn, kyrkans synlighet i samhället, vad som är nödvändigt för kyrkans enhet och många andra aktuella frågor.

Hft. 154 sidor

24⁹⁰

Fontana Media

www.fontanamedia.fi
tfn (09) 612 615 30
info@fontanamedia.fi

Papit vastuunkantajina

Eija Nivala

PAPPISLIITON PUHEENJOHTAJA
eija.nivala@evl.fi

Uuteen ryhtyessä on hyvä katsella ympärilleen. Kun vastavalitut AKIn valtuutetut huhtikuussa aloittivat työnsä, pohdittiin, mikä tämä yhteisö on, mitä täällä tehdään ja mikä merkitys tällä kaikella on? Miten me vastuunkantajina asetumme tähän kokonaisuuteen? Missä nyt mennään yhteiskunnassa, kirkossa, liitossamme tai ammattiyhdistysliikkeessä laajemminkin.

Samalla katse ulottuu jo pidemmälle. AKIn tulevaisuustyöryhmä on työstänyt tulevaisuusasiakirjan, jonka tarkoitus on ohjata AKI-yhteisön suunnittelua ja toimintaa vuoteen 2018 saakka. Myös Pappisliitto linjaa siinä omat painopisteensä.

Toimintaympäristön muutokset haastavat meitä pappeja pohtimaan ammatti-identiteettiämme, tehtäväämme ja toimintatapojamme. Asiakirjaan kirjattu toiminta-ajatus sanoittaa Pappisliiton itseymmärrystä ja tehtävää näin: ”Pappisliitto on papiston ammatillisuutta, kollegiaalisuutta, kehittymistä, papiston edunvalvontaa ja myönteistä pappiskuvaa edistävä aktiivinen toimija. Pappisliitto ja siihen kuuluvat erilaisissa viroissa toimivat papit toimivat yhdessä kirkon puolesta.” Ammatillinen, kollegiaalinen, aktiivinen, kirkon puolesta toimija – tällainen on Pappisliitto.

Mitä se sitten on tässä ajassa? Mielestäni yksi painopistealueista tarttuu rohkeasti tähän kysymykseen. Sen mukaan Pappisliiton yksi tehtävä on kannustaa papistoa osallistumaan yhteiskunnalliseen ja kirkolliseen keskusteluun.

Pappi on tehtävässään aina ollut ja on viestijä. Evankeliumi on viesti, joka on välitettävä ennen muuta kielen keinoin. Tämä on edelleen totta, mutta maailma ja viestinnän välineet ovat jatkuvassa muutoksessa. Kielikin. Tänäkin myös viestin vastaanottajalla on keskusteluun osallistumisen ja välittömän palautteen antamisen mahdollisuus.

Meidän pappien tehtävä on mielestäni vähintään seurata niin kirkollista kuin yhteiskunnallista keskustelua laajemminkin. Myös keskusteluun osallistuminen ja sitä kautta vaikuttaminen on yksi papin ammatillisen identiteetin ulottuvuus. Ei kaikesta tarvitse kiinnostua, mutta valinnanvaraa riittää. Otitko osaa suvivirsi-keskusteluun? Mietitkö, miten tulisi ratkaista kirkon yhteiskunnallisten tehtävien rahoitus? Miten herätysliikkeitten ympärillä käytävä keskustelu sinua liikuttaa? Mitä ajatuksia YV-keräyksen virittämä saattohoitokeskustelu sinussa herätti? Mitä mieltä olet seurakuntarakenteen muutossuunnitelmista oman seurakuntasi näkökulmasta? Huomasitko, että kirkolla on omat teesinsä EU-vaaleja varten? Esimerkiksi näihin ja moniin muihin ajankohtaisiin kysymyksiin toivoisi papistolla olevan jotain sanottavaa. Olkaamme vastuunkantajina myös siellä, missä keskustellaan ja vaikutetaan. ✕

Toimintaympäristön muutokset haastavat meitä pappeja pohtimaan ammatti-identiteettiämme, tehtäväämme ja toimintatapojamme.

MAURI MIETTUNEN ON VUODEN KANTTORI 2014

Merja Laaksamo

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITON hallitus on nimennyt Vuoden Kanttoriksi 2014 Rovaniemen seurakunnan johtavan kanttorin, MJ, d.m. **Mauri Miettusen**. Miettunen vastaanotti palkintonsa Kirkon akateemiset AKI ry:n valtuuston kokouksen yhteydessä Vantaalla torstaina 10.4.

Hallitus perusteli valintaa seuraavasti: Mauri Miettunen on monin tavoin vahvistanut myönteistä käsitystä kanttoreista myös kirkon ulkopuolella. Mauri Miettunen on innostanut nuoria kirkkomuusikon uralle. Hän on pitänyt esillä myös asianmukaisen palkan maksamista sekä harjoittelijoille että kesäkanttoreille.

Mauri Miettunen on syntynyt vuonna 1953 Rovaniemellä. Hän on suorittanut Sibelius-Akatemiassa kanttori-urkurin tutkinnon vuonna 1975 ja musiikinjohtajan tutkinnon vuonna 1986. Hän on työskennellyt Helsingissä Johanneksen seurakunnassa 1974-1976, Rovaniemen seurakunnassa 1976-1984, Kiikalan seurakunnassa 1984-1985 ja jälleen Rovaniemen seurakunnassa johtavana kanttorina laajaa yliopistotutkintoa edellyttävässä virassa vuodesta 1987 alkaen. Lokakuusta 2011 huhtikuuhun 2012 Mauri Miettunen toimi turistikanttorina Kyprokseksi.

Mauri Miettunen on vaimonsa **Ulla Miettusen** kanssa toteuttanut Runon ja musiikin konsertteja noin 25 vuoden ajan eri puolilla Suomea ja julkaissut myös äänitteitä. Hän on laatinut Saamelaisen virsikirjan koraalikirjan sovitukset. Kirkkomuusikkona hänen vahvuus-

Ulla ja Mauri Miettunen

tensa on improvisointi uruilla ja eri soittimilla sekä laaja yhteistyö eri tahojen kanssa sekä konserttien että jumalanpalvelusten musiikin toteutuksessa.

Mauri Miettunen on Oulun hiippakunnan jumalanpalvelus- ja musiikkitoiminnan neuvottelukunnan jäsen. Hän on myös Suomen Kanttori-urkuriliiton alaosaston Lapin kanttorit ry:n puheenjohtaja. Rovaniemen kaupunki on myöntänyt Mauri Miettuselle kaupungin

taiteilijapalkinnon vuonna 1991. Jutaväärtiksi hänet nimitettiin Jutajaisissa, lappilaisessa kansanmusiikkitapahtumassa vuonna 2010.

Mauri Miettusen mukaan parasta kanttorin työssä on:

- mahdollisuus palvella seurakuntaa laaja-alaisesti
- muusikkoutta voi elää luovasti, sana ja sävel antavat rannattomat mahdollisuudet erilaisille toteutuksille

- improvisointi on innostavaa
- soittimia saa käyttää monipuolisesti: sähköiset kosketinsoittimet laajentavat sointimaailmaa
- uusien soittimien opiskelu on kiinnostavaa, alttihuili ja trumpetti ovat saaneet rinnalleen viime aikoina pianohaitarin ja alttoviulun.

Mauri Miettuselle luovutettiin tunnustuksena ansioistaan Urkurakentamo Veikko Virtasen lahjoittama Principal-urkupilli seinälaattaan kiinnitettynä sekä liiton ja Nordea-pankin rahalahja. ✕

MILLAISESSA SEURAKUNTARAKENTEESSA ELÄMME VUONNA 2020?

Seurakuntarakenteiden uudistaminen etenee askel kerrallaan. Viime talven ja kuluvin kevään aikana on siirrytty uudistuksen pääperiaatteiden puntaroinnista yksityiskohtaiseen säädösvalmisteluun. Lopullisia päätöksiä kokonaisuudesta joudutaan vielä odottamaan.

TERHI JORMAKKA
Seurakuntarakenteiden kehittämishankkeen
projektipäällikkö, Kirkkohallitus

Seurakuntarakenteiden kehittämisen tavoitteena on seurakuntien läheisyyden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen, vastuullinen taloudenhoito sekä jäsenlähtöisyyden ja monipuolisen toiminnan kehittäminen. Lisäksi tavoitellaan joustavuuden lisääntymistä työvoiman käytössä, hallinnon tehokkuutta ja johtamisvastuiden selkeyttämistä.

Seurakunnilta saaduissa palautteissa tavoitteita pidettiin hyvinä ja kannatettavina. Uudistuksen tavoitteista on koko ajan ollut myös kirkolliskokouksessa laaja yhteisymmärrys.

Valmistelulinjauksista säädöksiin

Kirkolliskokous käsitteli valmistelun pääperiaatteita ja lukuisia yksityiskohtia keväällä 2013. Uudistuksen kannalta merkittävin oli peruslinjaus siitä, että tulevaisuudessa kaikki

seurakunnat kuuluisivat seurakuntayhtymiin. Kirkolliskokouksen valmistelulinjausten mukaisesti kirkkohallituksessa laadittiin esitys kirkon paikallistason rakenteita koskevan sääntelyn muuttamisesta. Käytännössä muutama viikko sitten kokoontunut kirkolliskokous sai käsiteltäväkseen 250-sivuisen paketin, jossa ehdotetaan lukuisia muutoksia kirkkolakiin, kirkkojärjestykseen ja kirkon vaalijärjestykseen.

Ehdotuksen taustalla on valmistelulinjausten lisäksi piispainkokoukselta saatu lausunto, joka käsittelee erityisesti kirkko-opillisia ja virkateologisia kysymyksiä. Monien yksityiskohtien lisäksi lausunto toteaa, että kyseessä on teologisesti mahdollinen malli uudistaa kirkon rakenteita. Lisäksi esitysluonnoksesta pyydettiin lausuntoa 46 muulta taholta. Karkeasti voidaan jaotella, että lausunnon antaneista puolet suhtautui uudistukseen myönteisesti, neljännes neutraalisti ja loppuneljännes torjuvasti. Lau-

suntojen pohjalta tehtiin tarkennuksia niin pykäliin kuin perusteluihin.

Kirkon perustyö tehdään seurakunnissa

Seurakuntien asema kirkon elämän ja toiminnan perusyhteisöinä säilyy uudistuksessa. Seurakuntien yhteisöllisyyttä pyritään vaalimaan ja vahvistamaan siinä määrin kuin se on lainsäädännön keinoin mahdollista. Seurakuntayhtymä puolestaan on palveluorganisaatio, jonka tehtävänä on mahdollistaa kirkon työ seurakunnissa. Lakisääteisiä tehtäviä seurakuntayhtymällä on vain viisi: verotulojen jako seurakuntien kesken, omaisuuden ja talouden hoito, henkilöstöhallinto, arkistotoimi ja kirkonkirjojen pito. Mikäli seurakunnat yhdessä sopivat, seurakuntayhtymälle voidaan siirtää myös muita tehtäviä.

Uudistuksen kantavia elementtejä on välttämättä puitelainsäädäntö.

Seurakunnan ja seurakuntayhtymän välinen vastuujako voi vaihdella suuresti riippuen esimerkiksi seurakuntien määrästä ja koosta sekä etäisyyksistä, kaksikielisyydestä ja muista erityispiirteistä. Näin ollen tulevaisuudessa korostuu seurakuntayhtymien ja seurakuntien vastuu oman toimintansa ja hallintonsa järjestämisessä. Kirkkolaki ja kirkkojärjestys sisältävät entistä vähemmän yksityiskohtaisia säännöksiä.

Parokiaaliperiaatetta ei murreta

Kirkolliskokouksen käsittelyssä oleva esitys ei sisällä poikkeuksia parokiaaliperiaatteeseen. Kirkon jäsenet kuuluvat näin ollen jatkossakin alueellisesti rajattuihin seurakuntiin.

Uudistuksen yhteydessä halutaan lisätä seurakuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Mahdollisuudet ovat tähän mennessä riippuneet lähinnä seurakunnan toimintakulttuurista sekä päättäjien ja työntekijöiden asenteista. Jotta seurakuntalaisten osallisuutta voitaisiin vahvistaa kaikissa seurakunnissa, lainsäädäntö tukee uudenlaisia osallistumisen muotoja sekä kannustaa seurakuntia ottamaan niitä käyttöön.

Seurakuntayhtymä toimii työnantajana

Työnantajana uudessa mallissa on aina seurakuntayhtymä. Seurakuntayhtymän vastuullisena ja lakisääteisenä tehtävänä on huolehtia siitä, että seurakunnilla on riittävät resurssit ja osaaminen kirkon työn hoitamiseen omalla alueellaan.

Tavoitteena on, että uusi seurakuntayhtymä tarjoaisi entistä pa-

Seurakuntien asema kirkon elämän ja toiminnan perusyhteisöinä säilyy uudistuksessa.

rempaa turvaa henkilöstölle. Erityisesti pienten seurakuntien helposti haavoittuva henkilöstörakenne saa tukea laajemmasta yhteisöstä. Sijaisjärjestelyt on helpompi toteuttaa ja mielekkäiden tehtävänkuvien rakentamiseen on paremmat mahdollisuudet. Esitys mahdollistaa työvoimaresurssien joustavan kohdentamisen yhtymän seurakuntien kesken sekä henkilöstön liikuteltavuuden tarvittaessa seurakuntarajojen yli.

Seurakunnissa työtään tekevien valinnasta päättää seurakuntaneuvosto.

Johtamisvastuut muuttuvat

Jatkossa seurakuntayhtymän ylimpänä johtajana toimisi yhtymärovasti. Hän on muiden kirkkoherrojen hallinnollinen esimies. Tämä ei kuitenkaan rajaa yhtymän seurakuntien ja kirkkoherrojen toiminnallista itsenäisyyttä. Yhtymärovasti toimii myös yhtymän talouden ja hallinnon johtavan viranhaltijan esimiehenä.

Yhtymärovastin tehtävistä säädetään kirkkojärjestyksessä, mutta tehtäväkenttä voi olla yhtymän koosta ja sille uskotuista tehtävistä riippuen eri laajuinen. Yhtymärovasti voi olla joko osa-aikainen tai kokoaikainen. Yhtymärovastin virka täytetään neljän vuoden määräajaksi. Nelivuotiskausien määrää ei ole rajattu.

Kirkkoherra johtaa tulevaisuudessakin seurakunnan toimintaa. Yhteisestä työnantajatahosta huolimatta kuhunkin seurakuntaan sijoitettu henkilöstö on kirkkoherran työnjohdon alla. Seurakunnan koosta riippuen paikallisesti sovietaan myös tarvittavat lähiesimiesjärjestelyt.

Alistussäännösten kumoamisella notkeutta

Nyky-yhtymistä tutulla tavalla kirkon paikallistason hallintoa hoitaisivat seurakuntaneuvostot, yhteinen kirkkovaltuusto, yhteinen kirkkoneuvosto, johtokunnat sekä viranhaltijat.

Esityksen mukaan kirkkoherra on seurakuntaneuvoston ja yhtymärovasti yhteisen kirkkoneuvoston jäsen. Pappien edustus hallinnossa on katsottu teologisesti välttämättömäksi ja kirkon historiasta nousevaksi ratkaisuksi. Koko lakiesitys on laadittu siten, että paikallinen ratkaisuvalta korostuu. Puheenjohtajakysymyksen kohdalla on päädytty pitäytymään tässä puitelainsäädännön hengessä. Seurakuntaneuvosto valitsisi puheenjohtajan keskuudestaan ja yhteinen kirkkovaltuusto nimeäisi yhteisen kirkkoneuvoston puheenjohtajan samalla kun se nimeää yhteisen kirkkoneuvoston jäsenet.

Kirkon päätöksentekojärjestelmää on kritisoitu alistussäädök-

sistä, jotka hidastavat asioiden etenemistä. Nykyisen sääntelyn nojalla samaa asiaa voidaan joutua käsittelemään jopa viidellä hallinnon tasolla. Uudistus purkaa monia näistä alustusmenettelyistä.

Muutosprosessilla suuri vaikutus lopputulokseen

Seurakuntayhtymien koolle ei aseteta kriteerejä. Taloudellisen itsekannattavuuden näkökulmasta seurakuntayhtymien on oltava riittävän suuria. Hiippakunnan tehtäväksi säädetään neuvottelu- ja muutosprosessin johtaminen omalla alueellaan. Seurakuntien kirkkovaltuustot päättävät seurakuntayhtymän muodostamisesta hyväksymällä perussäännön.

Esitys sisältää sekä väliaikaiset että vakiintuneen tilanteen säännökset. Kaikki seurakunnat siirtyisivät esityksen mukaan seurakuntayhtymärakenteeseen viimeistään vuoden 2019 alussa.

Vilkas kirkolliskokouskeskustelu ja etenemissuunnitelma

Kirkolliskokous kävi toukokuun alussa edellä kuvatusta esityksestä laajan ja perusteellisen keskustelun. Kokousviikolla kuultiin 47 puheenvuoroa, joiden yhteispituus oli yli neljä tuntia. Uudistus sai tukea ja kannatusta, mutta myös kriittisiä puheenvuoroja käytettiin. Erityisesti edustajia puhuttivat lainsäädännön velvoittavuus eli koskeeko uudistus kaikkia seurakuntia, siirtymäajan pituus, kirkkojärjestyksen niin sanottu pakollisten virkojen pykälän kumoaminen, yhtymärovastin asema ja puheenjohtajuudet.

Lainsäädännön muuttaminen kirkossa on melko hidas prosessi. Kirkolliskokouksen lähetekeskustelun jälkeen asia siirtyi lakivaliokunnan valmisteluun. Lausunnon lakimuutoksista lakivaliokunnalle antavat hallintovaliokunta, piispainkokous ja laintarkastustoimikunta. Asian laajuudesta johtuen lausuntojen antoon on varattava oma aikansa. Todennäköistä siis on, että kirkolliskokous tekee asiasta päätökset lakivaliokunnan mietinnön pohjalta toukokuussa 2015. Siihen asti elämme varautumisen aikaa. ✕

CONTENT

SUOSITUT DIGITAALISET KIRKKOURUT

CONTENT D 4230 6050,-

- 21 äänikertaa • 2 viiden oktaavin sormiota
- 30 koskettimen suora jalko • 4 x 50W vahvistinta
- mitat: KxLxS 112x127x59 cm, paino 133 kg (penkin ja jalkion kanssa)

CONTENT -urkuja on saatavana useita malleja, äänikerrat 17-54 - myös pillifasadeilla.
Lue lisää: www.musiikkijarvenpaa.fi

Kansainvälinen huippuvirtuoosi
Kalevi Kiviniemi:
**"Suosittelen
Content -kirkkourkuja"**

MAAHANTUONTI - ESITTELY - MYYNTI

**MUSIIKKI
JÄRVENPÄÄ**
CONTENT FINLAND

Alvar Aallon katu 1, 60100 Seinäjoki, p. (06) 429 2600
www.musiikkijarvenpaa.fi - soittimet@musiikkijarvenpaa.fi

AJANKOHTAISTA KOKONAISKIRKON TALOUESSA TOUKOKUUSSA 2014

Viime vuosina eräs suurimpia haasteita seurakuntien taloudessa on ollut yhteisövero-osuuden tuotto verrattuna yhteiskunnallisista tehtävistä aiheutuviin kustannuksiin. On nähtävissä, että yhteisöveroon perustuva korvaus seurakunnille on hitaan talouskasvun ja yhä kansainvälistyvän yritystoiminnan olosuhteissa varsin epätasainen ja heikosti ennustettavissa oleva tulonlähde.

LEENA RANTANEN
Kirkkoneuvos, Kirkkohallitus

Valtiovarainministeriö nimesi kesällä 2012 työryhmän (VM ja OKM) tekemään selvityksen uskonnollisten yhteisöjen yhteiskunnallisista tehtävistä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta. Työryhmä esittää, että seurakuntien yhteisövero-osuus poistetaan ja evankelis-luterilaiselle seurakunnalle myönnetään lakisääteinen valtionavustus 114 miljoonan euron suuruisena.

Valtionavun määrää tarkistetaan vuosittain kuluttajahintaindeksin muutosta vastaten. Lisäksi verotuskustannuksia alennetaan noin kuuden miljoonalla, koska seurakunnat eivät enää olisi yhteisöveron veron-saajina.

Kirkolliskokous antoi lausunnon asiasta toukokuussa. Kirkkohallituksen täysistunto valmisteli esityksen lausunnoksi. Lausunnossa pidetään mahdollisena seurakun-

tien yhteisövero-osuudesta luopumista ja siirtymistä lakisääteiseen valtionapuun aikaisintaan vuoden 2016 alusta lukien. Valtionapu maksettaisiin Kirkon keskusrahastolle, joka huolehtisi varojen jakamisesta edelleen seurakuntatalouksille. Koska Kirkon keskusrahasto tukee seurakuntien yhteiskunnallisten tehtävien hoitamista muun muassa ylläpitämällä Kirkon yhteistä jäsentietojärjestelmää sekä myöntä-

mällä vuosittain tukea seurakuntien kirkollisten rakennusten korjauskentämiseen, tulee osa avustuksesta voida käyttää Kirkon keskusrahaston näistä tehtävistä aiheutuvien kustannusten korvaamiseen.

Kirkolliskokous antoi lisäksi lausunnon esityksestä laiksi eräiden yhteiskunnallisten tehtävien korvaamisesta evankelis-luterilaiselle kirkolle. Lain tarkoituksena on säätää hautaustoimeen, väestökirjanpitoon sekä kulttuurihistoriallisesti arvokaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpitoon liittyvien tehtävien korvaamisesta kirkolle.

Kirkon eläkelaitos

Vuoden 2012 alussa tapahtuneen kirkon oman eläketoiminnan Kevaan siirtämisen jälkeen kirkon eläkelaitoksen tehtävänä on vastata ainoastaan eläketurvan rahoituksesta ja eläkerahaston varojen sijoittamisesta. Eläkkeiden ja hoitokulujen maksamista varten Kevälle siirretään kuukausittain valtiovarainministeriön vahvistama summa eläke- ja hoitokuluennakkoina. Kunkin vuoden lopullinen maksu vahvistuu seuraavan vuoden keväällä. Keskusrahaston osuudeksi Kevan hoitokuluista on vahvistettu 2,6 %. Vuonna 2013 eläkelaitoksen hoitokulut olivat yhteensä 3,2 miljoonaa euroa.

Eläketoiminnan tärkein vuosittain seurattava mittari on, riittävätkö eläkemaksut (työnantajien ja työntekijöiden maksamat eläkemaksut ja eläkerahastomaksu) eläketoiminnan menoihin (eläkkeet ja hoitokulut). Eläkemak-

sutulojen ja eläkemenojen erotus siirretään eläkerahastoon. Eläkeennusteen mukaan vuosittaiset eläkemenot kasvavat nopeammin kuin eläkemaksut, joten vuoden kuluttua rahastosiirto on negatiivinen eli eläkkeitä rahoitetaan osin myös eläkerahaston sijoitustoiminnan tuotoilla.

Vuonna 2013 KiEL-palkkasumma oli 514,4 miljoonaa euroa (v. 2012 516,0 miljoonaa euroa). Laskua edelliseen vuoteen verrattuna oli - 0,3 %.

Vuonna 2013 kirkkotoimintajen eläkemaksu oli 28 %. Työntekijöiden eläkemaksut ovat saman suuruiset kuin muissakin järjestelmissä.

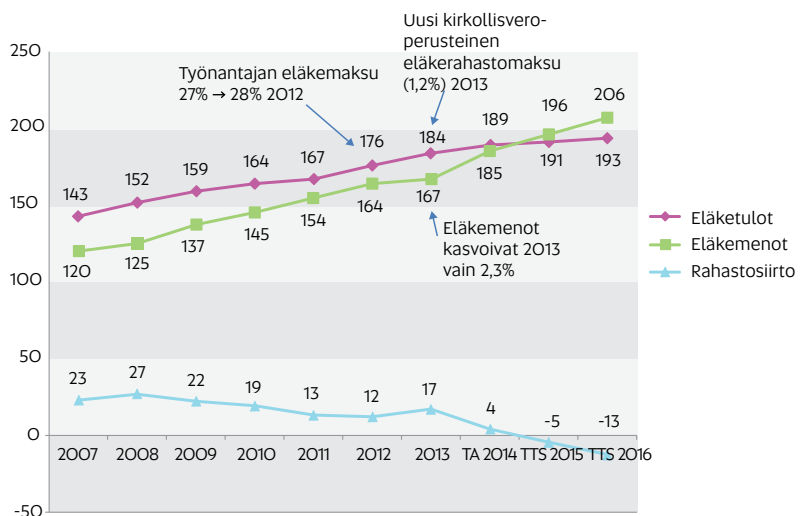
Uuden kirkollisveroperusteisen eläkerahastomaksun kerääminen käynnistyi vuonna 2013. Maksun tarkoituksena on kasvat-

taa kirkon eläkerahastoa 10 vuoden ajan (2013-2022) sen varmistamiseksi, että eläkerahaston varat riittävät tulevina vuosina, jolloin vanhuuseläkemenot nousevat hyvin voimakkaasti. Kirkolliskokous vahvisti eläkerahastomaksun suuruudeksi vuodelle 2013 1,2 %, joka tuotti 10,2 miljoonaa euroa.

Eläkkeitä maksettiin vuonna 2013 yhteensä 163,5 miljoonaa euroa (+ 2,3 %). Vanhuuseläkemenot olivat 141,4 miljoonaa euroa, kasvua edelliseen vuoteen verrattuna 4,5 miljoonaa euroa (+ 3,3 %). Työkyvyttömyyseläkemenot olivat 10,4 miljoonaa euroa (- 2,8 %), perhe-eläkemenot 9,9 miljoonaa euroa (+ 0 %). Muita eläkkeitä maksettiin 1,8 miljoonaa euroa.

Seuraavassa kaaviossa (Kaavio 1) kuvataan eläkerahastosiirto (eläkemaksutulojen ja eläkemenojen

Kaavio 1

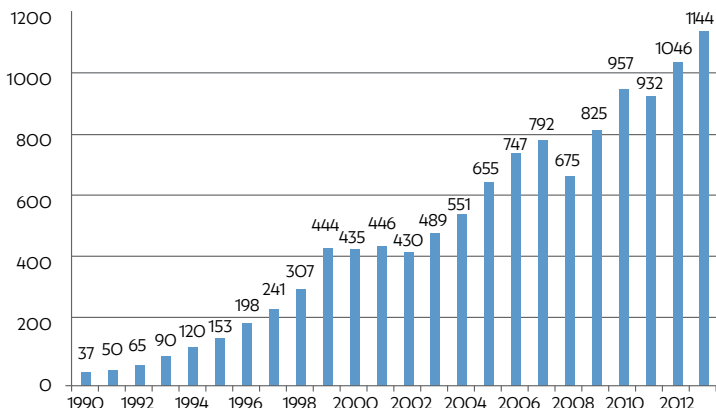
Vuodesta 2015 alkaen eläkkeitä maksetaan osin sijoitustoiminnan tuotoilla

Taulukko 1

Omaisuuksilaji	milj. euroa	%-osuus
Osakkeet	494,6	43,22%
Suomi	89,5	7,82%
Eurooppa	107,3	9,38%
Pohjois-Amerikka	129,4	11,31%
Kehittyvä markkina	118,5	10,36%
Muu maailma	49,8	4,35%
Korkosijoitukset	416,0	36,35%
Euroalueen valtiot	84,4	7,38%
Yrityslainat	206,5	18,05%
Kehittyvät markkinat	68,7	6,00%
Rahamarkkinat	56,3	4,92%
Muut sijoitukset	233,7	20,42%
Yhteensä	1144	100%

Kaavio 2

Eläkerahasto 31.12. (milj. euroa)

erotus) vuosina 2007-2016.

Eläkerahaston omaisuuden arvo 31.12.2013 oli 1 144 miljoonaa euroa arvostettuna markkinahintaan. Vuoden lopussa sijoitukset olivat hajautettuina **taulukon 1** mukaisesti (yllä). Eläkerahasto kasvoi vuoden 2013 aikana 98 milj. euroa eli 9,4 %.

Vuosi 2013 oli tuotoiltaan hyvä. Vuonna 2013 eläkerahaston sijoitustoiminnan nettotulos käyvin arvoin oli 7,66 % ja eläkerahasto havaitsi vertailuindeksilleen 0,26 % -yksiköllä. Paras kuukausituotto oli 2,31 % ja heikoin - 2,86 %. Eläkerahaston pitkän aikavälin (1991–2013) sijoitustoiminnan nettotuotto pysyi edelleen hyvänä, ollen vuoden lopussa 8,23 % p.a. (reaalinen vuosituotto 6,32 % p.a.).

Joulukuussa 2013 valmistuivat kirkon eläkemenoennuste ja eläkevastuulaskelma, joiden perusteella KiEL-eläkevastuun arvioidaan olevan 31.12.2013 noin 4 396 miljoonaa euroa. Eläkevastuusta on katettu noin 26 %.

Eläkkeitä maksettiin vuonna 2013 yhteensä 163,5 miljoonaa euroa.

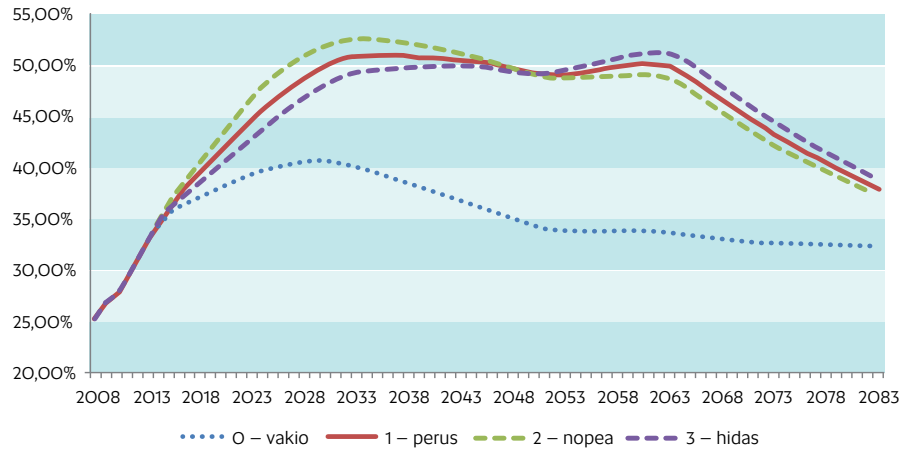
Kirkon eläke-ennuste 2013-2083

Aiemmin KiEL-eläkemenoa ennustettaessa on käytetty suoraan VaEL:n (valtion eläkelaki) siirtymätodennäköisyyksiä myös kuolevuuden osalta. Nyt valmistuneessa ennusteessa on erikseen tutkittu KiEL:iin vakuutettujen kuolevuutta. Tässä yhteydessä on havaittu, että KiEL:iin vakuutetut miehet elävät keskimäärin noin kaksi vuotta pitempään kuin muihin eläkejärjestelmiin vakuutetut. Miehiä on vakuutetuista noin 30 %, joten tehdyllä kuolevuusmuutoksella on karkeasti arvioiden suurimmillaan noin 2,5 prosentin vaikutus eläkemenoon.

Eläkemenoennustemallin skenaariot olivat seuraavat:

- Vakio – vakuutettujen määrä on vuoden 2013 tasolla.
- Perus – vuosina 2014-2023 korvataan puolet vanhuuseläkkeelle siirtyneistä ja 2024-2063 annetaan vakuutettujen määrän laskea 10 000 vakuutettuun.
- Nopea – kuten perus, mutta 2014-2023 korvataan vain 1/3 vanhuuseläkkeelle siirtyneistä.
- Hidas – kuten perus, mutta 2014-2023 korvataan 2/3 vanhuuseläkkeelle siirtyneistä.

Kaavio 3

Kaaviossa 3 kuvataan KiEL-eläkemenon suhdetta palkkasummaan 2008-2083. Nopean skenaarion vaihtoehdossa suhde nousee korkeimmillaan noin 52 prosenttiin.

Tärkein muuttuja eläkerahaston riittävyttä arvioitaessa on sijoitus-toiminnan onnistuminen. Tämän hetkisten laskelmien mukaan keskimääräinen hieman alle 5 %:n vuosittainen reaalityotto olisi riittävä siihen saakka, että eläkemaksutulot ovat taas eläkemenoja suuremmat. Eläkerahaston johtokunta on asettanut reaalityottotavoitteeksi 4,3 %.

Kirkon palvelukeskus

Kirkon palvelukeskuksen alun perin Lahteen ja Kuopioon kaavailtuja toimipisteitä ei perusteta. Tällä päätöksellä haetaan lisää kustannustehokkuutta Kipan toimintaan. Tällainen ratkaisu oli mahdollista tehdä, koska Kipan henkilöstötarve tavoitetilassa on olennaisesti pienempi kuin alkuperäisessä suunnitelmassa oli arvioitu. Alkuperäisessä suunnitelmassa palvelukeskuksen henkilös-

tömääräarvio tavoitetilassa oli 225. Todellisuudessa Kipan tavoitetilassa henkilöstömäärä tulee olemaan 130–150. Lahden ja Kuopion toimipisteiden koot jäisivät alkuperäistä suunnitelmaa oleellisesti pienemmiksi. Tuottavuuden ja palvelukeskuksen toiminnallisuuden vuoksi ei ole järkevää jakaa toimintaa kovin pieniin toimipisteisiin.

On myös huomattava, että Kipaan on hakeutunut merkittävästi vähemmän työntekijöitä seurakunnista verrattuna alkuperäiseen suunnitelmaan. Nyt on selvää, että seurakunnista ei saada rekrytoitua henkilöstöä Kipaan odotetulla tavalla ja useiden perustettavien toimipisteiden alkuperäinen kirkon sisäinen työllistämistavoite ei toteudu.

Kipaan kohdistettiin keväällä tarkastus, jossa käytiin läpi niitä merkittäviksi arvioituja teemoja, jotka nousivat esille alkuvuodesta 2014 eri yhteyksissä kerätyissä Kipan asiakkaiden kommentteissa.

Merkittävin asiakkaiden esille nostama huoli koskee Kipan palve-

lumallin tavoittelemien kustannussäästöjen toteutumistodennäköisyyttä. Tavoitellut kustannussäästöt voidaan jakaa kahteen pääasialliseen osaan: henkilöstömenoista ja tietojärjestelmäkustannuksista saatavat säästöt. Seurakunnalle tilanne näyttäytyy pääsääntöisesti Kipan palvelumaksujen sekä alennettujen tietojärjestelmä- ja henkilöstökustannusten erotuksena. Asiakaspalautteen mukaan ei ole välittömästi nähtävissä, että seurakuntien kannalta säästöt realisoituisivat ainakaan merkittäväällä tavalla. Yhdenmukaisen, säästö-tavoitteita kohti ohjaamisen tekee varsin hankalaksi se, että seurakunnat ja seurakuntayhtymät tekevät päätökset henkilöstönsä ja mahdollisten Kipa-asiakkuuteen liittyvien toimintatapamuutosten osalta täysin itsenäisesti. Olennaista on, että Kipa osoittaa seurakunnille niitä hyviä käytänteitä ja toimintatapoja, joilla niiden työtä voidaan organisoida uudestaan ja vapauttaa työpanosta talous- ja palkkahallinnon tehtävistä. ✕

LÄÄNINROVASTI TUULESSA; JOSKUS TYVENESSÄKIN

Lääninrovasti on yksi rovastikunnan kirkkoherroista, joka toimii rovastikunnan kirkollisen toiminnan ohjaajana ja valvojana. Lääninrovasti ei ole muiden kirkkoherrojen esimies, mutta hänen tulee kutsua koolle kirkkoherrojen kokouksia, joissa suunnitellaan seurakuntien yhteistyötä.

Teksti RISTO KORMILAINEN

Kajaanin rovastikunnan lääninrovasti
Kirkkoherra, Suomussalmen seurakunta
Kuvat ANTTI MINKKINEN

Rovastikunnilla on varsin pitkä historia Suomessa ulottuen aina keskiajalle Turun hiippakunnan perustamisen aikaan 1200-luvulla. Hiippakunnat on jaettu rovastikuntiin. Yhdessä hiippakunnassa on noin kymmenkunta rovastikuntaa. Kirkkolain 3 §:n mukaan rovastikuntajaoista päättää tuomiokapituli. Rovastikunta on kirkollisessa hallinnossa väliporras hiippakunnan ja seurakuntien välillä. Vuonna 2013 Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa oli 66 rovastikuntaa.

Rovastikunnan toimintaa johtaa ja siitä vastaa lääninrovasti, jonka rovastikunnan papit sekä lehtorit valitsevat kuudeksi vuodeksi kerrallaan rovastikunnan seurakuntien kirkkoherroista. Tuomiokapituli nimittää sitten lääninrovastin virkaan jonkun kolmesta vaalissa eniten ääniä saa-

neista kirkkoherroista, yleensä eniten ääniä saaneen. Hän toimii läheisessä yhteistyössä tuomiokapitulin ja piispan kanssa edistäen kirkon tehtävän toteutumista, valvoen, että tähän tehtävään kuuluvia toimia hoidetaan seurakunnissa uskollisesti kirkollisten määräysten ja ohjeiden mukaisesti, asettaen rovastikunnallisia yhteistyöelimiä ja edistäen rovastikunnan yhteistyötä sekä toimintaa. Lisäksi hänen tulee huolehtia muista tehtävistä, joita piispa tai tuomiokapituli hänelle antaa.

Monipuolinen tehtäväkuva

Lääninrovastin monipuoliseen tehtäväkuvaan kuuluu myös erilaisen toimitusten kuten virkaanasettamisten suorittaminen ja erilaisten kirkollisten tilojen siunaaminen sekä tarkastusten pitäminen piispan

tai tuomiokapitulin määräyksestä. Lääninrovasti voi kutsua tarvittaessa rovastikunnan papit ja lehtorit kokoukseen keskustelemaan niin teologisista kuin seurakunnallisistakin asioista.

Olen toiminut liki kuusi vuotta Kajaanin rovastikunnan lääninrovastina. Rovastikunta on harvinaisuus Suomen kirkossa, sillä se on pysynyt alueellisesti 1680-luvulta alkaen lähes muuttumattomana katkaen Kainuun maakunnassa yhdeksän seurakuntaa. Rovastikunnassa on seurakuntalaisia kaikkiaan 70 000. Olen kokenut lääninrovastin viran monipuolisena näköalapaikana. Kirkkolaki ja kirkkojärjestys antavat perin kapean ja kalpean kuvan lääninrovastin tehtävistä. Nykyinen lainsäädäntö antaa vapaat kädet rovastikunnan hallinnon järjestämiseksi, mutta kaikissa rovasti-

Lääninrovastin tehtäväkuvaan kuuluu erilaisten toimitusten kuten virkaanasettamisten suorittaminen ja erilaisten kirkollisten tilojen siunaaminen sekä tarkastusten pitäminen piispan tai tuomiokapitulin määräyksestä.

kunnissa on yhteistä toimintaa varten perustettu jokin hallintoelin.

Lääninrovasti voi vaikuttaa

Kajaanin rovastikunnan yhteistä hallintoa hoitaa yhteistyön johtokunta, johon kuuluu kaikista seurakunnista kaksi edustajaa, jotka ovat yleisimmin kirkkoherra ja kirkkovaltuuston puheenjohtaja. Johtokunnan puheenjohtajana toimii virkansa perusteella lääninrovasti. Johtokunta hyväksyy toiminta- ja taloussuunnitelman sekä toimintakertomuksen tilinpäätöksineen vuosittain. Seurakunnilta peritään jäsenmäärän mukaan senttiveroa. Taloudellinen liikkumavara on varsin pieni. Lisäksi on asetettu kolme työryhmää: kasvatus, diakonia, lähetys. Ne vastaavat yhteisistä toiminnista rovastikunnan alueella.

Yhteinen toiminta on erityisesti rovastikunnan viidelle pienelle seurakunnalle erittäin tärkeää, koska yksin monet toimintamuodot mm. erityisryhmien diakonia, kasvatuksen hankkeet sekä monimuotoinen lähetys jäisivät toteutumatta.

Lääninrovastin tehtävä muotoutuu pitkälle sekä rovastikunnan perinteistä käsin kuin myös lääninrovastin persoonasta. Hän voi vaikuttaa hyvin paljon toimintaan ja rovastikunnan aktiivisuuteen. Itse lähdän aina liikkeelle seurakuntien toiveista ja tarpeista käsin. Rohkeasti kehitetään ja viedään eteenpäin sellaisia hankkeita, mitkä edistävät kattavan kirkollisen työn toteutumista ja jätetään puolestaan sellaista - osin historiallistakin painolastia, joka on aikansa elänyt. Traditioihin ei pidä takertua niiden itsensä vuoksi!

Työyhteisökytoksytykset ovat tänä päivänä keskeisellä sijalla, ja lääninrovastina olen saanut vuosittain piispalta toimeksiantoja vierailta seurakunnassa sekä raportoida hänelle tarvittavista toimenpiteistä. Silloin tällöin olen tehnyt myös lääninrovastin tarkastuksia, jossa on tarkasteltu toimintaa, taloutta ja henkilöstöresursseja. Eri työntekijäryhmien kuuleminen ja tukeminen on tärkeää.

Sidosryhmiä ja piispan-tarkastuksia

Yhteydenpito erilaisiin sidosryhmiin on tärkeää. Kainuussa on maan suurin varuskunta, Kainuun Prikaati, jonne myös rovastikuntatasolla on yhteyksiä. Samoin Kainuun Rajavartiostoon, sillä rovastikunnalla on yhteistä rajaa satoja

Lääninrovastin kanssa on luontevaa keskustella kaikista mahdollisista asioista.

kilometrejä Venäjän kanssa ja kansainvälinen rajanylityspaikka sijaitsee alueella. Rovastikunnan seurakunnilla on ystävyysseurakuntia Venäjän puolella ja niihin ollaan aktiivisesti yhteydessä.

Vuosittain on saarnoja ja erilaisia puhetilaisuuksia niin oman rovastikunnan alueella kuin laajemminkin. Piispantarkastusten rotaatio on kymmenen vuotta eli keskimäärin yksi tarkastus vuodessa. Prosessi vie päiviä noin viikon verran, minkä päälle on välillä aikamoinen luku-urakka seurakuntien asiakirjoihin perehtymisessä.

Luentoja, projekteja ja yhteydenpitoa mediaan

Erilaiset projektit myös työllistävät lähes jatkuvasti. Rovastikuntamme alueella on vuonna 2015 herättäjäjuhlat, ja minut on kutsuttu sekä juhlatoimikunnan jäseneksi että ohjelmatoimikunnan

puheenjohtajaksi. Henkisen huollon rovastikunnan toiminnan käynnistäminen on vaatinut myös oman panostuksensa. Rovastikunnan asioista kertominen tiedotusvälineissä on myös hyvin tärkeää. Siksi yhteys mediaan on jatkuvaa ja reaaliaikaista, vaikka kovin suuria asioita ei olisikaan tapetilla. Eri järjestöt ja yhteisöt pyytävät myös luennoimaan niin hengellisistä kuin eettisistäkin aiheista.

Kanava seurakunnan työntekijöille

Olen kokenut tehtävän lääninrovastina haasteellisena ja antoisana, vaikkakin paljon aikaa sekä voimavaroja vaativana. Koen, että se on myös työntekijöille, niin papeille kuin muillekin työntekijöille kanava tuoda esiin työssä eteen tulleita vaikeita asioita, toki myös myönteisiäkin. Kirkkoherrat ovat usein yksin asioidensa kanssa, ja siksi läänin-

rovastin kanssa on ollut luontevaa keskustella kaikista mahdollisista asioista. Tavoitettavuus on myös olennaista silloin, kun ongelmatilanteita tai kysyttävää muuten tulee. Näitä kaikkia itse jään uuden seurakuntayhtymämallin myötä kaipaamaan.

Tulevaisuudesta emme tiedä tarkkaan, millainen yhtymärovastin rooli ja tehtäväkuva loppujen lopuksi tulee olemaan, mutta paljon nykyisestä lääninrovastin sisällöllisestä tehtävästä haluaisin säilyttää työn luonteen ja työntekijöiden vuoksi. Uskon vakaasti, että ainakin jotain tuleekin säilymään. Jonkinasteista väljyyttä virkaan toivoisin myös sisällytettävän, koska silloin tilanteisiin ja asioihin seurakunnassa voidaan reagoida nopeasti ja yhtymärovasti voi olla mukana vahvasti niin valmistelussa kuin toteutuksessa ja työntekijöiden läsnäolevana esimiehenä. Mutta ennen kaikkea: visionäärinä! ✕

Kolmen kodin lapsuus

Seurakuntatyön ajoilta mieleeni on jäänyt erityisesti muutaman pojan porukka. Pojat tulivat rippileirille, jatkoivat isoskoulutukseen, tulivat isosiksi ja sittemmin jatkoisosiksi, ja kasvoivat siinä samalla nuoriksi miehiksi. Kukaan heistä ei alussa vastannut mielikuvaani tyypillisestä seurakuntanuoresta. Koulu ei pojille maistunut ja elämä vaikutti muutenkin aika rajulta. Tästä porukasta kasvoi kuitenkin vuosien varrella minun luottoketjuni – vastuullisia ja asialleen omistautuvia isosia. Vasta pitkän ajan kuluttua huomasin, että en tiennyt mitään näiden poikien isistä.

Luin vastikään Kasvatus- ja perheneuvoloiden liiton julkaisemaa ”Nuoren tukeminen vanhempien erotessa” -kirjaa. Kirja liittyy vuonna 2007 käynnistettyyn Vetskari-hankkeeseen, jonka avulla on pyritty tukemaan nuoria, joiden vanhemmat ovat eronneet tai eroamassa. Hanke on tuottanut vertaisryhmiä, tutkimustietoa ja työvälineitä eroperheiden nuorien auttamiseen. Tietoa ja työvälineitä löytyy paitsi kirjasta, myös Vetskarin nettisivuilta.

Itseäni puhutteli erityisesti kirjan ajatus, että nuoren kannalta vaikein vaihe ei ole välttämättä varsinainen erotilanne. Suuremman haasteen asettaa usein eron jälkeinen aika kaikkine muutoksineen. Asuinpaikka voi vaihtua, mahdollisesti koulukin, ja yhteydenpito kavereihin vaikeutuu. Huoli yhteyden katkeamisesta toiseen vanhempaan on tavallinen. Joskus nuori joutuu

erossa ikävällä tavalla vanhempien välisten riitojen välikappaleeksi.

Nuoret ilmentävät pahaa oloaan eri tavoin. Joku vetäytyy ja on hiljaa, joku on esillä liikaakin. Paha olo voi ilmetä selittämättöminä väkivoina ja kipuina. Vatsakivun taustalta voi löytyä pelko tulevaisuudesta.

Auttamisen edellytys on nuoren tilanteen tunnistaminen ja puheeksi ottaminen. Nuori osaa arvostaa aikuista, joka haluaa pysähtyä ja kysyä nuoren kuulumisia. Aroista asioista puhuminen vaatii luottamusta, ja se puolestaan vaatii aikaa, mutta aikuisen aito kiinnostus auttaa pitkälle. Yhteyden rakennuttua keskustelua on helppo syventää nuoren toivomassa tahdissa.

Joskus parasta apua on se, että nuori kokee tulevaisuuden hyväksytyksi omana itsenään, saa kuulua joukkoon ja näyttää taitojaan.

Kesän rippikouluissa ja varhaisnuorten leireillä työntekijä kohtaa lapsia ja nuoria, joiden elämässä kuohuu. Seurakunta voi olla arvokas, turvallinen yhteisö näille nuorelle – se kolmas koti. ✕

PEKKA PUUKKO
Perheneuvoja,
Jyväskylän seurakunta

Seurakunta voi olla arvokas,
turvallinen yhteisö nuorelle
– se kolmas koti.

PAPPISASESSORI KAPITULIN HOMMISSA

Mikä kumma on pappisasessori? Tätä kyselevät joskus nuoremmat papit ja varsinkin seurakunnan muut työntekijät. Kirkkolaki lausuu asiasta aika niukasti (KL 19:2): ”Tuomiokapitulin jäseniä ovat puheenjohtajana piispa, varapuheenjohtajana tuomiorovasti, jona toimii tuomiokirkkoseurakunnan kirkkoherra, kaksi pappisasessoria, yksi maallikkojäsen sekä tuomiokapitulin lakimiesasessori ja hiippakuntadekaani.”

ANJA NURMINEN

Pappisasessori, Helsingin hiippakunnan tuomiokapituli
Kappalainen, Roihuvuoren seurakunta

Lyhyesti sanottuna pappisasessori on hiippakunnan papiston valitsema tuomiokapitulin jäsen, joka oman seurakuntatyönsä ohella osallistuu tuomiokapitulin päätöksentekoon ja sovitun järjestyksen mukaan muihin tuomiokapitulin tehtäviin.

Pappisasessorin tehtävä on määräaikainen, hänet valitaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan ja maksimi on kaksi kautta. Kelpoisuusehtona on kirkkoherran tai kappalaisen virka ja ylemmän pastoraalitutkinnon suorittaminen, mutta tähän on esitetty muutoksia. Pappisasessorin tehtävään ei haeta, vaan perinteiseen tapaan tuomiokapituli ilmoittaa ennen vaalia, ketkä papeista ovat vaalikelpoisia. Tiukoista kelpoisuusehdoista johtuen useimmissa hiippakunnissa on aika vähän asessorikriteerit täyttäviä pappeja. Useissa viime vuosien vaaleissa on ollut 4-8 kelpoista ehdokasta, joisain vain pari. Itse olen ollut vähän

yli neljä vuotta Helsingin hiippakunnan pappisasessorina, jäljellä on vajaa kaksi vuotta.

Aessori tuomiokapitulin istunnoissa

Asessorien tehtävät vaihtelevat paljon eri hiippakunnissa. Asessorin perustyönä on osallistua täysivaltaisena jäsenenä tuomiokapitulin istuntoihin. Useimmiten istuntojen asialistalla on pitkä lista pappien virkamääräyksiä, seurakuntien kiinteistökauppoja, joitain ohjesääntöjen tai hautausmaakaavojen hyväksymisiä, hiippakuntavaltuuston kokousten valmisteluja, tuomiokapitulin henkilöstöasioita ja niin edelleen. Pitempiä keskusteluja tulee yleensä kirkkoherranvaaleista, ordinaatiokoulutukseen hakeutuvien pappiskandidaattien hyväksymisestä tai joistain seurakuntien ongelmatilanteista. Joskus istunto joutuu käsittelemään myös kanteluita.

Asessorit tekevät myös esittelyjä istuntoa varten. Tehtävät helpottuivat viime vuonna, kun kanttorin valintaprosessi siirtyi kokonaan seurakuntiin. Nykyisin Helsingin hiippakunnassa pappisasessorit valmistelevat ja esittelevät kirkkoherran ja kappalaisen virantäytöt, kristillisten järjestöjen rippikoululuvat ja satunnaisesti jotain muuta. Toisissa hiippakunnissa asessoreilla voi olla muitakin asiansa esittelyvastuullaan.

Monessa mukana

Asessorit osallistuvat ordinaatiokoulutuksiin, pappisvihkimyksiin, piispantarkastuksiin ja erilaisiin hiippakunnan juhlatilaisuuksiin. Mitä täsmällään asessori näissä tekee, vaihtelee hiippakunnittain. Monessa hiippakunnassa asessorit osallistuvat myös pastoraalikoulutukseen, mutta Helsingin hiippakunnassa se ei kuulu asessorien tehtäviin.

Suvi Punkinen

Pappisasessorit osallistuvat vuorollaan piispainkokoukseen, yksi asessori jokaisesta hiippakunnasta. Piispainkokouksessa episkopaalinen perinne näyttää olevan tunnetasolla hyvin vahva. Periaatteessa asessorijäsenillä on piispainkokouksessa samanlainen puhe- ja äänivalta kuin piispoilla, mutta käytännössä monet asessorit käyttävät puheenvuoroja vain harvoin. Monet asessorit myös varovat ilmaisemasta mielipiteitä, jotka olisivat erilaisia kuin asessorin oman piispan mielipide. Piispainkokouksen kokoonpano on muuttumassa, jatkossa asessorit jäävät pois kokouksista.

Asessoreilla on vaihtelevasti muitakin kokouksia tai neuvotteluja. He osallistuvat hiippakuntavaltuustoon ja hiippakunnan kirkkoherrojen kokouksiin. Helsingin hiippakunnassa asessorit osallistuvat säännöllisesti lääninrovastien neuvotteluihin, tuomiokapitulin neuvotteluihin isojen Helsingin ja Vantaan seurakuntayhtymien kanssa ja joihinkin tuomiokapitulin henkilöstön kokouksiin tai koulutuksiin. Asessoreita kutsutaan toisinaan erilaisiin kokonaiskirkollisiin työryhmiin, ja heitä voidaan kutsua joihinkin hiippakunnallisiin tai muihin vastaaviin koulutustehtäviin. Eri hiippakuntien pappisasessorit kokoontuvat kerran vuodessa yhteiseen kokoukseen.

Näköalapaikka

Asessorin tehtävä on kiintoisa näköalapaikka oman hiippakunnan ja osittain myös koko kirkon asioihin. Suurin osa asessorin työstä on tavallista kirkollista hallintoa, mikä edellyttää asioihin ja pykäliin perehtymistä. Välillä eteen tulee uusia asioita, joihin voi vaikuttaa jo valmisteluvaiheissa. Tänä keväänä on ollut kiintoisaa miettiä, millainen pai-

”Suurin osa asessorin työstä on tavallista kirkollista hallintoa, mikä edellyttää asioihin ja pykäliin perehtymistä. Välillä eteen tulee uusia asioita, joihin voi vaikuttaa jo valmisteluvaiheissa”, kertoo Anja Nurminen.

**Asessorin
tehtävä on
kiintoisa
näköalapaikka.**

kallinen prosessi luodaan välillisen kirkkoherranvaalin käsittelyyn tuomiokapitulissa. Monissa käytännön asioissa tuomiokapitulien toimintamallit ovat hyvin erilaisia ja näihin sisäisiin käytäntöihin myös asessorit voivat osaltaan yrittää vaikuttaa.

Pappisasessorin tehtävä vie aikaa, erityisen paljon silloin, jos asessorilla on pitkä matka kapitulin istuntoihin ja muihin tehtäviin. On tärkeä, että asessori osaa jakaa aikaansa ja pystyy hoitamaan hyvin myös oman seurakuntavirkansa. Kirkkohallitus maksaa pientä palkkaa pappisasessorille itselleen ja korvausta seurakunnalle, jotta seurakunnat voivat palkata sijaisia kirkkoherran tai kapalaisen ollessa tuomiokapitulin tehtävissä.

Joka hiippakunnassa on kaksi pappisasessoria. Näiden kolmivuotiskaudet eivät riipu toisistaan. Monissa hiippakunnissa on ollut tapana yrittää valita asessorit eri puolilta hiippakuntaa, mutta nykyään monet miettivät, onko maantieteellinen edustus ensisijaista. Tärkeää on arvioida ehdokkaan hallinnollisia kykyjä ja taitoa katsoa seurakuntatyön ja kirkon elämän kokonaisuutta. Lisäksi voi miettiä ehdokkaiden teologista suuntautuneisuutta tai tuomiokapitulin sukupuolijakaumaa. Itse olen yrittänyt rohkaista erityisesti naisia suorittamaan ylempää pastoraalia, koska useimmissa hiippakunnissa tuomiokapitulien kollegiot ovat hyvin miesvaltaista joukkoa. Tällä hetkellä naisasessoreita on vain Helsingin hiippakunnassa (molemmat pappisasessorit) ja Tampereella, mutta muissa hiippakunnissa pappisasessorit ovat miehiä. Valitettavasti on ollut monia asessorinvaaleja, joissa ei ole ollut yhtään kelpoista nais ehdokasta. Kelpoisuuteen voi olla tulossa muutoksia, mutta kestää kauan ennen kuin asia etenee päätöksiin asti. X

Maailman surkein palkkausuudistus

Pappisliitto on aikaisemmin ilmoittanut, että sen tavoitteena on pienten, yksipappisten kirkkoherrojen palkan tarkistaminen. Tähän olisi toki ollut selkeä perustekin, koska pienen seurakunnan kirkkoherra saattaa saada vähemmän palkkaa kuin ison seurakunnan johtava kappalainen. Tätä olen ainakin itsekin odotellut, ja nyt se tuli. Palkkausuudistus on kuin keisarin uudet vaatteet. Eli ei mitään korotuksia. Seurakuntiin tuli KIT:n yleiskirje A7, jossa selitetään seurakunnan ylimmän johdon palkkausjärjestelmän kokeiluun liittyviä sopimuksia seurakunnissa.

Totesimme yksikantaan talouspäällikön kanssa, että maailman surkein palkkausuudistus. Muutetaan vain hinnoitteluryhmien nimiä, mutta palkat pysyvät samana. Eikö se nyt ole aivan yhdentekevää, onko hinnoitteluryhmän nimi E tai K?

Palkkausuudistuksen heikkous on siinä, että nyt palkoista päättämisessä siirretään valtaa seurakunnille. Huomattavasti parempi oli entinen systeemi, jossa ylemmän johdon palkat oli määriteltä muualla. Kun uudessa palkkausjärjestelmässä annetaan päätäntävaltaa seurakunnille, se asettaa kirkkoherrat todella eriar-

voiseen asemaan. Hinnoitteluryhmien sisällä on noin 1 000 euron siirtymäväli, ja se mahdollistaa, että pieni seurakunta voi maksaa kirkkoherralleen korkeampaa palkkaa kuin suurempi, mikäli seurakunta on varakas.

Kun seurakunnilla on mahdollisuus päättää kirkkoherran palkan suuruudesta, törmätään väistämättä kahteen vaikeasti ohi-tettavaan asiaan. Toinen on seurakunnan taloustilanne. Köyhän seurakunnan kirkkoherran palkkaa ei nosteta, vaikka siihen olisi aihetta, koska päättäjät katsovat, ettei seurakunnalla ole taloudellisia edellytyksiä.

Pienessä seurakunnassa tulee eteen vielä vaikeampi kysymys: kuka tekee ehdotuksen palkan nostamisesta? Kirkkoneuvoston jäseniltä on sitä turha odottaa, eikä kirkkoherra itsekään voi tällaista ehdotusta tehdä. Liian räikeää olisi myös se, että talouspäällikkö ehdottaisi kirkkoherralle lisää palkkaa ja kirkkoherra talouspäällikölle.

Eikö kirkossa todellakaan saada aikaan palkkausuudistusta, jossa palkat muuttuisivat. Nyt kaavailtu palkkausuudistus ei tee muuta kuin vihaiseksi, ja katkeruus omaa liittoakin kohtaan vain lisääntyy.

✕

Edellisen johdosta

Kirkkoherrojen palkkausuudistus

Terve kaimamies. Aikanaan opiskeltiin yhdessä. Muistatko, kun... Mutta asiaan.

Liitto on toki sitoutunut hoitamaan kirkkoherrojen palkkoja. Ei vain pienten seurakuntien, vaan yleensä. Näköjään kehitys kehittyi siihen suuntaan, että suurempiin yksiköihin mennään.

Työmarkkinaneuvotteluissa joutuu tyytymään huonoihin ratkaisuihin. Nyt oli tilanne se, että kaikki saivat 20 euroa kuukaudessa. Oliko ollut hyvä, jos johtajat olisivat saaneet paremmin?

Mutta tehtiin kokeilu, joka seuraa kunnallista linjaa. Neuvostoissa voidaan päättää korotuksista.

Tämä on kokeilu. Syksyllä 2016 katsotaan, miten on mennyt. AKI ainakin seuraa tilannetta, mahdolliset korotukset tulee ilmoittaa työmarkkinalaitokseen.

Jos mitään ei tapahdu, kokeilu lopetetaan.

ESKO JOSSAS
AKIn toiminnanjohtaja

Papin yleissivistyksestä

Vuosia sitten yllytin Cruxin toimitusta hankkimaan lehteen jutun yllä olevasta otsikosta ja esitin mahdollisia kirjoittajia, mutta tuloksetta. Asia tuli taas mieleen, kun katselin tv:stä Bunuelin filmin "Porvariston hillitty charmi", jossa hän ohimennen pilkkasi mm. piispan huonoa yleissivistystä. Kirjoittelenpa vähän tästä aiheesta siksikin, kun Cruxissa 2/2014 näyttää riittäneen tilaa monelle kokosivun kuvalle, ei lukijapostia.

Kokkolan rovastikunnan veljespiirin palaverissa Jorma Niinikoski pohti kerran tätä aihetta. Se oli hyvä alustus, joka jäi askarruttamaan. - Olen joskus sanonut, että papin ammatti on yleissivistyksen kannalta jotakuinkin yhtä vaativa kuin sanomalehden toimittajan. Molemmat joutuvat yllättäen tekemisiin hyvin erilaisten asioiden ja ihmisten kanssa. Pitää sanoa olennaista nopeasti eikä saisi tehdä pahoja virheitä. Uskottavuus on arka asia. - Olen miettinyt myös DDR:n käytäntöä, ettei papiksi päässyt opiskelemaan, ellei taskussa ollut jo toinen ammatti. Pappi tarvitsee elämäkokemusta ja yleissivistystä.

Muutama suositus

Mainitussa alustuksessaan Jorma suosittelee mm. Suomen Kuvalehden seuraamista. Otin opiksi ja sen jälkeen SK on tullut. Kun aikaa on rajallisesti, mielestäni SK on ollut Tapani Ruokasenkin päätoimittajakautena hyvä ajankohtaisen yleissivistyksen opettaja, tosin aika kallis.

Samoihin aikoihin Jorman kanssa kokkolalainen kulttuuriaktiivi Unto Kantola sanoi, että Kotimaa oli silloin Suomen paras kulttuurilehti. Eikä se ole huono nytkään. Ylen

Ykkönen on hyvä musiikkikanava. Tv:stä tulee seuratuksi lähinnä Teemaa ja urheiluakin, vähemmän muita kanavia, vaikka kahvikeskusteluissa aika usein muut juttelevat sarjoista ja tv-viihteestä. Netin Wikipedia täydentää Otavan tietosanakirjaa.

Vanha lääkäri Erkki Himanka tilasi kerran minulle Kanava-lehden. Hänen mielestään se sopi minulle. Hänen kuoltuaankin se on vielä tullut. Jälkikasvullekin olen suositellut joitakin sen artikkeleita.

Suomen Kirkkohistoriallisen Seuran vuosikirjaa kirja-arvosteluineen suosittelee yleissivistyksen ylläpitämisen kannalta. Samoin Teologista Aikakauskirjaa.

Helsingin Sanomia en ole tilannut eläkkeelle jäämisen jälkeen. Sen lukemiseen meni liikaa aikaa. Lähimmät maakuntalehdet ja paikallislehdet riittävät. Näinkin menee helposti ainakin päiväviikossa yleissivistyksen päivittämiseen. Plus kirjat, joita Joose Hytönen - vainaja Kiteellä - sanoi lukevansa kaksi viikossa; muuten hän sanoi menevänsä tiedollisesti taaksepäin. En ole pystynyt samaan, mutta arvostan tavoitetta.

Ymmärrän, että joku toinen tekisi erilaisen listan. Tämä nyt on vain yhden kymmenen vuotta eläkkeellä olleen papin tekemä.

Kysele!

Opin, että hyvä opettaja on nimenomaan hyvä kyselijä. Olen huomannut, että myös yleissivistyksen kannalta on hyvä korostaa kyselemistä ja kuuntelemista. Elämä on niin kirjavaa, että yleisnerot ovat harvinaisia ja useimmilla on suuria aukkoja yleissivistyksessä. Papillakaan ei tarvitse olla tietoa ja mielipidettä kaikesta. Pappi voi varautua ennakkoon kysymään jotakin, mistä tietää keskustelukumppanilla olevan sanottavaa. Moni kertoo mielellään, kun toinen on kiinnostunut. Usein voi kääntää kysymyksen vastakysymykseksi. Auktoriteetteja ei kannata pelätä. Lohtajalla joku sanoi: "Mitä suurempi sotaherra, sitä mukavampi sen kanssa on jutella." Eikä Suomi ole Kaukoitää, jossa pitää aina säilyttää kasvonsa. Aika usein minäkin olen myöntänyt, etten tiedä, mutta olen luvannut ottaa selvää ja palannut asiaan. Opiskelu on nimenomaan tiedon etsimisen opiskelua eikä kaiken mahdollisen muistamista. ✕

MIKKO HIMANKA,
Kokkola

”

Elämä on niin kirjavaa, että yleisnerot ovat harvinaisia ja useimmilla on suuria aukkoja yleissivistyksessä.

”VÄHEMMÄN JAHKAAVAA KESKUSTELUA, ENEMMÄN TEKOJA”

Jussi Junni sanoo AKIn toiminnanjohtajan paikan tuntuneen once in a lifetime -mahdollisuudelta.

JUHANA UNKURI
TM, vapaa toimittaja, Helsinki

Jussi Junnin mukaan AKIn toiminnanjohtajan tehtävässä yhdistyy monta hänelle tärkeää asiaa.

– Niitä ovat johtajuus, heikomman puolustaminen, laaja-alainen vaikutusvalta, epäkohtien korjaaminen ja kirkon työntekijän hengellinen identiteetti.

Junni aloittaa AKIn toiminnanjohtajana ensi syyskuussa. Tällä hetkellä hän työskentelee Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otuksen toiminnanjohtajana.

– Minusta se on loistava työpaikka, joten en ole juurikaan seuranut työpaikkailmoituksia. Joululomalla sähköpostiini tullut AKIn uutiskirjeen työpaikkailmoitus kuitenkin kolahti heti. Se tuntui once in a lifetime -mahdollisuudelta, joten siihen piti heti tarttua. Lisäksi olen maallisella puolella työskennellessäni huomannut entistä enemmän kirkon olevan minun juttuni ja kaipaavani sen pariin takaisin, kertoo Junni, joka työskenteli valmistumisensa jälkeen Meilahden seurakunnassa nuoriso- ja rippikoulutyön pappina vuosina 2007-2012.

AY-kentällä on perinteisesti ollut pitkän työuran tehneitä, kokeneita henkilöitä ja nuoret ovat

olleet vähemmistössä. Samankaltainen asetelma on kirkossa. Muualla yhteiskunnassa tilanne on osittain muuttunut. Näin on esimerkiksi kunnallis- ja valtiohallinnossa.

31-vuotiaasta Jussi Junnia voi pitää nuorena toiminnanjohtajana, varsinkin kun kysymys on isosta organisaatiosta. Kirkolliset luottamustehtävät hän aloitti jo 19-vuotiaana. Junni toimi vuosien 2002-2007 aikana Tikkurilan nuorisotyön johtokunnassa, Vantaan yhteisessä kirkkovaltuustossa ja Tikkurilan seurakuntaneuvostossa.

– Koen uuden työni olevan jatkumoa sille, että olen ollut monessa mukana varhain jo aiemminkin. Siitä huolimatta valituksi tuleminen oli suuri yllätys, kun tiesin miten kokeneiden henkilöiden kanssa olin kisaamassa paikasta. Toisaalta uran pituus ei ole kaikki kaikessa. Tärkeää on myös se, miten nopeasti pystyy omaksumaan uusia asioita ja kehittämään itseään.

– Kirkkovaltuusto ja seurakuntaneuvosto sekä niiden alaiset johtokunnat olivat erittäin hyviä tilaisuuksia vaikuttaa seurakunnan toimintaan ja oppia kirkollista päätöksentekoa. Tuona aikana ehdin olla muun muassa lähes kym-

menessä papin, kanttorin ja muun työntekijän rekrytointiryhmässä. Siitä on ollut runsaasti hyötyä myöhemmissä tehtävissäni.

Oppia vanhan kirkon kirjoittajilta

Junni sanoo omaavansa varsin yleiskirkollisen taustan. Hän varttui kirkkoon kuuluvassa perheessä, joka kävi kirkossa jouluna ja pääsiäisenä. Tikkurilan seurakunnassa käydyn rippikoulun jälkeen Junni innostui seurakunnan nuorisotoiminnasta.

– Siellä kasvoin henkisesti, sosiaalisesti ja erityisesti hengellisesti. Noina vuosina toimin esimerkiksi isosena ja apuohjaajana yhteensä yksitoista kertaa.

Sittemmin teologian opiskelu muovasi Junnin ajattelua. Junnin mukaan hänen hengellinen näkynsä juontuu kolmesta eri lähteestä: mystiikan teologiasta, liturgisesta liikkeestä ja Suomen Kristillisestä Ylioppilasliitosta. Gradunsa Junni teki 300-luvulla Egyptin aavikolla eläneen Euagrios Pontoslaisen rakkauten teologiasta.

– Useimmat vanhan kirkon kirjoittajat ja myöhemmät mystikot eivät olleet filosofisesti orientoituneita

dogmaattikkoja, jotka olisivat tehneet kuivakkaa käsiteanalyysia. Heille omakohtainen spiritualiteetin vaaliminen oli tärkeää, ja se näkyy myös heidän teoksistaan. Ammennan näiltä kirjoittajilta erityisesti itselleni, oman henkilökohtaisen jumalasuhteeni sanoittamiseen.

– Liturginen liike on vaikuttanut minuun siinä määrin, että mieluummin toteutan rikasta jumalanpalvelusta kuin pelkistettyä. Jumalanpalvelus saa mielestäni olla kaunis ja kuvastaa taivaallista jumalanpalvelusta maan päällä. Yhteiskunnallisen kipinän sain puolestaan Suomen Kristillisessä Ylioppilasliitossa, jossa toimin puheenjohtajana 2006-2007. SKY:n painotukset ovat 1970-luvulta lähtien olleet radikaalin rakkauden toteuttamisessa ja uskon elämisessä todeksi myös yhteiskunnallisesti.

Junnilla on lähes valmis psykologin koulutus, ja hän on aloitellut teologiassa väitöskirjaopintoja. Niissä hän keskittyy ensimmäisen kolmen vuosisadan aikana esitettyihin luomiskertomuksen tulkintoihin.

– Varhaiskristillinen raamatuntutkinta on kiinnostava teema, koska myöhäisantiikki muistuttaa monella tapaa omaa aikaamme. Tuolloin aiemmat aatevirtaukset sekoituivat ja toteutettiin eklektismia eli vastaavanlaista noutopöytä- tai supermarket-ajattelua kuin mitä nykyään on nähtävissä. Pax Romanan aikana kansakuntien rajat ylitettiin ja elettiin globalisaatiota sen aikaisessa mittakaavassa. Uskon, että voisimme löytää hermeneuttisia avaimia pyhiin kirjoihimme ensimmäisinä vuosisatoina eläneiden kristittyjen ajattelusta.

Synergiaa kannattaa etsiä

Junnin mielestä ylenmääräinen hallinto, jähmeä organisaatiokulttuuri ja ajoittainen sisäänpääntäytyni-

Jussi Junnin mukaan AKIn toiminnanjohtajan tehtävässä yhdistyy monta hänelle tärkeää asiaa: johtajuus, heikkomman puolustaminen, laaja-alainen vaikutusvalta, epäkohtien korjaaminen ja kirkon työntekijän hengellinen identiteetti.

syys heikentävät kirkon toimintaedellytyksiä nopeasti muuttuvassa yhteiskunnassa.

– Kirkko on minusta aivan turhan jäykkä organisaatio, kun se oikeasti voisi olla reilusti dynaamisempi ja kevyempikin. Jos jostain kirkossa pitää karsia, niin hallinnosta. Jahkaavaa keskustelua saisi olla vähemmän, tekoja enemmän.

Junnin mielestä AKIn keskeisenä haasteena on synergiaetujen löytäminen muiden akavalaisten kirkon alan liittojen eli Diakonia-työntekijöiden Liiton ja Kirkon Nuorisotyöntekijöiden Liiton kanssa.

– Paikallisen sopimisen lisääntyä ja mahdollisesti edelleen lisääntyessä alaostojen rooli tulee entistä keskeisemmäksi. Ajan oloon nykyisenkaltaisesta hajanaisuudesta on työntekijäpuolella haittaa, kun muutenkin työntekijäpuoli toimii kolmen keskusliiton alaisuudessa.

– Olisi syytä ainakin harkita mallia, jossa jäsenen perusyksikkö

olisikin liiton sijasta paikallinen yhdistys. Tällaista mallia voitaisiin pilotoida joillakin paikkakunnilla Pappisliiton tai Kanttori-urkuri-liiton alaisuudessa, tuleva toiminnanjohtaja visioi.

Jussi Junnin perheeseen kuuluu vaimo Suvi-Maria sekä kolme lasta; 6-vuotias Maaria, 4-vuotias Joel ja 2-vuotias Saara.

– Rouva on pappina Helsingin tuomiokirkkoseurakunnassa. Perhe on minulle erittäin tärkeä, erityisesti lapsistani puhun usein paljon. Jatkossakin lienen viikonloppuisin päivävuorissa lastenhoidosta roudan ollessa työmaalla.

– Kolmen pienen lapsen hoitaminen syö toki energiaa, mutta on samalla oivaa vastapainoa työlle. Kaikki siihen liittyvä jää sivuun välittömästi lasten luo saavuttua. Lastemme jutut ovat sitä paitsi niin oivallisia, että niistä saa usein hirmuisen makeat naurut. Harrastuksia minulla ei tätä nykyä kovasti ole. Lenkkeilylle pyrin saamaan aikaa iltaisin töiden jälkeen. ✕

KIRKKOMUSKARIT KUKOISTAVAT!

Kirkkomuskaritoiminta on iloisesti laajenemassa ympäri seurakuntia. Tämä seurakuntien musiikkileikkikoulutoiminta on levittäytynyt laajaksi viuhkaksi ja kirjoksi alkaen perhekerhon muskarihetkestä ja päättyen seurakuntien viikottaiseen muskariyhmätoimintaan. Kirkkomuskareita eri muodoissaan pitävät niin varsinaiset musiikkileikkikoulunopettajat, varhaisiän musiikinopettajat kuin myös kanttorit ja lastenohjaajat. Muskareiden ohjaajissa on myös muita muusikkoja. Toiminta on monipuolista ja erityisellä tavalla rikasta ja rakasta!

Teksti MARI TORRI-TUOMINEN
Musiikkikouluttaja,
Seurakuntien Lapsityön Keskus
Kuvat JARI-PEKKA NISKANEN

Seurakunnissa on ollut musiikkileikkikoulutoimintaa aikaisemminkin. Varsinaiseen kirkkomuskaribuumiin lähdettiin kuitenkin Kirkkomuskari-materiaalin myötä. Tämä vuonna 2010 julkaistu materiaali on muodostunut jo monien muskareiden sisällölliseksi agendaksi. Se jakaa vuoden kierron kirkkovuoden mu-

Virittäytymistä Tuike-kuoron harjoitusten alussa: Ronja, Sofia, Oscar, Ella ja Vanessa.

kaisiin jaksoihin joita teemoitetaan sanoilla: Simpukka, Sydän, Enkeli, Koti, Kynttilä, Pisara, Leipä, Risti, Lammas, Kyyhkynen. Kirkkomuskaritoiminnassa käytetty musiikki lauletaan, leikitään, loruillaan ja liikutaan; soitetaan ja sanoitetaan ja kuunnellaan yhdessä lasten kanssa; kullekin ikäkaudelle sopivilla tavoilla. Kirkkomuskarin lauluissa on sekä hengellisiä lauluja että muita muskarilauluja. Uusi Lasten virsi -kirja on tarkoitettu myös kirkkomuskareiden kirjaksi.

Kirkkomuskarin tavoitteita

Toiminnan laajentuessa ja saadessa näkyvyyttä ja kuuluvuutta on haettu vakuuksia ja tavoitteita toiminnalle. Lapsen kokonaisvaltaiseen tapaan olla ja elää kuuluu koko fyysinen, henkinen, hengellinen ja sosiaalinen kokonaisuus. Kirkkomuskarin tavoitteissa kietoutuvat yhteen kristillinen kasvatust, musiikkikasvatus ja varhaiskas-

vatus. Se näkyy lapsen hengellisen elämän tukemisena, lapsen kokonaisvaltaisena huomioimisena ja vanhemman ja lapsen välisen vuorovaikutuksen tukemisena. Kirkkomuskareilla haluamme välittää musiikin iloa ja elämyksiä.

Kirkkomuskarissa saa laulaa! Musiikki on tarkoitettu iloksi ja vahvistukseksi niin seurakunnan työntekijälle kuin seurakuntalaiselle, meille kaikille. Musiikki hou-

kuttaa meidät mukaansa, osallistaa ja yhteisöllistää. Seurakunnan musiikkikasvatuksessa tämä otetaan erityisesti huomioon. Teemme ja luomme mahdollisuuksia tehdä ja kuulla erilaista musiikkia.

Monissa seurakunnissa on huomattu, että kirkkomuskarit tavoittavat perheitä yllättävän hyvin. Kirkkomuskarit työntekijöineen toimivat ”kirkon oven aukaisijana”: kynnys tulla on matala. Kirkko-

**KIRKKOMUSKARIN
TAVOITTEISSA
KIETOUTUVAT YHTEEN
KRISTILLINEN KASVATUS,
MUSIIKKIKASVATUS JA
VARHAISKASVATUS.**

muskarin kautta kotiin viedään roppakaupalla iloa, hyvää tuulta ja vuorovaikutusta, virsiä, lauluja ja kirkkovuotta. Kirkon tilastojen perusteella vuonna 2010 lasten musiikkiryhmiä (joihin muskaritkin lasketaan) oli 719. Vuonna 2011 oli 756 ryhmää ja vuonna 2012 ryhmiä oli 768. Vuonna 2012 toiminnassa pyöri noin 12 500 ihmistä ja toiminta oli kokoavan toiminnan ainoita, joissa väkimäärä nousi.

Haasteena on, kuinka nämä ryhmät ja ihmiset saadaan osaksi esimerkiksi jumalanpalveluselämää. Ryhmien ns. vastuumessut on yksi hyvä keino. Muutamissa seurakunnissa on kokeiltu ns. muskarikirkkoa. Sen ideana on, että käytännön toiminta tehdään muskarimaisin keinoin ja osittain tutuilla muskarilauluilla. Osin tässä on kyse myös viestinnästä: tutun nimen – muskarin – perusteella voi seurakuntalaisen olla jälleen helpompaa ylittää se kirkon kynnyksen. Toisaalta muskarimaisia element-

tejä käytetään myös vauvakirkoissa ja perhemessuissa, se ei ole sinänsä uutta. Rohkeasti vuorovaikutukseen siis jumalanpalveluksissakin.

Mitä muuta uutta?

Seurakunnan työntekijät ovat hyvin sitoutuneita ja innostuneita kirkkomuskareista. Tämä on välittynyt myös seurakuntalaisille. Työtä on tehty työpareittain (esimerkiksi kanttori – lastenohjaaja), ja kirkkomuskarin elementtejä - laulua, leikkiä, liikettä - on käytetty myös muissa toiminnoissa ja eri ikäkausien kanssa.

Voi sanoa, että seurakunnan lapsikuorotoiminta elää nyt tavallaan murroskautta. Seurakuntien kirkkomuskareista on pompsahdusmassa ulos iso joukko muskarilaisia, jotka kaipaavat musiikillista tekemistä edelleen. Tämän mahdollistaminen on yksi iso mutta mukava haaste monessa seurakunnassa. Miten jatkaa mielekästä ja

kivaa yhdessä touhuamista kuorona? Joissakin paikoin tämä jatkumo syntyy muskarikuoroista tai lasten musiikkikerhoista tai muusta sellaisesta, ennen sitä varsinaista lapsikuoroa. Toisaalta josakin seurakunnassa lapsikuorossa laulavat 4-12-vuotiaat. Liikunta ja leikki ovat vahvasti näissä mukana.

Erilaiset kanteleryhmät ovat lisääntyneet seurakunnissa, ja ylipäätään kanteleen käyttö on jälleen lisääntymässä. Kanteleen perässä on tulossa käyttöön aivan uusi ”lähisoitin”: ukulele. Sillä pääsee myös pois pianon takaa, ja sen soittaminen on yllättävän helppo omaksua. Kirkon oma iso soitin urut on myös nousemassa muskariväen tietoisuuteen. Vähän isommille lapsille on järjestetty urkukerhoja, ja jossakin on kehitetty ihan urkumuskareitakin.

Kirkkomuskaritoiminnan laajentuminen näkyy myös koulutus-toiminnassa. Kirkkomuskarima-

MITÄ MUSKARIN JÄLKEEN ?

Heli Vapaakallio, Espoon Tuomiokirkkoseurakunnan muskariopettaja, oli yksi Kirkkomuskarimateriaalin tekijöistä. Hän havahtui omassa toiminnassaan siihen, että muskaritoiminnan jälkeen lapsille tarvittiin seuraavaa musiikkitoimintaa. Niinpä hän perusti viime syksynä Tuike-kuoron, jonka laulajat ovat 5-7-vuotiaita. Tässä muutama Helin miete:

”Jokaiselle kuorolaiselle hankittiin omaksi uusi Lasten virsi. Se on ollut perusohjelmiston runkona. Meillä on myös leikkilauluja muskarivuosilta, lauluja alakoulun musiikkikirjoista ja jopa rippikoulumateriaalia. Laulamme siis iloisesti kaikenlaista, jotka tekstiensä puolesta sopivat kuorolaisten laulettavaksi, musiikkigenret liikkuvat laidasta laitaan.

Syksyllä aloitimme treenit pihalla laulaen, leikkien ja liikkuen.

Käytämme paljon aikaa me-hengen luomiseen: meillä on kuoroasut, pääsemme kevätretkelle, osaamme laulaa jo hienosti kirkossa! Lapsi saa kokemuksen siitä, että hän kuuluu tärkeänä osana juuri tähän ryhmään.

Tärkeintä on kuitenkin: Ilo. Se ilo, jonka lapsi saa yhdessä laulamisen, oppimisen ja tekemisen kokemuksista. Se ilo, jonka vanhemmat saavat, kun näkevät lapsensa viihtyvän harrastuksensa parissa. Se ilo, jota lapset tuovat messuihin ja konsertteihin. Se ilo, jota itse saan ihanasta lapsikuorostani. Se ilo, jota tuo Taivaallisen Isän suojassa kulkeminen.

Samaan aikaan kirkolla harjoittelee myös 8-13-vuotiaiden lapsikuoro Välke. Vanhempien laulajien kuoroa johtaa **Lea Waaraniemi**, yksi kanttoreistamme.

teriaaliin perustuvaa täydentävää ajankohtaiskoulutusta on tarjolla Seurakuntien Lapsityön Keskusten (SLK) ja Seurakuntaopiston toimesta. Vuonna 2014–2015 on ensimmäinen 3 + 3 -päivää kestävä koulutus väliajan kehittämistehtävineen. Kirkkomuskaripedagogiikka, sen menetelmät ja tapa yhdistää musiikkia, varhaiskasvatusta ja kristillistä kasvatusta ovat toimineet myös sysäyksenä rakentaa pidempiä musiikkikasvatusjatkumojia. SLK ja Kirkon koulutuskeskus ovat toimineet koostajina isossa Musiikki kasvatuksessa (15 op) kehittämiskoulutuksessa. Sen tarkoituksena on hahmottaa koko kirkon kasvatuksen kenttää musiikin kautta ja kanssa.

Tähän liittyen on tarpeen päivittää asiakirjoja. Varhaisiän musiikkikasvatus seurakunnassa -julkaisu tehtiin vuonna 2004. Tällä hetkellä kirkkohallituksen työryhmässä tehdään uutta musiikkiasiakirjaa *Lapsi ja musiikki seurakunnassa*. Sen on

tarkoitus ilmestyä syksyllä 2014. Se viitoittaa edelleen myös kirkkomuskareiden tavoitteita.

Näkyvyyttä ja kuuluvuutta!

Valtakunnalliset Kirkkomuskaripäivät ovat koonneet väkeä yhteen nyt kahdesti: Espoon Tapiolassa 2011 ja Tampereella 2013. Vuonna 2015 järjestetään Kirkkomuskaripäivät teemalla ”Musiikin aarteita etsimässä”. Samoin vuonna 2015 järjestetään Muskarikuorojen yhteinen päivä Tampereella. Onpahan Facebookissakin oma Kirkkomuskariryhmä!

Seurakuntien musiikkikasvatus toiminta oli osin esillä myös Valtakunnallisilla musiikkikasvatuspäivillä viime syksynä Helsingissä. Musiikkitalon Organo-salissa oli musiikin harrastepäivässä mahdollisuus osallistua niin kirkkomuskarisiin, urkumuskarisiin kuin laulutaidottomien kuoroonkin. Lapsimessut kokoavat vuosittain noin 60 000 kävijää Hel-

singin Messukeskukseen. Sielläkin on vietetty viime vuosina kirkkomuskarihetkiä Suomen Lapsityön Keskusten standilla. Ja tämän kevään palmusunnuntain vauvataaperokirkoa oli toteuttamassa Espoon Tuomiokirkkoseurakunnan 1-vuotiaiden muskariryhmä.

Kirkkomuskareiden tärkein vaikuttaja on lapsi. Lasten virsi 2012 -kirjaa käytetään paljon myös muskarityössä. Sen esipuheeseen kirjoitin: ”Lapsen ääni kuuluu näissä lauluissa. Se on ääni, joka hyppii ja pomppii, leikkii ja laukkaa, pohtii ja ihmettelee. Tämä lapsi katselee, kuuntelee, rukoilee ja uskoo. Hän toivoo tulevansa nähdyksi ja kuuluksi. Hän rakentaa kirkkoa omalla olemuksellaan ja on oikea seurakuntalainen.” Näissä sanoissa tiivistyy edelleen myös kirkkomuskareiden lapsen ääni. ✕

Kirjoittaja on kirkkomuskarimateriaalin ja Lasten virsi -kirjan toimittaja.

On ollut helpotus, että meitä lapsikuorotyötä yhtä aikaa tekeviä on kaksi.

Olemme voineet jakaa tehtäviä, pohtia yhdessä lapsikuorojen konsertteja ja ohjelmistoa.

Tavoitteenamme on, että lasten laulutaito kehittyä ja he pysyvät kuorossa mukana. Jatkossa voisimme tehdä myös haastavampaa a cappella -ohjelmistoa.

Rippikouluiässä voi jatkaa lauluja jo pitkään seurakunnassa toimineessa Exodus-nuorisokuorossa.

Toivomme myös, että lauluinnostus pyyhkäisee koko perheen yli ja vanhemmat liittyvät seurakunnan aikuiskuoroihin ja muuhun musiikkielämään.

Toivottavasti kuorosta kasvaa myös uusia seurakunnan muskariopettajia ja kanttoreita!”

JÄLKIKIRJOITUS:

... muita muskarivaikuttajia on seurakunnissa työssä paljon! Tässä muutamia ”kokemuslähteitä” ja monenlaisen musiikkikasvatustyön tekijöitä, jotka ovat joltakin osin vaikuttaneet myös tähän artikkeliin. Kiitos kaikille!

Riikka Jäntti, TaruTiina Perttunen, Katia Rautasuo, Mi Konttila, Terhi Hassinen, Tiina Järvinen, Karoliina Markkanen, Eleonora Printz, Sari Mäkinen, Hanna Autio, Kaisa-Leena Harjunmaa-Hannikainen, Liisa Soinio, Kristiina Larjava, Jani Suurnäkki, Maria Joutsu-Laine, Juho Lehtola, Essi Nyssönen, Susanne Kujala, Anni Pätsi, Marianna Pellinen, Kirsi Honkanen-Punkari, Hanna Knuutila, Kaija Huhtanen, Anneli Lieto, Armi Laakso, Katarina Engström, Leena Tiitu.

OPISKELIJA – KUKA VALVOO ETUJASI?

Mikä on kesätyöläisen kuukausipalkka? Miten päivärahat määräytyvät? Minkälainen työsopimus kannattaa solmia? Onko kesätyöntekijällä lomaa? Harva pärjää työelämän kysymysviidakossa ilman ammattiliiton tukea. Oman alan ammattiliittoon kannattaa liittyä jo opiskeluaikana. Sieltä saat vastaukset kesätyö- ja harjoittelukysymyksiin sekä paljon muuta hyödyllistä tietoa. Erillistä maksua vastaan voit halutessasi liittyä myös työttömyyskassaan.

VESA ENGSTRÖM
AKIn opiskelija-asiamies

Kirkollisen alan opiskelijoiden etuja ajavat Kirkon akateemiset AKI r.y.: Suomen Kanttoriurkuri- ja Suomen kirkon pappisliitto.

Liitot tarjoavat jäsenilleen neuvontaa. Liiton toimistoon voit ottaa yhteyttä, koskipa kysymyksesi sitten leirivapaita tai kohtuullista kuukausipalkkaa. Liitot tarjoavat opiskelijajäsenilleen myös monenlaista toimintaa aina seminaareista kesätyöinfoihin ja saunailtoihin. Opiskelijajäsenillä on myös mahdollisuus päästä kohtuuhintaan haistelemaan tuulia liittojen järjestämiin jäsenkoontumisiin, kuten Papiston päiville tai Kanttoripäiville.

Opiskelijajäsenet saavat viisi kertaa vuodessa jäsenlehti Cruxin, jossa on paljon opiskelijoita kiinnostavaa asiaa. Lehti on varsinkin kirkon virkaa harkitsevalle erittäin hyvä periskooppi kirkon maailman työntekijöiden näkökulmasta. Kesätoissa taas kiitit saarnajuu-ria ja virsisuosituksia, jotka lehdestämme löytyvät. Opiskelijajäsenet ovat oikeutettuja myös moniin muihin rahanarvoisiin etuihin kuten matka-apurahoihin, matkavakuutukseen ja erilaisiin alennuksiin.

LIITY OMAN LIITTOSI
JÄSENEKSI
– SE KANNATTAA!

Akavan opiskelijat

- Akavan opiskelijoiden valtuuskunta edustaa yli 100 000 akavalaista opiskelijaa.
- Suurin vapaaehtoiseen jäsenyyteen pohjaava opiskelijajärjestö.
- Valtuuskunta hoitaa akavalaisten opiskelijoiden yhteistä edunvalvontaa valtakunnallisella tasolla.
- Kirkon akateemiset AKilla on valtuuskunnassa edustaja, joka valitaan opiskelijatoimikuntien jäsenistä.

Tsekkaa jäsenetusi oman liittosi nettisivuilta!

Liitot opiskelijan asialla

Ammattiliitot ajavat opiskelijoiden palkkauksellisia, sosiaalisia ja koulutuksellisia etuja. Liitot neuvottelevat Kirkon työmarkkinalaitoksen kanssa esimerkiksi kesätyöntekijöiden työehdoista. Lisäksi liitot tukevat opiskelua ja työelämäyhteyttä edistävää toimintaa muun muassa osallistumalla seurakuntaharjoittelun kehittämiseen. Pienen opiskelijan ääni jää helposti kuulematta, yhteinen joukko tuokin painoarvoa opiskelijoiden äänelle.

Opiskelijatoimintaa varten Kirkon akateemiset AKIn toimistossa työskentelee kaksi osa-ai-kaista opiskelija-asiamiestä, joiden tehtävänä on muun muassa opiskelijajäsenten rekrytointi ja neuvonta, opiskelijoille suunnattujen tapahtumien ja infotilaisuuksien järjestäminen sekä yhteydenpito kirkkoon ja akavalaiseen opiskelijatoimintaan. **Annukka Ruusula** vastaa kanttoriopiskelijoiden asioista ja **Vesa Engströmin** vastuulla ovat teologit. Opiskelija-asiamiehiin voit törmätä omassa oppilai-

toksessa vaikkapa tenttikahvien tai infotilaisuuksien merkeissä.

Kassan jäsenyys kannattaa!

Opiskelijana voit halutessasi liittyä myös työttömyyskassan jäseneksi. Työttömyyskassan jäsenyys on hyvä ”vakuutus”, jos töitä ei heti valmistumisen jälkeen löydykään. Työttömyyskassaan kuuluva ja työsäoloehdon täyttävä opiskelija saa ansiosidonnaista päivärahaa valmistuttuaan tai opintojen keskeytyessä vähintään vuodeksi.

Opiskelijajäsenet eivät ole automaattisesti työttömyyskassan jäseniä, sillä kassan jäsenyys on maksullinen: 50 euroa vuodessa. Kassan jäseneksi voit liittyä, mikäli olet opiskelun ohessa tai lomilla työssä vähintään 18 tuntia viikossa. Töiden ei tarvitse olla oman alan töitä – työssäoloehto voi kerryttää niin seurakunnan kesätöissä kuin marketin kassallakin. Mikäli haluat liittyä työttömyyskassaan, ota yhteyttä omaan liittoosi. Sieltä saat tarkemmat ohjeet.

Mahdollisuus vaikuttaa

Ammattiliiton opiskelijajäsenyys ei kuitenkaan tarkoita vain postiluukusta kolahtavaa jäsenlehteä ja muita etuja, vaan myös todellista vaikuttamismahdollisuutta liiton asioihin. Opiskelijoiden ääntä kuullaan aina liiton ylimmässä johdossa asti, oli sitten kysymys opiskelijoita tai tulevaisuuden työntekijöitä koskevista asioista. Liiton hallituksissa on opiskelijaedustajat, samoin valtuuston kokouksissa opiskelijatoimikunnan jäsenet edustavat kaikkia alan opiskelijoita, myös sinua. Valtuuston opiskelijaedustajilla on ollut äänioikeus vuodesta 2012 alkaen, liitossa siis otetaan opiskelijat aidosti vakavasti. Opiskelijoilla on myös aito mahdollisuus vaikuttaa liiton päätösten tekoon.

Jokaisen opiskelijan suurin linkki liiton päätösten tekoon on omaa opinauhaa edustava opiskelijatoveri. Jos sinulla on toiveita tai kysymyksiä liiton opiskelijatoimintaa koskien, nykaise rohkeasti oman oppilaitoksesi edustajaa hihasta. Oheisesta listasta löydät liittojen opiskelijatyöryhmien jäsenet. Opiskelijaedustajat vaihtuvat tasaisin väliajoin, joten jos laajempi vaikuttaminen työmarkkinoilla kiinnostaa, kannattaa ainejärjestösi tai opiskelija-asiamiehen viestiin vaipaista opiskelijaedustajien paikoista todellakin vastata. Tulevaisuuttasi koskevat päätökset tehdään jo tänään, on siis parempi olla tekemässä niitä päätöksiä itse! **X**

OPISKELIJAJÄSENTEN EDUSTUKSET

Suomen Kanttori-urkuriliitto

Opiskelijatoimikunta

vars. **Laura Ylitalo**, Oulun seudun ammattikorkeakoulu, vara **Laura Kunnari** vars. Avoinna, Tampereen ammattikorkeakoulu, vara **Ilari Halonen** vars. **Eveliina Modinos**, Sibelius-Akatemia Kuopio, vara **Riina Tölli** vars. **Kaisa Reunanen**, Sibelius-Akatemia Helsinki, vara **Anne Havunen**

Valtuusto

Valtuuston kokouksiin osallistuu kaksi opiskelijaedustajaa, jotka opiskelijatoimikunta valitsee keskuudestaan.

Hallitus

Avoinna

Suomen kirkon pappisliitto

Opiskelijatoimikunta

Opiskelijatoimikunnan jäsenillä ei ole varajäseniä, toimikuntaa täydennetään tarpeen mukaan.

Marina von Schantz, TSF/Åbo Akademi

Jani Mäkitalo, FO/Joen-suun yliopisto

Tomi Pirskanen, FO/Joen-suun yliopisto

Matias Koponen, TYT/Helsingin yliopisto

Antti Björklund, TYT/Helsingin yliopisto

Hanna-Maria Häkklä,

TYT/Helsingin yliopisto
Antti Virtanen, TYT/Helsingin yliopisto
Jonna Karppinen, TYT/Helsingin yliopisto

Valtuusto

Valtuuston kokouksiin osallistuu 6 opiskelijaedustajaa, jotka opiskelijatoimikunta tavallisesti valitsee keskuudestaan.

Hallitus

Tomi Pirskanen, TYT/Helsingin yliopisto

AKI

Opiskelijatyöryhmä

AKIn opiskelijatyöryhmään kuuluvat Kanttori-urkuriliiton ja Pappisliiton opiskelijatoimikuntien jäsenet.

Valtuusto

Valtuuston kokouksiin osallistuu 4 teologiopiskelijaa ja 2 kanttoriopiskelijaa, jotka AKIn opiskelijatyöryhmä valitsee keskuudestaan.

Hallitus

Tomi Pirskanen toinen paikka avoinna

Akavan opiskelijoiden valtuuskunta

vars. **Marina von Schantz**, vara **Vesa Engström**

Opiskelijajäsenten edustukseen tulee muutoksia syksyn aika. Ajantasaisen listan löydät liittojen kotisivuilta.

KEHITYSVAMMAISTYÖN PAPPI **TEKEE KIRKON PERUSTYÖTÄ** ERITYISTEN IHMISTEN PARISSA

Kun työhuoneeni muutti talosta toiseen, riitti muuttomiehillä äimistelemistä. ”Mitä sulla täällä laatikoissa on? Kiviäkö?” Niin, niitäkin. Ja valkoisia höyheniä, rytmimunia, sifonkihuiveja ja auringonkukansiemeniä, muun muassa. Kehitysvammaistyön pappi on reissutyöläinen, jonka tehtävänä on tehdä näkymättömästä näkyvää ja vaikeasta ymmärrettävää.

SANNA YLÄ-JUSSILA

Uudenmaan kehitysvammaistyön pastori, Mäntsälä

Kehitysvammaistyön pappi tekee työtään kehitysvammaisten ihmisten ja heidän läheistensä kanssa. Työ on sisällöltään varmasti jokaiselle papille tuttua: jumalanpalveluksia, rippikouluja, sielunhoitoa, kerhoja, leiripäiviä, kouluvierailuja ja yhteistyötä monenlaisten verkostojen kanssa.

Omaa työtäni leimaa yhteistyö kahteen suuntaan: toisaalta teen vahvasti työtä alueen seurakuntien kanssa ja olen tukena siellä tehtävässä kehitysvammaistyössä. Toisaalta teen myös yhteistyötä vammaispalveluita tuottavan kuntayhtymän kanssa. Tälle työlle tyypillistä on se, että omat seurakuntalaiset ovat levällään ympäri maakuntaa, ja kohtaamiset tapahtuvat välillä seurakunnan järjestämissä tilanteissa, välillä ryhmäkodeissa tai työkeskuksissa. Aika usein kehitysvammaistyön papin löytää ratin takaa ja tien päältä.

Halaus rippikoululaiselta

Ennen rippikoulun tutustumisjaksoa tapaan kaikki rippikoululaiset

perheineen henkilökohtaisesti. Ovikellon soittaminen on joka kerta jännittävää. Minkälainen nuori täällä odottaa, minkälaiseksi rippikoulu hänen kanssaan rakentuu? Tällä kertaa en ehdi edes painaa kelloa, kun ovi räjähtää auki. ”Oi, minun ihana oma pappi!”, huudahtaa tulevan kesän rippikoululainen, ja rynnistää jo kynnyksellä halaamaan minua.

Erityisrippikoulujen järjestäminen on työajallisesti yksi keskeisimmistä työtehtävistäni. Järjestän rippikouluja rovastikunnittain, eli aina useamman seurakunnan yhteistyönä. Työntekijäresursseja saadaan seurakunnista, mutta kehitysvammaistyön pappi vastaa palapelin kokoamisesta. Miten tavoitetaan rippikoululaiset? Missä rippikoulu järjestetään, mistä löytyvät nuorille sopivat avustajat? Miten nuorten erityistarpeet saadaan huomioitua? Yhteistyötä tehdään aktiivisesti sekä koteihin että kouluihin päin, jotta nuorille voidaan taata onnistunut rippikoulukokemus.

Suurten kysymysten äärellä

Eräässä ryhmäkodissa oli juuri puhuttu surullisista asioista. Yksi asukkaista oli sairaalassa ja niin

vakavasti sairas, että hän ei enää pystynyt palaamaan kotiin. Olin ohjaajien mukana kertomassa asuin-kavereille tätä uutista. Juteltiin, itkettiin. Kun keskustelu tyrehtyi, ryhdyin tekemään lähtöä. Vielä lopuksi kysyin, jäikö joku asia vaivamaan mieltä. Syvä hiljaisuus. Sitten yksi asukkaista kysyi varovaisesti: ”Voidaanko silti leipoa huomenna pullaa?”

Kehitysvammaistyön papin työ on sielunhoitajana toimimista. Suru ja kuolema ovat tyypillisiä tilanteita, joihin liittyen meidän tukeamme tarvitaan esimerkiksi ryhmäkodeissa. Usein tuntuu siltä, että työemme on sanoittaa asioita, joille ei tahdo löytyä sanoja, tehdä konkreettiseksi sellaista, mikä on abstraktia. Tässä työssä saa pistää peliin kaiken luovuutensa ja kaikki ideansa: miten käydä sielunhoidollinen keskustelu ilman sanoja? Miten vastata elämää suurempiin kysymyksiin ihmisen kokoisesti? Monissa kohtaamisissa suru ja ilo, arki ja pyhä hipaisevat toisiaan.

Koska kehitysvammaisille ihmisille suunnattua valmista aineistoa on kirkossa vähän, monet kollegoistani ovat myös ideoiden jakajia.

Kalle Virta

Tuoreita esimerkkejä tästä ovat Aja-tuksia -kirja vaikeasti vammaisten nuorten rippikoulusta ja Usko ja elämä, Katekismuksen selkokielen versio. Parhaillaan on työn alla esimerkiksi selkokieline messu.

"Tässä työssä saa pistää peliin kaiken luovuutensa ja kaikki ideansa: miten käydä sielunhoidollinen keskustelu ilman sanoja? Miten vastata elämää suurempiin kysymyksiin ihmisen kokoisesti? Monissa kohtaamisissa suru ja ilo, arki ja pyhä hipaisevat toisiaan", kertoo kehitysvammaistyön pastori Sanna Jussila

tyisten ihmisten kynnys tulla mukaan olisi matalampi. Välillä se vaatii pyörätuoliluisia, välillä tulkkausta. Joskus se tarkoittaa riittäviä avustajaresursseja, joskus selkokielen käyttöä. Kuten tuo tavalliselta seurakuntalaiselta saamani palaute osoittaa, erityisryhmien huo-

mioiminen ei ole keneltäkään pois – usein muutkin voivat saada siitä jotain.

Ajattelen, että yksi meidän kehitysvammaistyön pappien tärkeä tehtävä on olla kynnysten madaltajia, äänen pitäjiä ja asiantuntijoita. Meidän tehtävämme on herätellä seurakuntia muistamaan, että kaikki seurakuntalaiset eivät mahdu samaan muottiin – ja silti kaikilla on oikeus tuntea itsensä tervetulleeksi. Kuten Kirkon saavutettavuusohjelman motto kuuluu: "Vain kaikille avoin kirkko on uskottava Kristuksen kirkko.w"

Elämän kaikki värit

Eräällä leirillä käytiin vessassa hikiä pyörätuolipainia. Minä olin sitä mieltä, että on pitkän päivän aikana hyvä käydä vessassa ainakin kerran. Leiriläinen oli asiasta täysin eri mieltä ja piti päänsä. Kun myöhemmin kerroin työpäiväni haasteista ystävälleni, hän kysyi: "Ai miksi sun piti se vessa-asia hoitaa? Sähän oot pappi! Eikö siellä ollut eri ihmisiä sitä varten?"

Raamatussa neuvotaan iloitsemaan iloitsevien kanssa ja itkeämään itkevien kanssa, ja sitä tämä työ on: elämää kaikissa väreissään. Kehitysvammaiset ihmiset, joiden kanssa teen työtä, eivät titteleistä tai tutkintotodistuksista välitä. He tulevat luokseni kokonaisina ihmisinä: iloineen, huolineen, tarpeineen.

Ja niin samat kädet saavat siunata, sitoa kengännauhoja, jakaa ehtoollista, kääntää lettuja ja letittää tukkaa. Vaikka joku tehtävä on vähän vähemmän koulutusta vastaava kuin toinen, tartun jokaiseen hommaan ilolla. Saan olla palvelemassa monella eri tavalla, monessa eri tilanteessa. Pappina. Ja ihmisenä. Ja juuri siksi rakastan tätä työtä. ✕

Erityisille, kaikille!

Rippikouluryhmämme konfirmaatio pidettiin sunnuntai messun yhteydessä. Rakensin messun huolella: etsin selkokieliä raamatunkäsitteitä, jätin rukouksista pois kaikki turhat krumeluurit. Koko messun ajan annoin ohjeita seurakunnalle: nousemme seisomaan, nyt voitte istua. Kirkon pihalla yksi paikkakunnan seurakuntalaisista tuli kiittämään minua: "Hyvä messu! Kerrankin tajusin ihan kaiken!"

Kun puhutaan kirkon erityistyömuodoista tai erityisviroista, se kuulostaa minusta vähän hassulta. En koe tekeväni mitään erityistä – teen kirkon perustyötä, mutta erityisten ihmisten parissa. Meitä tarvitaan kirkossa, jotta näiden eri-

Päätoimisesti kehitysvammaisten ihmisten parissa työtä tekeviä pappeja on Suomessa reilu parikymmentä. Lisäksi kollegoinamme toimii eri puolella Suomea kehitysvammaistyötä päätoimisesti tekeviä diakoniatyöntekijöitä. Monien kehitysvammaistyön pappien työalue pohjautuu vanhoihin erityishuoltopiireihin, eli alueisiin, joilla kunnat ovat järjestäneet palveluita kehitysvammaisille. Kehitysvammaistyön papit ovat kuitenkin alueen seurakuntien yhdessä palkkaamia. Yhteistyö kuntayhtymän kanssa tarkoittaa esimerkiksi meillä Uudellamaalla sitä, että pappien työhuoneet ovat kuntayhtymän tiloissa.

Kirkon saavutettavuusohjelmaan voit tutustua osoitteessa sakasti.evli.fi > seurakuntatyö > saavutettavuus.

OPISKELIJASTA TYÖELÄMÄÄN

TYYPITELTY TEOLOGI

Itä-Suomen (aiemmin Joensuun) yliopistossa on osana laatutyötä seurattu opiskelijoiden rekrytoitumista, valmistumista ja työuran ensimmäistä vuotta. Cruxia varten on koottu kolmesta eri tilastollisesta aineistosta tyypitelty teologi. Tarkastelussa on yhdistetty Joensuussa teologisella koulutuslalla juuri opintonsa aloittaneen, vastavalmistuneen maisterin ja viisi vuotta sitten teologian maisteriksi (TM) valmistuneen vastauksia.

VISA TUOMINEN
YTT, KL, Joensuu

Typpikuvaukseen on poimittu eri aineistoista merkittävimmiksi katsottujen kysymysten moodivastaukset eli tyyppiarvot. Jos moodivastauksia oli kaksi, kuten esimerkiksi iän tai lukion päättötodistuksen keskiarvon kohdalla, on niistä huomioitu alempi. Kyseessä ei siis ole yksittäisen henkilön kuvaus, eivätkä vastaajat ole kyselyittäin samoja. Vastauksista rakennetusta tyyppitelystä teologista käytetään tekstissä nimitystä metateologi. Kolmessa eri aineistossa oli yhteensä 150 teologian koulutusalan vastannutta.

Kiinnostus alaa kohtaan sai hakemaan

Syksyllä 2009 teologian opintonsa aloittanut tuli Joensuuhun 20-vuotiaana, entisen Itä-Suomen läänin alueelta. Hän oli kirjoittanut yliopilaaksi vuotta aiemmin ja lukion päättötodistuksen keskiarvo oli 8,35. Hän pääsi opiskelemaan teologiaa, jota oli pitänyt ensisijaisena koulutusvaihtoehtonaan, heti ensimmäisellä hakukerralla. Metateologilla ei ollut aiempia yliopisto-opintoja suoritettuna ennen opintojen aloittamista, mutta jos kuitenkin oli, hän oli opiskellut vuoden yliopistossa jonkin muun oppiaineen kirjoilla. Sinä aikana hän oli suorittanut teologian opintojen ohella psykologiaa tai kasvatustiedettä yhteensä muutama kymmenen opintopistettä.

Koulutusalan ja -ohjelman valinta oli juuri opintonsa aloittaneelle kypsynyt vuosien varrella. Koulutusalan ja koulutusohjelman valinnan helppoudesta hän antaa kouluarvoasteikolla (4–10) kahdeksan ja puoli, joka kuvaa varsin helppoa päätöstä. Tärkeimmät koulutukseen hakeutumisen syyt olivat kiinnostus opiskeltavaa alaa kohtaan, mahdollisuus käyttää lahjoja ja taipumuksia, sekä koulutuksen kautta avautuva mahdollisuus mielenkiintoiseen työhön. Kukaan vastanneista ei ollut tullut opiskelemaan teologiaa siksi, että ala olisi trendikäs tai koulutus olisi verrattain lyhyt tai koska metateologin perheenjäsenet olisivat suositelleet hakemaan alalle.

Ennen opintojen alkua meta-

teologi oli selvittänyt koulutus-alansa työtilanteen, jonka hän oli arvioinut kohtuullisen hyväksi. Koulutusvalintaan tällä ei kuitenkaan ollut juurikaan vaikutusta, sillä tärkeintä oli päästä opiskelemaan alaa, jonka koki omaksi. Käydessään koulutusohjelman www-sivuilla ennen opintojen aloittamista, etsi metateologi opintojen alkuun liittyvää käytännön tietoa, kuten tietoja opintojen aikatauluista ja sivuainemahdollisuuksista.

Valmiiksi viidessä vuodessa

Vuosina 2003–2008 vastavalmistuneiden yhdistetystä aineistosta havaitaan, että metateologi oli saanut TM-tutkintonsa valmiiksi viidessä vuodessa. Hän oli opiskellut oman oppiaineen ulkopuolelta vähintään yhden perusopintokokonaisuuden. Pro gradun arvosanan kohdalla tutkintotodistuksessa komeili *magna cum laude approbatur*.

Omaan koulutusalaan liittyvää kokopäiväistä työ- tai harjoittelukemusta metateologi hankki peräti vuoden verran opintojensa aikana, ohessa ja loma-aikoina. Osa-aikaista omaan alaan liittyvää työkokemusta kertyi vain yksi kuukausi. Työmarkkinat olivat joitakin vuosia sitten valmistuneille teologeille hyvät, sillä varsinkin Itä-Suomen työmarkkinoille kaivattiin teologian alalta valmistuneita (ks. Tuominen 2012). Valmistumishetkellä metateologi olikin jo koulutustaan vastaavassa kokopäivätyössä. Lähes yhtä moni tosin ei vielä valmistumishetkellä ollut töissä, mutta työpaikka oli jo tiedossa.

Vastavalmistuneen työpaikan saamisen edellytyksenä oli ylempi korkeakoulututkinto. Työtehtävä vastasi täysin koulutusta ja koulutustasoa. Tyypillisin ammattinimike oli seurakuntapastori. Metateologi

Kolme tärkeintä tekijää työpaikan saamiseksi olivat akateeminen tutkinto, oma aktiivisuus ja henkilökohtaiset ominaisuudet.

oli samaa mieltä väitteen kanssa, että koulutus oli antanut hänelle hyvät valmiudet toimia monenlaisissa tehtävissä ja opintojärjestelyt olivat tukeneet hänen TM-tutkintonsa valmistumista normaaliajassa. Metateologi oli myös sitä mieltä, että laaja osaaminen oli hänelle työllistymisen kannalta ollut tärkeämpää kuin kapean alueen syvälinen osaaminen. Siitä hän oli täysin eri mieltä, että akateemisen tutkinnon suorittaminen olisi ollut huono investointi työllistymisen kannalta.

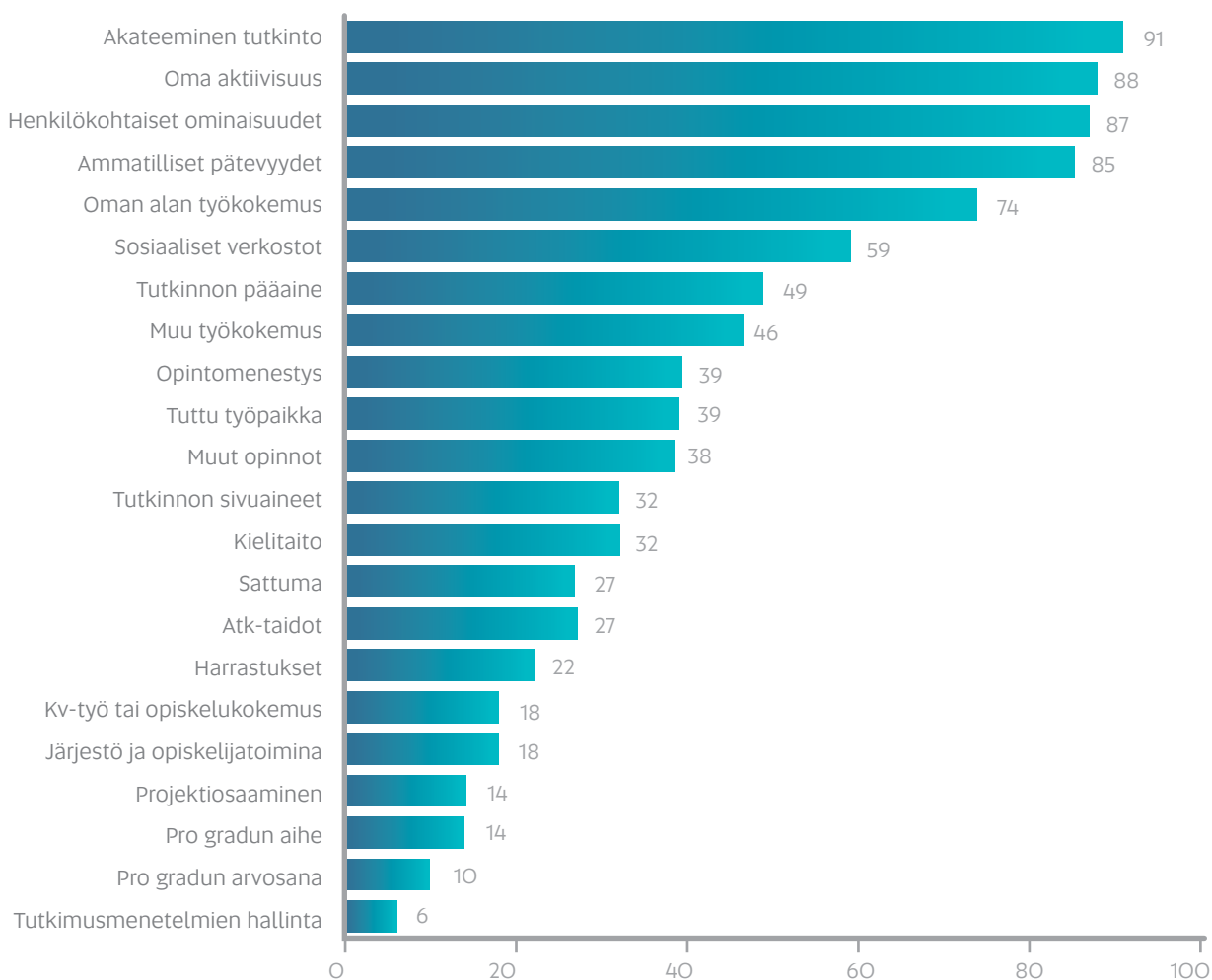
Sen sijaan metateologi oli ristiriitainen vastauksissaan koulutuksen suorittamisen ja taloudellisen hyödyn yhteydestä. Hän oli eri mieltä siitä, että akateemisen tutkinnon suorittaminen näkyisi hänelle hyvänä palkkatasona. Samaan aikaan hän myönsi varovasti, että akateemisen tutkinnon suorittaminen oli kuitenkin ollut taloudellisesti kannattavaa.

Tutkinto tärkein työllistymisessä

Valmistumisvuoden jälkeen seuraavan vuoden huhtikuussa vastavalmistunut metateologi asui entisen Itä-Suomen läänin alueella, kaupunkimaisessa kunnassa. Hän työskenteli koulutustaan vastaavassa kokopäivätyössä seurakunnan palveluksessa. Työpaikan löytämistäivat olivat kirjavia ja tyyppiarvon määrittäminen oli avovastauksista hankalaa. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että metateologi oli solminut opiskeluaikaisissa harjoitteluisia kontakteja, jotka johtivat lyhyisiin työsuhteisiin opintojen aikana. Niinpä valmistumisen yhteydessä häntä oli pyydetty hakemaan vakituista työtä.

Vastavalmistuneen mielestä kolme tärkeintä tekijää työpaikan saamiseksi olivat valmiiksi ane-

Kuvio 1. Vuosina 2003–2008 valmistuneiden ja valmistumisen jälkeen työllistyneiden teologien arvio, mitkä tekijät olivat vaikuttaneet heidän työllistymiseensä. Erittäin tai jossain määrin merkittävänä pitäneet, prosentteina.

tusta listasta olleet akateeminen tutkinto, oma aktiivisuus ja henkilökohtaiset ominaisuudet (**kuvio 1**). Vähiten hän koki työllistymiseensä vaikuttaneen tutkimusmenetelmien hallinnan, pro gradun arvosanan, sekä pro gradun aiheen ja projektiosaamisen.

Jos metateologi aloittaisi opinnot nyt uudelleen, hän suorittaisi tutkintonsa samanlaisena uudel-

leen. Jos hän kuitenkin tekisi muutoksia, opiskelisi hän laajemmat eli aineopintokokonaisuudet filosofiasta tai psykologiasta.

Viisi vuotta työelämässä ollut

Vuonna 2003 valmistunut asui viisi vuotta valmistumisensa jälkeen edelleen kaupunkimaaisessa kunnassa, entisen Itä-Suomen lää-

nin alueella. Jos muutto oli kuitenkin tapahtunut, oli se suuntautunut eteläsuomalaiseen kaupunkiin. Apurahatutkijana tai yrittäjänä metateologi ei ole toiminut, sillä valmistumisen jälkeen hän oli työskennellyt saman työnantajan palveluksessa ja vain yhdessä palvelussuhteessa. Ylempi korkeakoulututkinto oli edellytys nykyiselle työlle, ja työ vastasi yhä hyvin

Visa Tuominen

sekä yliopistollista vaatavuustasoa että koulutusalaan. Viisi vuotta valmistumisen jälkeen metateologi oli ollut töissä viisi vuotta, joista koulutustasoaan vastaavissa työtehtävissä hieman vajaat viisi vuotta. Työttömyyttä metateologi ei viiden vuoden aikana ollut kokenut, mutta jos hän oli ollut työttömänä, niin ainoa työttömyysjakso kesti kaksi kuukautta. Syynä työttömyyteen oli se, ettei koulutusta vastaavaa työtä ollut tarjolla asuinkunnassa.

Työsuhteen laji viiden vuoden kohdalla valmistumisesta oli vakinainen kokopäivätyö seurakunnan palveluksessa. Ammatinimikkeenä oli edelleen seurakuntapastori. Palkkaa hänelle maksettiin lokakuussa 2008, säännölliset lisät mukaan laskettuna 2

700 €/kk. Se oli selkeästi alempi kuin kaikkien yliopistollisten koulutusalojen tuolloinen keskiarvopalkka (3 478 €/kk).

Työnsä metateologi koki mielenkiintoiseksi, itsenäiseksi, vastuulliseksi, ja se tarjosi sopivasti haasteita sekä mahdollisti oman osaamisen kehittämisen. Työsuhteen jatkuminenkaan ei tyypillisesti mukaan näyttänyt epävarmalta. Metateologi pystyi myös jatkuvasti hyödyntämään yliopistossa opiskelemaan asioita.

Sen sijaan työuralla etenemisen mahdollisuuksista metateologi on empiväinen – etenemismahdollisuuksia ei liiemmälti näytä olevan. Hetkittäin työn ja muu elämän tasapainossa pitäminen oli myös haasteellista, sillä työtä oli välillä liikaa. Lisäksi työ näyttäytyi ajoittain henkisesti liian kuormittavana.

Opintoja myös teologian ulkopuolelta

TM-tutkinnon jälkeen metateologi ei ollut suorittanut muita tutkintoja, mutta jos kuitenkin oli, niin kirkon oman pastoraalitutkinnon. Lisäksi hän oli luonnollisesti osal-

listunut muuhun työnantajansa järjestämään koulutukseen ja kurssitukseen, jota oli ollut varsin paljon. Tieteellisiä jatko-opintoja metateologi ei ollut edes aloittanut.

Nykyisessä työtehtävässä metateologi tarvitsi (valmiiksi annettusta listasta) eniten ryhmätyötaitoja, ongelmanratkaisukykyä, sosiaalisia taitoja ja suomen kielen viestintätaitoja. Metateologi neuvoisi viiden vuoden työkokemuksellaan tällä hetkellä teologiaa opiskelevia valitsemaan aineita oman oppiaineryhmän ulkopuolelta. Tätä hän perusteli sillä, että työkentällä tulee hallita laajoja asioita. Lisäksi hän neuvoo teologian opiskelijoita kehittämään viestintä- ja vuorovaikutustaitoja ja oppimaan teorian soveltamista käytännön työhön. Kaiken kaikkiaan metateologi oli tällä hetkellä tavoitteidensa mukaisella työuralla ja tyytyväinen TM-tutkintoon työuransa kannalta. ✕

Kirjoittaja työskentelee opinto-ohjaajana Itä-Suomen yliopiston harjoittelukoulussa, Joensuun normaalikoulun lukiossa.

TEOLOGIEIN ALUMNIPÄIVÄ 8.9.2014

Helsingin yliopiston päärakennuksen Pieni Juhlasali, Fabianinkatu 33, 4. krs, klo 16 - 20

AIHEENA: "EDISTYYKÖ USKONTOJEN KOHTAAMINEN?"

**OHJELMASSA MM. PANEELIKESKUSTELU:
RIITTÄÄKÖ SUVAITSEVUUS?**

LISÄTIETOJA JA ILMOITTAUTUMINEN: www.helsinki.fi/alumni/teologinen/

Prahan teologiaa

Keväiset terveiset Prahaan, Charles Universityn Protestanttisen teologian tiedekunnasta! Vaihto-opinnot ovat ylittäneet puolen välin ja nyt onkin hyvä aika tutkailla kuinka teologiaan suhtaudutaan Keski-Euroopassa.

Charles Universitysta löytyy kolme eri teologista tiedekuntaa, protestanttinen, katolinen ja husilainen. Uutta näkökulmaa saa, kun tutustuu kaikkien tarjontaan ja opiskelijoihin. Tilanne on lähellä omaa yliopistoani, Itä-Suomen yliopistoa, jossa läntisen ja ortodoksisen teologian välinen dialogi voidaan käydä samalla käytävällä luentoja odotellessa. Ja sitä dialogia myös käydään sekä opiskelijoiden keskinäisissä keskusteluissa että opiskelijoiden ja luennoitsijakunnan välillä joko kahvipöydässä tai käytävärupatteluna.

Protestanttisen teologian tiedekunnan vaihto-opiskelijoista löytyy eri uskontokuntien edustajia laidasta laitaan, ja ajoittain käydäänkin kiivaita väittelyjä luennoitsijan ja opiskelijan välillä, jos opiskelija on oman traditionsa kautta opiskellut saman asian eri tavalla. Tsekin tapa päättää väittelyt on käyttää apuna huumoria, joka usein on opiskelijaa hyväntuulisesti halventavaa. Esimerkkinä erään luennoitsijan huumorintajusta voisin mainita kurssin ensimmäisen tapaamisen, jossa kerroin, mistä yliopistosta ja kaupungista tulen. Luennoitsija ei ollut kuullut kummastakaan, joten hän sanoi etsivänsä Internetistä, ovatko kumpikaan olemassa ennen kuin saisin jatkaa kurssilla.

Kun Suomessa tapaa uusia ihmisiä ja kerrotaan omat opiskelualat, usein teologia saa kummallisen vastaanoton. Keskustelu saattaa lopahtaa siihen paikkaan, tai vastaus voi olla: ”Sepä mielenkiintoinen valinta.” Praha ei ole tässä poikkeus, varsinkin kun maan uskonnollinen tilanne on enemmän tai vähemmän ateismiin painottuva tai uskontoneutraali. Koska olen ylpeä teologian opinnoistani, jaksan miltei joka kerta kummastelujen jälkeen perustella, miksi opiskelen teologiaa ja miksi muidenkin kannattaisi. Usein selityksen jälkeen ihmisillä on herännyt mielenkiinto teologiaa kohtaan, ja etenkin klassisia kieliä, joiden eivät tienneet edes kuuluvan teologin tutkintoon.

Itselleni uusien näkökulmien hakeminen ulkomailta ja pieni miehistekelytauko omien opintojen suhteen tekee todella hyvää. Mielestäni teologiksi kasvaessa on saatava tarpeeksi aikaa miettiä tulevaa ammattia, ja vaihto-opiskelu on yksi hyvä keino siihen. Toki tällä hetkellä suositaan nopeaa valmistumista, joka ei varsinaisesti ainakaan tue työn-

Satu Koikkalainen

TEOLOGIAN YLIOPIILAS,
Itä-Suomen yliopisto

tekoa tai vaihto-opintoja. Se on surullista, koska tämä aika Prahassa on minulle antanut hurjan paljon ja ohjannut valitsemaan ammattia. Nyt olen melkein varma, mikä minusta tulee isona!

Lähteminen omasta kaupungista ja omalta mukavuusalueelta kasvat-
taa todella paljon. Uusien ihmisten tapaaminen on auttanut puolustamaan paremmin omia näkemyksiä, näkemään samankaltaisuuksia erilaisissa ajattelutavoissa ja ohjaamaan ekumeeniseen dialogiin väitelyn sijaan. ✕

Teologiksi kasvaessa on
saatava tarpeeksi aikaa
miettiä tulevaa ammattia,
ja vaihto-opiskelu on yksi
hyvä keino siihen.

SEURAKUNTA- HARJOITTELUN KEHITTÄMISHANKE

PILOTTIHIIPPAKUNTA
ESPOON NÄKÖKULMA

Seurakuntaharjoittelujen ja työssäoppimisen kehittämistä ja moniammatillisuuteen panostamista pidetään tärkeänä sekä hiippakunnissa että kouluttavissa laitoksissa. Kirkkohallitus käynnisti vuonna 2009 kolmivuotisen projektin kirkon koulutusalojen harjoittelujen yhteisten palauteseminaarien kehittämiseksi Espoon, Tampereen ja Oulun hiippakunnissa. Espoo nimesi seurakuntaharjoittelun kehittämishankkeen Harppi-projektiksi.

MIKA NURMI
Hiippakuntasihteeri,
Espoon hiippakunnan tuomiokapituli

Kirkkohallitus antoi vuonna 2004 Ammatillisen koulutuksen ryhmälle (AKR) toimeksiannon koskien kirkon toimintasuunnitelmaa kirkon virkoihin valmistavien opintojen aikaiseen harjoitteluun. Toimeksiannon pohjalta valmistui mietintö Opiskelijat kirkon työpaikoilla 2006. Mietinnön toimenpide-ehdotuksissa esitettiin muun muassa kirkon eri koulutusalojen harjoittelujen moniammatillisuuden lisäämistä siten, että harjoittelut järjestetään mahdollisuuksien mukaan samoissa seurakunnissa tai rovastikunnissa. Lisäksi esitettiin harjoittelujen ohjauksen kehittämistä sekä harjoitteluiden

”

Seurakuntaharjoitteluihin liittyviä käytäntöjä on kehitettävä ja harjoitteluolosuhteita yhtenäistettävä.

palautesseminaarien järjestämistä mahdollisuuksien mukaan eri koulutusalojen yhteisinä seminaareina.

Kirkkohallitus hyväksyi huhtikuussa 2007 edellä mainitun mietinnön toimenpide-ehdotukset ja perusti työryhmän jatkotyöskentelyä varten. Työryhmän tehtäväksi tuli luoda järjestelmä kirkon työhön valmistavien koulutusten harjoitteluun ja työssäoppimiseen käytettyjen resurssien seurantaa varten sekä valmistella järjestelmän kehittämiseksi kirkon rahoittama projekti, johon tuli liittää pilotointivaihe jonkin hiippakunnan alueella. Työryhmän alkuvuodesta 2009 valmistuneessa mietinnössä esitettiin, että kirkon keskushallinnon taloudellinen tuki kohdistettaisiin hiippakunnallisten, kirkon koulutusalojen yhteisten harjoittelun palautes-

seminaarien kehittämiseen ja toteuttamiseen. Tavoitteena oli, että pilotoinnin myötä löydetäisiin eri hiippakuntiin sovellettavissa oleva malli palautesseminaarien toteuttamiseksi. Mietinnön toimenpide-esitysten pohjalta kirkkohallituksen virastokollegio päätti kokouksessaan 9.4.2009 käynnistää projektin kirkon koulutusalojen harjoittelujen yhteisten palautesseminaarien kehittämiseksi kolmivuotisena (2010-2012) hankkeena Espoon, Tampereen ja Oulun hiippakunnissa.

Harppi-projekti käynnistyy

Espoon hiippakunnassa projekti nimettiin Harppi-projektiksi. Projektin ohjausryhmään kutsuttiin edustajat alueen keskeisinä yhteistyökumppaneina toimivista kou-

luttavista laitoksista: Helsingin Yliopistosta, Sibelius-Akatemiasta, Seurakuntaopistosta ja Diakoniammattikorkeakoulusta. Pilotille määriteltiin kolme tavoitetta: 1. Järjestää seurakuntaharjoitteluun hiippakunnan seurakunnissa suorittaville kirkon alan opiskelijoille moniammatillinen palautesseminaari. 2. Edistää hiippakunnan ja kouluttavien laitosten yhteistyötä seurakuntaharjoittelussa. 3. Tukea harjoitteluohjaajia. Ohjausryhmä hahmotti varsin pian seminaarin sisällöllisen fokuksen, mutta seminaarin toteuttamisajan-kohdasta keskusteltiin useasti. Haasteeksi muodostui löytää sellainen ajan kohta kalenterivuodesta, joka sopisi sekä opiskelijoille, kouluttaville laitoksille että hiippakunnalle.

Seminaarin toteuttamista val-

misteli pieni työryhmä, ja ensimmäinen kirkon alan opiskelijoiden seminaari (KAOS) toteutettiin Hvit-torpin leirikeskuksessa 2.-3.2.2012. Seminaariin osallistui parikymmentä opiskelijaa, joista valtaosa oli teologeja, sekä lisäksi muutama opiskelija Seurakuntaopistosta ja Diakista .

Harjoittelukäytäntöjä kehitettävä

Kirkon virkoihin rekrytoitumisen ja koko Harppi-projektin kannalta yksi keskeinen kysymys on nykyisten harjoittelu- ja työssäoppimisjärjestelmien koordinointi sekä ohjaajien ja harjoittelupaikkojen rekrytointi. Projektin pitkän tähtäimen tavoitteena oli luoda seurakuntaharjoitteluiden toteuttamiseen seurakunnissa sellainen laadukas rakenne ja toimintatapa, joka omalta osaltaan turvaa osaavan ja monipuolisen työvoiman rekrytoitumisen kirkon palvelukseen. Kolumivuotisen pilottiprojektin aikana KAOS-seminaari toteutettiin Espoon hiippakunnassa kaksi kertaa. Tampereen ja Oulun hiippakuntien pilottihankkeiden toteuttamistapa ja sisältö poikkesivat hieman Espoon hankkeesta, ja näin saatiin kokemusta ja tietoa erilaisten mallien toimivuudesta. Oleellista kokonais-hankkeen kannalta oli, että kukin pilottihiippakunta toteutti seminaarinsa paikalliset olosuhteet huomioiden ottaen ja huolehti yhteyksistä alueellisiin yhteistyökumppaneihin. KAOS-seminaarien keskeisiksi ja antoisimmiksi teemoiksi nousivat kristillisen identiteetin, kutsumuksen ja kirkon työntekijänä toimimista koskevat kysymykset.

Harjoittelijoille pyritään tarjoamaan mahdollisuus pohtia omaa soveltuvuuttaan ja kutsua kirkon työhön.

Espoon pilottihankkeen väliraporttiin kirjasin sekä havainnot Espoon hiippakunnan seurakuntien harjoittelukäytännöistä että toimenpide-ehdotuksia seurakuntaharjoittelun kehittämiseksi. Seurakuntaharjoittelun merkitys rekrytoitumiskanaana ymmärrettiin hiippakunnan seurakunnissa. Tämä ilmeni siten, että jokainen seurakunta halusi ottaa harjoittelijoita. Kuitenkin kävi selväksi, että seurakuntaharjoitteluihin liittyviä käytäntöjä oli kehitettävä. Seurakunnan työntekijöiden näkökulmasta ja koko järjestelmän toimivuuden kannalta opiskelijoiden ohjaamisen tulisi nivoutua osaksi seurakunnan työntekijän perustehtävää.

Keskustelua seurakuntaharjoittelun sisällöstä jatkettava

Keskustelua eri koulutusalojen seurakuntaharjoittelun sisällöistä on jatkettava, koska harjoittelujaksoon kohdistuu sekä opiskelijoiden että seurakuntien taholta monia toiveita ja odotuksia. Kirkon työntekijän rooli, kutsumus, leirityön merkitys ja spiritualiteetti olivat teemoja, joita opiskelijat mainitsivat. Erityisesti teologian opiskelijoiden seurakuntaharjoittelujaksoa on pidetty ajallisesti liian lyhyenä. Onko mah-

dollista hahmottaa riittävän selkeästi seurakuntaelämää ja papin työtä kuukauden mittaisen harjoittelujakson aikana?

Pilottihankkeiden jälkeen dekaanikokouksessa tehdyn päätöksen perusteella seurakuntaharjoittelu muuttuu palauteseminaarien osalta vuoden 2014 aikana. Harjoittelun jälkeen toteutuvat kirkon työhön opiskelevien (KiTOS)-seminaarit muuttuvat moniammatillisiksi. Hiippakunnat kutsuvat kirkon työhön opiskelevien seminaariin alueellaan seurakuntaharjoittelunsa suorittavat korkea-asteen opiskelijat. Teologian opiskelijoilla työssäoppimisjakson jälkeen psykologiitiimi Päämäärä toteuttaa soveltuvuusarvioinnin elo-syyskuussa. Soveltuvuusarvioinnin tuloksia ja niiden merkitystä käsitellään reflektointipäivässä.

KiTOS-seminaarien (www.kitos.fi) toteutuksessa on luovuttu seurakuntaharjoitteluun liittyvien kokemusten palautepainotuksesta. Sen sijaan pilottihankkeista saatujen kokemusten perusteella pyritään tarjoamaan mahdollisuus pohtia omaa soveltuvuutta ja kutsua kirkon työhön. Millaiseen työhön minä sopisin? Millainen kirkon työntekijä minusta tulisi? Keiden kanssa ja miksi kirkossa tehdään työtä? ✕

Kirkollinen yhteisö sormen päässä

Kotimaa Pro on seurakunnan työntekijöiden ja luottamushenkilöiden työkalu verkossa. Löydät sieltä työalakohtaisesti ja teemoittain koottua asiasisältöä, josta on aidosti hyötyä työssäsi.

Kotimaa Pro kuuluu kaikkiin seurakuntatilauksiin. Ota käyttöön!

Olethan jo rekisteröitynyt?

Tarvitset rekisteröitymistä varten asiakasnumerosi.*

- ▶ **1.** Mene osoitteeseen www.kotimaapro.fi/rekisteroityminen
- ▶ **2.** Täytä rekisteröitymislomake
- ▶ **3.** Kirjaudu Kotimaa Pro -sivustolle

*Asiakasnumerosi löydät Kotimaa-lehden osoitekentästä tai saat sen soittamalla asiakaspalveluun puh. 020 754 2333.

Rekisteröidy
Nyt!

KOTIMAA
Kotimaa on nyt enemmän. Kotimaa on PRO.

ROHKEASTI SAIRAALAPAPPI

Viime syksynä ilmestynyt paimenkirjeeni sai otsikon Rohkeasti luterilainen. Siinä totean sairaalasielunhoidon olevan painoarvoltaan siihen käytettyjä resursseja huomattavasti merkittävämpi kirkon työssä nyt ja tulevaisuudessa. Tähän liittyen toivon sairaalasielunhoitajien olevan rohkeasti sairaalapappeja.

Papin työ sairaalassa kertoo siitä, että sielunhoito on osa hoitotyötä. Sairaalapappi edustaa sairaalassa ihmisarvoa ja elämän arvoa sen loppuun asti. Hänet mielletään ek-sistentiaalistien kysymysten, myös kuoleman, asiantuntijaksi ja hän saa rohkeasti ottaa sen roolin.

Mikä on keskeistä sairaalapapin työssä

Sairaalapappi työskentelee terveydenhuollossa kirkon lähettämänä ja siunaamana. Hän on useimmiten ainoa oman ammattikuntansa edustaja ja edustaa aina kirkkoa. Hänen identiteettinsä on papin identiteetti.

Sairaalapapin tehtävää voidaan tarkastella eri ulottuvuuksista. Ohessa kuusi näkökulmaa: 1. Sairaalapappi työskentelee aina potilaita, heidän omaisiaan ja läheisiään ja koko hoitohenkilöstöä tukien. 2. Sairaalapappi on hoitoyhteisössä se työntekijä, joka voi keskittyä potilaan henkisiin, hengellisiin ja eksistentiaalsiin kysymyksiin. 3. Sairaalapappi on sekä terveydenhuollon henkilöstölle että kirkon muille työntekijöille kouluttaja sielunhoidon, kuoleman ja kärsimyksen kysymyksissä. 4. Sai-

raalapappi tukee hoitohenkilöstöä auttaen sitä jaksamaan vaativassa hoitotyössä ja toimii myös työnohjaajana. 5. Sairaalapappi on eettisen ja teologisten asioiden asiantuntija, jota hyvässä kokonaishoidossa tarvitaan. 6. Sairaalapapin perinteinen sairaaloissa tapahtuva sielunhoitotyö on laajentunut monin tavoin avohoitoon.

Sairaalapappi tuo viestiä rakastavasta Jumalasta sinne, missä ihminen on haavoittunut, sairas, kärsivä, kuoleva. Juuri siellä on tärkeä kirkon olla läsnä! Sairauden keskellä ja kuoleman lähellä sielunhoidon tärkeys korostuu.

Tämän vuoden Yhteisvastuukeräys on nostanut julkiseen keskusteluun saattohoidon. Sairaalasielunhoitajien merkitys saattohoidossa ja sen kehittämisessä on suuri.

Rohkeasti yhteistyötä vaativissa tehtävissä

Olen vuosia – kirkkoneuvosajoitani lähtien – seurannut sairaalasielunhoidon toimintatilastoja ja -kertomuksia ja nähnyt sairaalapapin tehtävien laajenevan kirjon. Monet tehtävät toteutuvat parhaiten, kun ne tehdään yhteistyössä muiden

auttamis- ja hoitotahojen työntekijöiden kanssa.

Yhteistyötä helpottaisi sielunhoidon lähete. Sen avulla sielunhoidon ketju ei katkeaisi esimerkiksi silloin, kun potilas kotiutetaan sairaalasta.

Joskus ongelmana on tiedonkulkua ja resurssit: vaikeutena on löytää ne kotona asuvat vanhukset ja sairaat, jotka kaipaavat sielunhoitoa omassa kodissaan. Tiedonkulkuun kunnan ja seurakuntien työntekijöiden kesken on yritetty löytää apukeinoja. Diakoniatyössä ei aina ole riittäviä resursseja, sen sijaan tarpeita ja vaatimuksia on paljon. Olisiko sielunhoidon lähete yksi apuväline tähän tilanteeseen? Miten voisi kehittää sielunhoidon lähetteen käyttöä?

Sairaalasielunhoidosta sote-sielunhoitoon?

Viime aikoina on uutisoitu paljon hallituksen tuoreesta sosiaali- ja terveystalouden uudistuksesta. Sote-uudistus on edelleen kesken ja avoimia kysymyksiä on paljon. Sen lopputulosta emme vielä tiedä, mutta sen vaikutus tuntuu myös kirkon työssä, ei vähiten sairaalasielunhoidossa.

Tulevaisuudessa tarvitaan toimivaa sote-sielunhoitoa. Sairaalan seinnät madaltuvat, sosiaali- ja terveydenhuolto lähenyvät: kirkon työn kannalta niiden haasteet lähenyvät toisiaan. Sielunhoidon tarve kasvaa monella alueella:

- kotikäynnit ovat tärkeä sielunhoidon mahdollisuus
- muistisairaiden sielunhoidon tarve kodeissa tai hoitokodissa
- sielunhoidon integroiminen kotisairaanhoidon
- yhteistyö vapaaehtoisten tukihenkilöiden kanssa ja seurakuntien mahdollisuus koulutamiseen ja tukeen
- yhteistyö poliisin kanssa kuolinviestin viemisessä.

”Olkaa rohkeat, pitäkää hyvää kiinni”

Sairaalasielunhoidon tulevaisuus herättää kysymyksiä, samoin sairaalateologiain jaksaminen. Marraskuisen kirkolliskokouksen kyselytunnilla nousi esiin kysymys sairaalapapin virkojen vähenemisestä. Tuolloin todettiin, että kirkon taloudellisen tilanteen vaikeutumisen vuoksi on menetetty viisi sairaalapapin virkaa. Joissakin seurakuntayhtymissä on virka jätetty täyttämättä tai jäädytetty, kun pitkään työssä ollut sairaalapappi on jäänyt eläkkeelle.

Sairaiden määrä ei vähene; sairastamme. Sairaalasielunhoidon resurssien vähentämisellä ei kirkon talousongelmia ratkaista! Jos virassa toimivien sairaalapapin määrä vähenee, lisääntyy työssä olevien työmäärä. Tällöin on vaarana väsyminen ja työssä uupuminen.

On myös tärkeää pohtia, miten mahdollinen uusi Seurakuntayh-

Merja Vuorikari

”Jatkossakin on huolehdittava siitä, että sairaalasielunhoidolla on toimintamahdollisuudet terveydenhuollossa. Se ei ole itsestäänselvyys. Siksi jokaisen on pyrittävä vaikuttamaan sairaalasielunhoidon tulevaisuuteen”, sanoo piispa Häkkinen.

”

”Sairaalasielunhoidon tulevaisuus herättää kysymyksiä, samoin sairaalateologiain jaksaminen.”

tymä 2015 -malli vaikuttaa sairaalasielunhoitoon. Miten osaamme viisaasti varautua rakenneuudistukseen?

Sairaalasielunhoitajat ovat opineet toimimaan moniuskontoisessa ympäristössä, myös uskottomien parissa. Jatkossakin on huolehdittava siitä, että sairaalasielunhoidolla on toimintamahdollisuudet terveydenhuollossa. Se ei ole itsestäänselvyys. Siksi jokaisen on pyrittävä vaikuttamaan sairaalasielunhoidon tulevaisuuteen.

Toivon kirkkomme sairaalateologeilta rohkeutta: ”Olkaa rohkeat, pitäkää hyvää kiinni!” Koulutamalla henkilökuntaa sairaalapappi luo mielikuvaa sairaalasielunhoidosta ja sen merkityksestä. Linkit lääkäreihin, terveydenhuollon johtoon, sekä virkamies- että luottamushenkilöjohtoon ovat tärkeitä työmuodon tulevaisuuden kannalta. Sama koskee yhteyttä omaan kotiseurakuntaan.

Tiedottaminen unohtuu liian usein. Sairaalasielunhoitoa tunnetaan nykyäänkin huonosti. Siksi sairaalapapin on hyvä olla aktiivisia, kirjoittaa esimerkiksi seurakunta- ja paikallislehteen, informoida, järjestää kerran vuodessa sairaalasielunhoidon ilta. Teemoista ei ole puutetta, sillä terveyden ja sairauden, kärsimyksen ja kuoleman kysymykset koskettavat jokaista ihmistä.

Kirkon työntekijöiden on tärkeää huolehtia fyysisestä kunnosta unohtamatta omaa henkistä ja hengellistä hyvinvointia. Oma sielunhoito ja säännöllinen työohjaus antavat työssä jaksamiselle hyvän perustan. ✕

Kirjoitus on lyhennelmä puheenvuorosta Mikkelin hiippakunnan sairaalateologiain tapaamisissa 7.4.2014 Mikkelissä.

Laajan valikoiman ja hyvän palvelun kristillinen kirjakauppa, josta löydät kaikkien kustantajien kristilliset kirjat. Tervetuloa ostoksille myymälään ja verkkokauppaan!

Virkapaita

Vihreä tai musta, naiselle tai miehelle EU:ssa suomalaisten kaavojen mukaan valmistettu virkapaita.

lyhythihainen, sekoite	42,00
lyhythihainen, puuvilla	52,00
pitkähihainen, sekoite	46,00
pitkähihainen, puuvilla	56,00

Virkapaita

Musta, vihreä, valkoinen, harmaa, tummansininen ja kirkkaansininen. Naiselle tai miehelle. Kotimainen, käsintehty virkapaita. Kysy myös paitaa omin mitoin, kaikki mittamuutokset edullisesti ja joustavasti.

lyhythihainen, sekoite	59,00
lyhythihainen, puuvilla	69,00
pitkähihainen, sekoite	69,00
pitkähihainen, puuvilla	79,00

Virkapaidan edustat, Liperipaidat, Canterbury-papinpaidat!

Reilun kaupan virkapaita

Virkapaita 100 % sertifioitua reilun kaupan puuvillaa. Musta ja vihreä. Pitkähihainen ja lyhythihainen.

Bambutrikoinen virkapaita

Musta ja vihreä, miesten- ja naisten mallit.

lyhythihainen	60,00
pitkähihainen	65,50

ILMOITUKSEN HINNAT OVAT SEURAKUNTAHINTOJA.

Teologiharjoittelu on seurakuntatyöhön osallistumista. Digban seurakunnan rippikoulussa konfirmoitiin seurakuntaan kuuluvien perheiden nuoria ja aikuisena kristityiksi tulleita, myös islamista kääntyneitä.

VAPAAEHTOISTYÖSSÄ HOSAINAN TEOLOGISESSA SEMINAARISSA

Etiopian evankelisesta Mekane Yesus -kirkosta on tänä keväänä tullut maailman suurin luterilainen kirkko. Vielä vuoden vaihteessa Ruotsin kirkossa oli 15 000 jäsentä enemmän, mutta alkuvuoden kuukausien aikana Ruotsin kirkon jäsenkato ja Mekane Yesus -kirkon kasvu ovat johtaneet järjestyksen muutokseen. Tulevana vuosikymmenenä Mekane Yesus -kirkko odottaa jäsenmääränsä kaksinkertaistuvan. Nopea, sivullisen mielestä hallitsematon, jäsenkasvu vaatii paljon työntekijäkoulutukselta. Etiopiassa se merkitsee lähinnä teologista koulutusta.

Kuvat ja teksti
JUHA KAUPPINEN
TT, dosentti, Tampere

M

Mekane Yesus -kirkossa lähes kaikki tehdään vapaaehtoisvoimin. Pappien ja evankelistojen lisäksi seurakuntatyössä ei ole muita ammattiryhmiä. Kun päiväkerhot ja lastentarhat sekä ala-asteen koulut ovat monissa seurakunnissa merkit-

Omenatarhan valmistelu alkoi mullan vaihdolla kompostimultaan.

täviä tulon lähteitä, on niiden palveluksessa iso joukko opettajia. Heidän koulutuksestaan ei kuitenkaan kirkko vastaa. Kirkon vastuulla on teologinen koulutus, jota annetaan monella eri tasolla. Sikäläisen tilanteen ymmärtämiseksi raamattukoulujen peruskursseja voisi verrata sukupolven takaisin kansanopistoihin ja -korkeakouluihin Suomessa. Raamattukoulujen diplomakurssit lähestyvät suomalaisia ammattikorkeakouluja. Kolmessa teologisessa seminaarissa annetaan teologian kandidaatti -tasoista opetusta ja neljännessä maisteriopetusta. Seminaarien yhteydessä toimii laaja etäopetusohjelma (Theological Education by Extension).

Pula opettajista

Teologisessa koulutuksessa on huutava pula opettajista. Siihen on monta syytä, mutta keskeisin lieenee opettajien heikko palkkaustaso. Työtoverini Hosainan teologisessa seminaarissa saivat kuukaudessa

”

**"TEOLOGISESSA
KOULUTUKSESSA
ON HUUTAVA
PULA
OPETTAJISTA."**

palkkaa keskimäärin 2 800 birriä eli 110 euroa. Enempään ei sikäläinen kirkkoyönantaja pysty. Kun vastaavalla koulutuksella muualla voi saada kaksin- tai jopa kolminkertaisen palkan, on viettelys uuden työtarjouksen edessä kohtuuttoman suuri.

Olen kolmena viime vuonna ollut Hosainan teologisen semi-

naarin opettajana kevätlukukauden ensimmäisen jakson eli kolme kuukautta. Parina vuonna olin Suomen Lähetysseuran vapaaehtoistyöntekijänä, mutta vapaaehtoistyön uudelleen järjestelyn seurauksena matkustin tänä vuonna turistina. Joka vuosi vastuullani on ollut tutkimusmenetelmät, kandidaattityön ohjauksia sekä kurssi seurakuntatyön johtamisesta. Lisäksi olen opettanut laajassa kirkossa eri aineita; diakoniaa, kirkon kasvua, missiologiaa, sosiologiaa ja sielunhoitoa. Kovan kädenväänön jälkeen aihepiirit ovat pysyneet lähinnä käytännöllisen teologian piirissä, se kun on oma osaamisalueeni.

Haastava opiskelija-aineisto

Etiopian valtion säädösten perusteella seminaarin opetuskieli on englanti. Se tuottaa melkoisen haasteen, sillä opiskelijoista osa ymmärtää englantia kovin huonosti. Muutoinkin opiskelija-aineisto on

haastava. Pääosa on jo työssä olleita, alemman teologisen koulutuksen saaneita pappeja ja evankelisteja. He osaavat yleensä vähiten englantia, mutta toisaalta heidän raamattutuntemuksensa ja työkokemuksensa on erinomainen voimavara opetustyössä. Vähemmistö tulee suoraan lukiosta. He pärjäävät englannissa, mutta muutoin lähtökohtatiedot saattavat olla kovinkin vajaita. Haastetta tuo opetustyöhön myös se, että opiskelijat tulevat monista eri evankelisista kirkkoista. Baptisteja ja helluntailaisia on reilu kolmannes.

Käytännön harjoittelua

Etiopian koulutusjärjestelmässä on totuttu siihen, että opettaja kirjoittaa paljon liitutaululle ja tietää kaiken. Kun kyseenalaistin nämä molemmat perussäännöt, oli luokassa hämminkiä. Erityisen vaikealta tuntui, kun tunnustin, että en tiennyt vastausta johonkin oppilaiden esittämään kysymykseen, mutta lupasin ottaa seuraavaksi kerraksi selvää. ”Ei tiennyt, vaikka on tohtori!”

Seminaarin työskentelyyn liittyy paljon käytännön harjoittelua. Päivittäin on aamun oppituntien lomassa yhteinen hartaus- ja rukoushetki, josta opiskelijat vuorollaan

MONIEN OPISKELIJOIDEN TYÖTÄ HÄIRITSEE TALOUDELLINEN HUOLI.

Jos haluat tukea jotakuta Etiopialaista teologian opiskelijaa tai lähteä itse turistina kolmeksi kuukaudeksi opettamaan, ota rohkeasti yhteyttä. Seminaarin opettajakunnan mielestä noin 30 opiskelijaa kaipaa erityisen kipeästi opiskeluihinsa tukijaa. Sähköpostini on abba.teemu@saunalahti.fi

vastaavat. Kokonaisen lukukauden ajan kaikki osallistuvat islamlähettykseen, muslimialue kun alkaa lähes oppilaitoksen aidan takana. Ihailen seurasin niin käytännön uskontodialogia kuin Kristus-todistustakin.

Opintotukea ei Etiopiassa tunneta

Monien opiskelijoiden työtä häiritsee taloudellinen huoli. Miltei puolella opiskelijoista on perhe, jota ei kuitenkaan ole voitu tuoda opiskelupaikkakunnalle. Puolison ja lasten pitäisi saada jokapäiväinen leipä myös opiskeluaikana. Toisaalta koulumaksut tuovat paineita. Ulkomaisen tuen leikkaantuessa seminaarin on ollut pakko nostaa opiskelu-, asumis- ja ruokailumaksuja. Lukuvuosi maksaa nyt noin 16 000 birriä eli 600 euroa. Periaatteessa lähettävä seurakunta sitoutuu siitä huolehtimaan, mutta käytännössä näin käy tosi harvoin. Opintotukea tai -lainaa ei Etiopiassa tunneta. Useimmat opiskelijat nukahtavat nälkä tyynynään.

Lähtöäni seuraavalla viikolla seminaarille istutettiin 100 puun omenatarha. Sen on arvioitu viiden vuoden kuluttua tuottavan saman verran kuin seminaari nyt saa toimintaansa tukea Suomen Lähetysseuralta. Lähetysseuran paikallinen edustaja on ilmoittanut seminaarille, että osana strategiamuutosta se lopettaa tukensa vuoden 2015 lopussa. Vanhaa luterilaista neuvoa noudattaen minäkin istutin seminaarille oman omenapuun. Sitä mahdollisuutta olen 40 euron hintaan myös ystäväilleni tarjonnut.

Kokemus opetustyöstä on ollut riemullinen. Ja haastava. Jos Jumala suo ja terveyttä antaa, olen palaamassa takaisin kolmeksi kuukaudeksi. ✕

MUSIIKKIA ja SIELUNHOITOA

Moni ihminen etsii vapautumista niistä sielun kahleista, joita monesti niin rikkinäisen elämän paineet aiheuttavat. Tarvitsemme eräänlaista esikartanoa, sielun kylpylää, johon voi pysähtyä hetkeksi tai pitemmäksi aikaa. Olisiko tällainen malli sopiva mahdollisuus sillekin, joka ei vielä osaa tulla jumalanpalvelukseen? Musiikkia ja sielunhoitoa - omassa kotikirkossa – omaan tahtiin, vaikkapa kerran viikossa.

MAURI MIETTUNEN

Johtava kanttori, Rovaniemen seurakunta

Vuoden kanttori 2014

Lämmmin kiitos Suomen Kanttori-Urkuriliitolle nimityksestäni Vuoden kanttoriksi! Tänä keväänä tuli kuluneeksi

40 vuotta siitä, kun aloitin Johanneksen seurakunnassa nuorisokanttorina opiskelun ohella. Kotikonnuille Rovaniemelle palasin sitten reilun parin vuoden päästä kanttorin virkaan.

Kyllä Suomen evankelisluterilaisessa kirkossa saamme olla kiitollisia niistä mahdollisuuksista, joita

meillä on kirkkomuusikkoina. Kuka muu muusikko kuin kanttori saa tehdä ja vaikuttaa niin vapaasti siihen, millaista musiikkia ja millä tyylillä sitä toteutetaan. Pitkä matka on kuljettu siitä, kun nuorena poikana silloisen tyttöystäväni - nykyisen vaimoni - kanssa lauloimme pienessä kappelissa laulun lehteriltä nailonkielisen kitaran säestyksellä. Esityksen jälkeen papin piti valistaa seurakuntaa, että hän ei tiennyt meidän soittavan kitaraa...

Käytämmekö kaikki mahdollisuudet hyväksi?

Se musiikillinen vapaus, joka nykyään vallitsee Suomen kirkossa, on ainutlaatuista. Silti usein mie-

tin, olemmeko käyttäneet kaikkia mahdollisuuksia hyväksi? Nimitäin jumalanpalveluselämän ja konserttitoiminnan väliin jää eräänlainen aukko. Jumalanpalveluksessa tapahtuu melkoinen hengellisen informaation tulva. Suuri määrä syvällistä tekstiä sekä laulettuna että puhuttuna tiivistettynä reiluun tuntiin! Jos tästä kaikesta 10 % ehtisi mennä sydämeen ja muhia siellä kunnolla, lähtisimme kirkosta ilosta hypellen. Konserttien osalta on harmi, kun niin suuri määrä klassisen musiikin taituruutta jää varsin pienen kuulijakunnan nautittavaksi.

Löytyisikö kirkossa näiden rinnalle hoitavaa musiikkia, musiikkia, joka auttaa hiljentymään,

keskittymään, rauhoittumaan ja vaikka vain olemaan?

Rovaniemen seurakunnassa on vast'ikään siirrytty käytäntöön, jossa pappi siirtyy virastopäivystyksestä kirkkoon kello 12-14 väliseksi ajaksi. Pappi tavattavissa kirkossa joka arkipäivä on hieno asia. Entäpä, jos toteutus laajenisi niin, että kirkossa on paikalla kirkkomuusikko, joka ainakin osan aikaa soittaa meditatiivista musiikkia. Lisäksi eri puolilla kirkkoa voisi olla rukousalttareita, joihin voi kirjoittaa rukouspyyntöjä tai joilla voi lukea raamatun tekstejä kauniisti aseteltuina Tuomasmessujen tapaan. Voisihan mukana olla myös ihmisiä, joiden luo voi mennä keskustelemaan tai rukoilemaan.

Sielun kylpylä

Moni ihminen etsii vapautumista niistä sielun kahleista, joita monesti niin rikkinäisen elämän paineet aiheuttavat. Tarvitsemme eräänlaista esikartanoa, sielun kylpylää, johon voi pysähtyä hetkeksi tai pitemmäksi aikaa. Olisiko tällainen malli sopiva mahdollisuus sillekin, joka ei vielä osaa tulla jumalanpalvelukseen? Musiikkia ja sielunhoitoa - omassa kotikirkossa - omaan tah-

Löytyisikö kirkossa hoitavaa musiikkia, musiikkia, joka auttaa hiljentymään, keskittymään, rauhoittumaan ja vaikka vain olemaan, kysyy Vuoden kanttori 2014 Mauri Miettinen.

tiin, vaikkapa kerran viikossa. Jos jumalanpalvelus on ikään kuin hengellinen kuntosalia, tämä olisi lepoaika, kylpylä, jossa on kuitenkin hienovarainen mahdollisuus mielen ja sielun hoitoihin.

Meillä kanttoreilla on melkoinen määrä repertuaaria, rauhallista hoitavaa musiikkia, jota voisi soittaa näissä tilanteissa. Vanhojen mestareiden musiikkia, hengellisiin lauluihin pohjautuvaa musiikkia ja niin edelleen. Mitä voisi olla hoitava, jopa parantava musiikki?

Rukouksen hengessä, Pyhän kosketuksessa. Kuten tiedämme, Jumalan Henki vaikuttaa musiikissa hiljaisesta meditatiivisesta musiikista aina ylistyksen pauhuun. Usein olen kokenut hyviä musisoimisen hetkiä juuri ehtoollisen ja rukouspalvelun aikana.

Kristityllä muusikolla paras musiikki on edessä. Täällä saamme innostua yhä uudelleen, kuka uusista soittimista, kuka lauluista, kuka mistäkin. Se on esimakua sille täydelliselle musiikille, joka kerran soi. ✕

SPONTAANI KIITOS

Mitä tapahtuu katsomossa, kun jalkapallo-ottelussa tehdään maali? Liturgikkojen unelma on, että samankaltainen spontaani vastaus syntyisi jumalanpalveluksen keskeisissä kohdissa.

PANU PIHKALA
Tutkija, pastori, Helsinki

Ruumiillinen reagointi tekee kokemuksesta kokonaisvaltaisempaa. Asia on suomalaisille vaikea. Meillä on totuttu pidättyvyyteen. Pahimmillaan ruumiilliseen liikkeeseen ei liity spontaania ilmaisua, vaan pelkoa siitä, osaanko noudattaa sääntöjä ja nousta seisomaan oikeassa kohdassa.

Enkeli taivaan -virren viimeinen säkeistö (21:10) tiivistää asian

*Nyt Jumalalle kunnia,
kun antoi ainoon Poikansa.
Siit enkelitkin riemuiten
veisaavat hälle kiitoksen.
(21:10, voittomaali)*

Kirjoitussarja käsittelee virsien ja hengellisten laulujen kautta jumalanpalveluksen teologiaa.

”

ytimen. Sen kohdalla toteutuu jumalanpalvelusten liikkeiden idea. Ilman mitään erityistä ohjeistusta väki nousee ylös vaikuttavan samanaikaisesti ja kajauttaa kiitosvirren. Samaa tapahtuu parhaimmillaan virsien Herraa hyvää kiittää (332) ja Jumala loi (135) kohdalla.

Mukanaeläminen vaatii draaman tajua

Mikä on edellytys sille, että spontaanisuus voi toteutua? Dramatiikan taju, läsnäolo tapahtumien dynamiikassa. Jos jalkapallosta ei tietäisi yhtään mitään, ulkopuolinen katsoja vain ihmettelisi, että miksi nuo hyppivät ja hurraavat. Jotain samankaltaista voi tapahtua jumalanpalveluksessa. Ulkopuolinen ei käsitä, miksi jotkut kristityt riemuitsevat noin suuresti tiettyjen tapahtumien äärellä. Yhteisön on mahdollistettava yksilölle kasvun merkitysten ymmärtämiseen.

Toki kyse on myös persoonallisista mieltymyksistä. Kaikki eivät pidä vapaakirkollisesta ylistysliikehännästä, aivan kuin kaikki eivät pidä perinteisestä pohjoismaisesta luterilaisesta jähmeydestäkään. Olennaista olisi, että spontaani mukanaeläminen voisi

Liturgiassa on vahvaa dramatiikkaa ja dynamiikkaa, mutta sen kieli ja maailma vaatii perehtymistä.

toteutua yksilöä ja yhteisöä palvelevalla tavalla.

Liturgiassa on monenlaista vahvaa dramatiikkaa ja dynamiikkaa, mutta sen kieli ja maailma vaatii perehtymistä. Papeilta ja kantoreilta pyydetään nykyaikana panostusta tämän kieliopin kasvatukseen. Milloin viimeksi kuultu papin puhuvan vaikkapa vuoroterveydyksen ideasta? Jos läsnäolijoilla on ymmärrys siitä, että tässä todella tapahtuu jotain, seuraa myös elekieli mukana.

Jumalanpalvelusten kehittäminen

Vaihtoehtoja on kaksi. Jumalanpalveluselämää voidaan yhtäältä kehittää nykyajan ihmisten kieltä ja kokemusmaailmaa vastaavaksi. Erilaisten majatalo-iltojen tyyppisten matalakirkollisten liturgioiden suosio kertoo tämän tarpeesta.

Toinen mahdollisuus on panostaa selkeästi aiempaa enemmän jumalanpalveluksen kielen ja draaman kaaren ymmärtämiseen. Seuraavassa rippikoulussa, jossa olen mukana, aion antaa nuorille tehtävän: jos teidän pitäisi elekiellellä korostaa jonkin asian keskeistä tärkeyttä, miten tekisitte sen? Konkreettinen tehtävänanto voi olla esimerkiksi evankeliumikirja-kulkue. Raamatun Sanaa pidetään jumalanpalveluksessa olennaisen merkittävänä: miten te dramatisoisitte kirjan esille tuomisen tavalla, joka osoittaa asian tärkeyden? Tuleeko eri ihmisryhmien keskuudessa olla erilaiset dramatisoinnin tavat vai voidaanko löytää kaikkia puhutteleva elekieli?

Vaihtoehtoisten liturgisten eleiden ja kielen pohtiminen voi olla tie tämänhetkisen liturgian ymmärrykseen. Silloin kuilu jalkapalloottelun ja jumalanpalveluksen välillä voi pienentyä. ✕

20.7.

HERRAN PALVELUKSESSA
Apostolien päivä

Liturginen väri: punainen

Mt. 16:13-19

Virret: 430: 1, 4, 5 (alkuvirsi), 728 (kiitosvirsi), 164 (päivänvirsi), 388 (Ut:n jälkeen), 502 (uhrivirsi), 232 (ehtoollisvirsi), 429 (loppuvirsi)

Muuta musiikkia: A. Gouzes: Kertokaa valtakunnasta Jumalan (LS), P. Simojoki: Aika on tullut (SS), J. Löytty: Nouse ja käy (ML), Negrospirituaali: Vie vuorille jo viesti (LKM)

Vallan lähteillä

NIKO HUTTUNEN

Apostolien sunnuntain evankeliumiin liittyvä eku-meeninen kiista ja siihen yhdistyvä avainten valta osoittavat, että teksti vie meidät kirkollisen vallan lähteille.

Teksti kuuluu monipolvisen kokonaisuuteen, johon on koottu tapahtumia Jeesuksen opetuksista ja teoista Galileassa (Mt. 13:53-17:27). Samaan jaksoon voi sisällyttää myös luvun Mt. 18, vaikka se erottuu laajana itsenäisenä puhekokonaisuutena. Jaksoa voisi luonnehtia Jeesuksen julkisen toiminnan ”keskipäiväksi”, jota seuraava lähtö Jerusalemiin luvun 19 alussa.

Tämän sunnuntain evankeliumin linkki edelliseen kertomukseen on heikko, mikä on monipolviselle kokonaisuudelle tyypillistä. Siirtymä uuteen aiheeseen näkyy myös maantieteellisenä siirtymänä: nyt ollaan Filippoksen Kesarean seudulla, joka on perinteisen juutalaisalueen ulkopuolella, Galileasta pohjoiseen. Alueen hallitsija tosin oli juutalainen, Herodes Suuren poika Filippos.

Kysymys Jeesuksen identiteetistä alkaa sillä, että karitetaan ihmisten erilaisia käsityksiä. Merkittävän profetan paluu lopun aikana oli juutalaisissa käsityksissä tavallinen. Elian odottaminen tulee esiin jo siinä, että Johannes Kastaja samaistetaan häneen (Mt. 17:9-13). Evankeliumi kertoo myös Herodes Antipaan (Filippoksen veljen) arvelleen, että Jeesus on ylösnoussut Johan-

nes Kastaja (Mt. 14:1-2). Jeremian puolestaan arveltiin ilmestyneen ylipapille (2. Makk. 15:12-16).

Tekstin tarkoitus on kuitenkin osoittaa, että Jeesus oli astetta näitäkin merkkihenkilöitä tärkeämpi. Oikean vastauksen antaa Pietari, joka Jeesuksen mukaan on saanut tietonsa suoraan Jumalalta. Tiedon inhimillinen lähde kielletään – teksti luo siis selvän vastakohdan inhimillisen ja jumalallisen tiedon välille.

Seuraa sanaleikki, jossa Pietari (*Petros*) julistetaan kirkkoa kannattelevaksi kallioksi (*petra*). Kohta on eku-meemisten kiistojen kenttä. Roomalaiskatolinen kirkko tunnetusti perustelee paaviutta tällä jakeella: Pietarin saama valtuutus seuraa kaikkia, jotka astuvat ”Pietarin istuimelle”. Toisen tulkinnan mukaan valtuutus annettiin apostoleille yhteisesti (ja siten heidän seuraajinaan piispoille), sillä Pietaria ei suoranaisesti samaisteta kalliioon. ”Tämä kallio” on toisinaan ymmärretty myös Pietarin tunnustukseksi: kallio on siis se usko, että Jeesus on Messias.

Muutama käännösratkaisu yllättää: Messias-sanan takana on *khristos*. Ilmeisesti kääntäjät ovat pelänneet, että se ymmärretään erisnimeksi (jollaiseksi se muuttuu jo Ut:ssa), ja ovat siksi valinneet sen hepreankielisen vastineen. Molemmat tarkoittavat voideltua, mikä alun perin viittasi Vanhan testamentin kuninkaisiin. Näin esimerkiksi Psalmissa 2, joka Ut:ssa tulkittiin kristologisesti (Septuagintassa on sana *khristos*).

Toinen erikoinen käännösratkaisu on kirkko-sanan käyttäminen seurakunnan sijasta. Tämän lisäksi se esiintyy vain kohdassa Ap. t. 9:31. Kirkko-käännöstä voi tuki puolustaa sillä perusteella, että kyse ei näissä kummassakaan kohdassa ole paikallisseurakunnasta vaan laajemmasta kristittyjen kokonaisuudesta. Tällä perusteella olisi kuitenkin pitänyt puhua kirkosta monessa muussakin kohtaa, esimerkiksi Efesolaiskirjeessä, jossa kirkko-sana esiintyy vain väliotsikossa.

Evankeliumin lopuksi puhutaan avainten vallasta. Kohta on ilmeisen tärkeä Matteukselle, joka puhuu siitä toistamiseen luvussa 18. Kohdan mukaan Jumala on delegoinut tuomiovaltaansa ihmisille. Eikö tuomio olekaan lopulta Jumalan? Tekstin valossa ei.

Ilmeisesti synninpäästön pidättäminen on mielekästä vain niissä tapauksissa, joissa on syytä edellyttää ripittäytymistä konkreettisia toimenpiteitä synnin seurauksien korjaamiseksi. Piispainkokous (9.2.2011, selonteko rippisalaisuuden ja lastensuojelun yhteensovittamisesta) väläyttää tätä vaihtoehtoa ainakin silloin, jos pedofiili ei ole valmis lähtemään hoitoon.

Valtaa ei voi välttää. Sitä käytetään aina, mutta ei ilman rajoja: ”Niin kuin te tuomitsette, niin tullaan teidät tuomitsemaan.” (Mt. 7:2) ✕

27.7.

RAKKAUDEN LAKI
7. sunn. helluntaista

Liturginen väri: vihreä

Mk. 10:17-27

Virret: 509 (alkuvirsi), 130 (kiitosvirsi), 510 (päivänvirsi), 442 (Ut:n jälkeen), 498 (uhrivirsi), 743 (ehtoolisvirsi); 213 (loppuvirsi)

Muuta musiikkia: L. van Beethoven: Lähimmäisen rakkaus, (HH): T. M. Haapiainen Kenessä saan tänään kohdata sinut (UML), P. Simojoki: Laulu sovinnosta (SS), T. Nikkola: Kun on toisessa kädessä Jumala, H. Laitinen: On vaikeata rakastaa (LKM)

Ehdottomasti

HANNA VANONEN

”Yksi sinulta puuttuu.” Näin toteaa Jeesus varakkaalle herrasmiehelle, joka on elänyt nuhteetonta elämää nuoresta pitäen. Jeesuksen toteamus kuulostaa aluksi lohdulliselta: vain yksi asia on korjattavana, mikä ei vaikuttane iankaikkisen elämän perään kyselevästä miehestä kohtuuttomalta. Mutta pian osoittautuu, että tuo yksi on valtava vaatimus: ”Mene ja myy kaikki, mitä sinulla on, ja anna rahat köyhille.” Iankaikkisen elämän ehdoksi asetetaan Jeesuksen seuraaminen, mikä puolestaan edellyttää omaisuudesta luopumista. Tähän rikas mies ei voi suostua.

Kertomus rikkaan miehen ja Jeesuksen välisestä keskustelusta tarjoaa mahdollisuuden pohtia ehdottomuutta. Vaikka kertomuksen lopulla todetaankin, että lopulta kaikki on Jumalan käsissä (10:27), Jeesuksen rikkaalle miehelle osoitettujen sanojen ehdottomuutta lienee turha kiistää. Sanat sisältävät varauksettoman vaatimuksen luopua – ja toistavat Markuksen evankeliumissa jo aiemmin esiintynyttä ajatusta Jeesuksen seuraamisen ja kaiken jättämisen yhteydestä (1:18; 1:20; 2:14). Sama ehdottomuus väreilee myös hieman myöhemmin esiintyvässä vaatimuksessa luopua läheisistä ihmissuhteista (10:29). Ehdottomuus vaatii radikaaleja, kokonaisvaltaisia elämänmuutoksia. Sellaisena sen ei voi sanoa kovin hyvin istuvan tyypilliseen suomalaiseen uskonnollisuuteen, jossa ihanteina ovat pikemminkin

malti ja vaatimattomuus. Maltillisuudessa onkin paljon hyvää ja ehdottomuudessa ilman muuta omat, ei mitenkään vähäpätöiset vaaransa. Kuitenkin juuri ehdottomuus toimii usein muutoksen tekemisen moottorina ja ihanteiden saavuttamisen polttoaineena. Siksi ei liene haitaksi toisinaan kysyä, milloin ja missä asioissa ehdottomuus olisi tarpeen.

Evankeliumin ehdotonta vaadetta tarkastellessa on syytä huomata, ettei luopuminen ole itsetarkoitukseksi vaan siihen sisältyy käsky luovuttaa varallisuutensa köyhille. Kaiken myyminen ei näin ollen käpristy yksilön pelastuskysymykseksi vaan laajenee edistämään yhteistä hyvää. Varallisuudesta irrottautuminen ei myöskään tähtää vain johonkin tuonpuoleiseen, vaan sillä on vaikutuksensa myös nykyisyydessä. Luopumisen ihanteen taustalla vaikuttaa todennäköisesti näkemys, jonka mukaan aineellista hyvää on maailmassa vain rajallisesti, ja siksi yhden ihmisen rikastuminen on aina riistämistä joltakulta toiselta. Tästä näkökulmasta kertomuksen kehyksenä on jakamisen ja tasaamisen ihanne.

Vaikka saarnatekstistä on rajattu pois evankeliumin 10. luvun jakeet 28–31, ne kuuluvat ilman muuta samaan kertomuskokonaisuuteen. Niissä todetaan, että luopumisen ihanteesta huolimatta kysymykset toimeentulosta ja ihmissuhteista eivät olleet Jeesus-liikkeen piirissä merkityksettömiä. Opetuslapsille luvataan kaiken luopumisen vastapainoksi taloudellista turvaa ja uusi sosiaalinen yhteisö jo kuluva ajassa. Seurakuntayhteisön tehtävänä on huolehtia niistä, jotka ovat omastaan luopuneet: yhteisön piirissä he saavat ”nyt, tässä maailmanajassa, taloja, veljiä ja sisaria, äitejä ja lapsia ja peltöjä” (10:30). Tämän luettelon voi helposti nähdä idealistisena haihatteluna, mutta yhtä hyvin sen voi ajatella olevan konkreettinen tehtävälista seurakunnalle – ja vieläpä sellainen, jota ei ole mitenkään mahdoton toteuttaa. On täysin relevanttia kysyä, miten seurakunnassa huolehditaan siitä, että sen piiriin tulleilla on riittävät perustarpeet tyydytettynä (taloja = katto pään päällä; peltöjä = ruokaa jääkaapissa; veljiä, sisaria, äitejä, lapsia = riittävä hoiva ja huolenpito, sosiaalisia suhteita). Miten seurakunta vaikuttaa yhteiskuntaan näiden asioiden turvaamiseksi, tai miten se itse toimii edistääkseen tämän hyvän toteutumista? Saarnaa valmistelessa voikin aprikoida, olisiko vaikka juuri tämä – lähimmäisen perustarpeista huolehtiminen – yksi asia, jossa maltin sijasta ehdottomuus olisi valttia. ✕

3.8.

KIRKASTETTU KRISTUS
Kirkastussunnuntai

Liturginen väri: valkoinen

Mk. 9:2-8

Virret: 536 (alkuvirsi), 727 (kiitosvirsi), 263 (päivänvirsi), 383 (Ut:n jälkeen), 301: 1-4 (uhrivirsi), 228 (ehtoolisvirsi), 186: 1, 2, 4 (loppuvirsi)

Muuta musiikkia: E. Hovland: *Kuin aurinko loisti hän (LS)*, Jeesus, maailman lunastus (TZ), P. Simojoki: *Pyhän Kosketus (NSV)*, P. Simojoki: *Yksi nimi (NSV)*, W. M. Runyan: *Great is thy faithfulness (EFS)*

Hän ei ole kaukana yhdestäkään meistä

ARI OINAS

Tuo hetki muutti hiljalleen mutta peruuttamattomasti Pietarin, Jaakobin ja Johanneksen elämän. He kolme saivat nähdä omin silmin, kuka Jeesus todella oli. He olivat nähneet jotain sellaista, mitä heidän oli vaikea ymmärtää. He olivat nähneet Jeesuksen, joka ei enää ollut hyvä opettaja, vaan joka oli itse Jumala. Sen käsittäminen ja hyväksyminen vei heiltä kaikilta oman aikansa. Oman lisänsä toi Mooseksen ja Elian ilmestyminen.

Kristuksen kirkastuminen, eli sen avautuminen, kuka Jeesus todella on, on yleensä hidas prosessi. Se voi tapahtua joko hiljalleen lapsuudessa tai sitten vasta aikuisiällä. Omalla kohdallani kävin läpi tavallisen työläisperheen pojan elämän. Koti oli kristitty, mutta murosikä ei vienyt lähemmäs Jumalaa, jos ei kauemmaskaan. Rippikoulu käytiin ajan tavan mukaan. Istuttiin pikkuseurakunnan seurakuntatalon kellarissa olevassa luokkatilassa opiskelemaan asioita yhdessä papin ja muutaman muun rippikoululaisen kanssa. Mieleen jäivät tuolta ajalta illanvietot, joissa kitarasäestyksellä laulettiin lauluja ja kuinka pihalla käytiin lumipallosotia papin kanssa.

Uskoa sisimpääni tuo aika ei kuitenkaan synnyttänyt. Kun ripari oli ohi, koitti pian paluu arkeen, johon ei kuulunut yli kymmeneen vuoteen kirkossa käyntiä tai

minkäänlaista osallistumista seurakunnan toimintaan. Valtaosalla tämänkin päivän nuorisoa kuva mitä todennäköisimmin on hyvin samankaltainen. Mikä siis neuvoiksi? Miten voimme opettaa, mitä on usko?

Ajattelen, että usko on jotain, mitä ei voi ulkoapäin pakottaa ihmiseen. Kristuksen kirkastuminen on aina yksilöllinen ihmisen sisäisestä tarpeesta nouseva tapahtuma, johon Jumala itse tarjoaa tilaisuuden. Tilaisuuden tullen jokaisen on kuitenkin itse annettava sille mahdollisuus.

Jaakobin kirjeessä kehoitetaan lähestymään Jumalaa, jotta hän voi lähestyä meitä. Jaakob kehottaa ihmistä tuntemaan kurjuutensa, suremaan ja itkemään, jotta ihminen nöyrytyisi ja Jumala voisi hänet jälleen korottaa. Hän sanoo: ”Puhdistakaa kätenne, synnintekijät, puhdistakaa sydämenne, te kahtaalle horjuvat!” (Jaak. 4:8-10) Raamatussa kerrotaan myös tavoista, joilla Jumala pyrkii kirkastamaan Hänen ja Poikansa merkitystä meille. Siellä kerrotaan, kuinka Jumala kyllä puhuu, puhuu toisenkin kerran, mutta ihmiset eivät sitä huomaa. Hän myös kannustaa luopumaan pahoista teoista karsiakseen meistä ylpeyden, sillä Jumala tahtoo, että emme juokse keihäiden saaliiksi (Job. 33:14-18).

Koen nämä kuvaukset hyvin todenperäisiksi, sillä Kristuksen kirkastuminen voi tapahtua vain sen ihmisen kohdalla, joka näkee oman kurjuutensa ja syntisyytensä. Jos sitä ei näe tai ei voi hyväksyä tai ei välitä siitä, ei ole mitään tarvetta Jumalalle. Ehkä tämä on tämän päivän sanoma.

Eivät virrenkirjoittajat turhaan sano, että vain syntinsä tunnustava saa armon ja vain syntinsä tunnustava voi muuttaa elämänsä suuntaa. Helppoa elämää Jumala ei meille tarjoa, mutta hän haluaa avata silmämme elämän monille mahdollisuuksille. Hän haluaa lahjoittaa meille todellisen vapauden! Vapauden synnin kahleista, joka usein estää meitä näkemästä niin lähimmäisemme kuin oman elämämmme suurenmoisuuden. Hän haluaa viedä meidät pimeydestä valoon. Siihen valoon, joka loistaa Kristuksesta, joka on itse kirkkaus! Me, tämän päivän Pietarit, Jaakobit ja Johanneset saamme polvistua Vapahtajamme jalkojen juureen, sillä hän ei ole kaukana yhdestäkään meistä. ✕

“Miten voimme
opettaa, mitä
on usko?”

10.8.

TOTUUS JA HARHA
9. sunn. helluntaista

Liturginen väri: vihreä

Mt. 7:13-14

Virret: 401 (alkuvirsi), 126 (kiitosvirsi), 305 (päivänvirsi), 338 (Ut:n jälkeen), 511 (uhrivirsi), 230 (ehtoolisvirsi), 484 (loppuvirsi)

Muuta musiikkia: M. Perttilä: Tahtosi tiellä (UML), A. Sonninen: Herra, sinun armosi ulottuu taivaisiin (HH), S. Palmgren: Rukous (SULASOLin ohjelmistoa sekakuorolle N:o 134)

Vaihtoehtona selkeys

HANNA VANONEN

Soitaa bändissä. Teen dj-keikkoja. Maalaan. Olen monta kertaa yrittänyt alkaa kirjoittaa sukupolviromaania. Aloitan uudestaan ja uudestaan ja uudestaan saliharrastuksen. Pidän itseäni jonkinlaisena buddhalaisena ja meditoin. Tykkään kuitenkin myös käydä ulkona ja ryypätä ja juhlia. Käydä karaokessa ja pelata pleikkaa. Haluaisin olla hyvännäköinen, mutta silti huoleton. Komea, mutta mukavasti läski.” Näin kuvailee lukuisia, osin ristiriitaisia haluamisiaan ohjaaja Akse Pettersson (HS 23.4.2014). Toiveiden ja tavoitteiden viidakossa rämpivälle yksi asia olisi mannaa: ”Haluan kirkkauden ja selkeyden. Jokin selkeys olisi ihan v*** mahtavaa.”

Petterssonin ajatukset tuntuvat tutuilta etenkin monesta 80-luvulla syntyneestä, joiden sukupolvikuvauksena hänen *Kaspar Hauser* -näytelmäänsä on laajasti pidetty. Tämä ikäluokka elää maailmassa, jossa vaihtoehtoja on valtavasti ja informaatioon hukkuu. Selkeys ja kirkkaus ovat monelle syvä toive – mutta samaan aikaan vaihtoehtojen rajausta voidaan kokea myös vihamielisenä omiin oikeuksiin puuttumisena. Sekä vaihtoehtojen paljous että niiden rajaaminen voivat tuntua ahdistavilta.

Vaihtoehtojen ja niiden rajaamisen pohdiskelulle tarjoutuu hyvä mahdollisuus tämän sunnuntain evankeliumin kautta. Se on yksi ytimekkäimmistä saarnateks-

teistä, likimain yhden tekstiviestin tai twiitin mittainen kokonaisuus. Suppeaan merkkimäärään sisältyy kehoitus mennä sisään ahtaasta portista, joka vie elämään. Ohessa todetaan, että on olemassa myös avara portti mutta että se viekin sitten totaalisen väärrään suuntaan. Loppuun mahtuu vielä arvio, että kahdesta mahdollisuudesta oikean löytää lopulta harva. Evankeliumin voisi sanoa olevan kirkas ja selkeä – mutta samalla myös äärimmäisen rajaava.

Kahden portin suulla norkoillestaan ja saarnaa pohdiskellessaan voi kysellä itseltään esimerkiksi seuraavia kysymyksiä: Milloin mahdollisuuksien paljoudessa vellominen on rehellistä tilanneanalyysiä ja milloin se taas kääntyy henkiseksi laiskuudeksi, haluttomuudeksi nähdä todellisia vaihtoehtoja ja valita niiden välillä? Milloin vaihtoehtoista tulee liian yksinkertaisia ja rajaavia, sellaisia, jotka eivät jätä tilaa erilaisuudelle ja elämälle? Miksi kahden vaihtoehdon esittäminen tulkitaan usein kielteiseksi ja tuomitsevaksi, vaikka sen tarkoituksena olisi halu nähdä positiivinen mahdollisuus, ottaa suunta kohti hyvää? Millä tavalla kristillinen vakaumus voi tukea ihmistä valintojen viidakossa – erityisesti sellaisten valintojen, jotka nousevat hänen elämänsä arkitodellisuudesta ja joita ei ole valmiiksi sanottu hänen puolestaan?

Jos saarnatekstin mitta tuntuu liiankin kapealta, voi puhetta maustaa muilla kahta vaihtoehtoa käsittelevillä raamatunkohdilla. Niitä voi poimia vuorisaaunan raameista (Mt. 7:17–18 hyvä ja huono puu; 7:24–27 järkevä ja tyhmä rakentaja) tai tarkastelun voi ulottaa VT:n puolelle (5. Moos. 11:26 siunaus ja kirous; Jer. 21:8 elämä ja kuolema; Ps. 1:6 Herran omien tie ja jumalattomien tie). On huomionarvoista, että yleensä kahden vaihtoehdon esittäminen liittyy kysymykseen käskyjen noudattamisesta tai noudattamatta jättämisestä (vrt. 5. Moos. 11:27–28; Ps. 1:1–2, Mt. 5:20). Kuten tunnettua, sellaiset käskypatteristot kuin vaikkapa dekalogi tai vuorisaauna eivät liity vain tuonpuoleisiin tai abstrakteihin asioihin vaan myös jokapäiväiseen, konkreettiseen elämään. Arjessa valinta kahden vaihtoehdon välillä ei läheskään aina ole vain kertaalleen vaan pikemminkin toistuvasti vastaantuleva tilanne. Kahden portin metaforaa ei kannattaneenkaan tyypistää vain esimerkiksi kertaluonteiseen uskonratkaisuun viittaavaksi, vaan sitä sopii pohtia myös arjen toistuvien valintojen näkökulmasta. Voisiko kapean portin nähdä esimerkiksi kutsuna elämään, jossa oikein tekeminen on, jos ei aina helppoa, niin vähintäänkin mahdollista?

✕

17.8.

USKOLLISUUS JUMALAN LAHJOJEN HOITAMISESSA
10. sunn. helluntaista

Liturginen väri: vihreä

Mt. 25:14-30

Virret: 542: 1-3 (alkuvirsi), 726 (kiitosvirsi), 443 (päivänvirsi), 525 (Ut:n jälkeen), 265 (uhrivirsi), 224 (ehtoollisvirsi), 399: 1, 2, 4 (loppuvirsi)

Muuta musiikkia: M. Nikunen: Herra, anna silmäsi (KA), P. Laaksonen: Lähelle ihmistä (UML), J. Löytty: Lahjalaulu (ML), J. L. Bell: Tämä hetki ota, Jumala, (UML), P. Simojoki: Vähässä uskollinen (UML)

Rohkeasti bisnekseen mukaan

JUHA TANSKA

Sunnuntain aihe, Uskollisuus Jumalan lahjojen hoitamissa, saa evankeliumikirjan johdantotekstissä yksilöeettisen tulkin: kristityn tulee hoitaa Jumalalta saamia lahjoja vastuullisesti, älykkäästi ja viisaasti, totuudessa ja uskollisena vähässä. Itse Matteuksen evankeliumissa päivän evankeliumi on osa vertausten sikermää Mt. 24:36-25:30. Opetuskokonaisuus kehottaa kristittyjä ja kirkkoa olemaan valmis Herransa paluuseen. Se toteutuu yllättäen. Ajankohdan tietää Isä yksin. Siksi kirkon ja yksittäisten kristittyjen tulee olla koko ajan valmiina ja käyttää Herran poissaolon aika vastuulliseen toimintaan Jumalan lahjojen hoitajina.

Päivän evankeliumissa herra kuvaa Jeesusta. Hänen palvelijansa (kirjaimellisesti: *orjansa*) ovat vertauskuva kirkosta, jonka jäsenet ovat saaneet monenlaisia tehtäviä. Herran lähtö kuvaa Jeesuksen poistumista tästä elämästä, hänen pitkä poissaolonsa kirkon aikaa ja paluunsa Ihmisen Pojan paluuta. Uskollisille orjille annettu palkinto viittaa lopunajan suureen oikeudenkäyntiin, jonka seurauksena hyvin toimineet orjat pääsevät iloitsemaan Jumalan valtakunnan juhla-aterialle. Pahat orjat edustavat kirkossa heitä, jotka tekevät syntiä siinä, että eivät kannsa saamaansa vastuuta. Sillä tavalla he tuomitsevat itsensä pimeyteen. Erityistä vertauksessa on se, että kristityt ovat saaneet lahjansa kykyjensä mukaan. Tuomion peruste ei ole lahjojen määrä, vaan se,

miten kukin käyttää saamiaan lahjoja, miten kukin on ”uskollinen vähässä”.

Hieman toisin kuin evankeliumikirjan johdannossa päivän teksteihin, itse päivän evankeliumissa voi nähdä haasteen koko kirkolle, ei pelkästään yksittäiselle kristitylle. Yhteisömme ja oman elämämme välillä vallitsee monitahoinen, tiedostettu ja tiedostamaton vuorovaikutus. Vaikka on poikkeuksia, kirkollisen kulttuurin valtavirtaa tuntuu monesti leimaavan varovaisuus, riskien kaihtaminen ja varmistelu. Evankeliumi haastaa meitä sekä yksilöinä että yhteisönä uudistumaan. Tämä on hyvä muistaa siksikin, kun kirkossamme valmistaudutaan jälleen seurakuntavaaleihin.

Vertauksen polttopisteessä on siis kirkolle ja kristityille suunnattu kehoitus rohkeaan vastuunkantoon tehtävien, velvollisuuksien ja lahjojen hoidossa. Herramme on nyt poissa, ja toimimme hänen asiallaan. Kun hän lopulta yllättäen palaa, hän arvioi ”kehityskeskustelussa” meidät sen mukaan, miten olemme rohjenneet hoitaa saamiamme vastuuta tai lahjoja.

On syytä välttää tekstin ylitulkintaa. Silti on mielenkiintoista, että vertauksen esimerkki rohkeasta vastuunkannosta on otettu liike-elämästä. Kaupankäyntiin ja pankkitoimintaan lienee aina liittynyt intohimoa, riskinottoa, kamppailua omantunnon kanssa, vaaraa suistua ahneuteen, mahdollisuus epäonnistua, mutta myös mahdollisuus menestykseen. Vertaus ei sisällä vaihtoehtoa, jossa palvelija ryhtyy innokkaasti liiketoimintaan, mutta menettää kaiken. Vaihtoehtoina ovat vain bisnekseen mukaan meneminen tai rahan makuuttaminen patjan alla tuottamattomana.

Saarnaa kuulemassa on luultavasti monia arkoja, uskosta Jumalaan elämäänsä turvaa etsiviä ihmisiä. Samalla yksittäisen kuulijan omaksuma uskontulkinta – kun siihen kätkeytyy ankara, rajoittava ja moralistinen jumalakuva – saattaa olla osaltaan syynä siihen, että hänen elämänsä kristittynä ei ole päässyt toteutumaan rikkaana Jumalan lahjojen käyttämisenä. Saarnaajalta on syytä odottaa evankeliumin äärellä myös sielunhoidollista näkökulmaa. Evankeliumin vertaus näyttää sisältävän oletuksen, jonka mukaan itse liikkeelle lähtöön, omien vähäistenkin lahjojen käyttämiseen sisältyy jo siunaus, moninkertaistuminen. Vaikka Herra on vaatelias, ei tarvitse olla niin kovin huolissaan onnistumisesta tai epäonnistumisesta. ✕

24.8.

ETSIKKOAIKOJA

11. sunn. helluntaista

Liturginen väri: vihreä**Lk.** 4:23-30**Virret:** 513 (alkuvirsi), 328 (kiitosvirsi), 314 (päivänvirsi), 482 (Ut:n jälkeen), 275 (uhrivirsi), 318 (ehtoollisvirsi), 508 (loppuvirsi)**Muuta musiikkia:** Negrospirituaali: Somebody's knockin' (AH), P. Simojoki: Niinkuin hopeaa (UML); Tahtoisin, P. Laaksonen: (KL), Minne tie vie, Kari Haapala (NSV)

Etsivä löytää

SATU SAARINEN

Etsikkoaika on sana, jota käytetään vain hengellisessä puheessa. Silti sen merkitys avautuu helposti ainakin aikuiselle ikäluokalle, vaikkei sana arki-kieltä olekaan.

Saatammepa tunnistaa elämässämme erilaisia etsikon aikoja: elämänsuunnan etsintää, hengellistä kaipausta, elämänkumppanin ja työelämän valintojen äärellä pohdintaa. Joskus tuntuu kuin seisoisin monen tien risteyksessä, joskus taas etsivä ei löydä sitä ensimmäistäkään langanpätkää, jota lähteä seuraamaan.

Mikä näissä elämämme valintatilanteissa ohjaa ratkaisujamme? Arjessa varmasti oma ja läheistemme etu on se, jota ensisijassa ajattelemme. Näin ainakin lyhyellä tähtäimellä. Mutta emmekö teekin ratkaisuja myös laajempaa kuviota ajatellen, pitkälle tulevaisuuteen katsoen ja punniten eri vaihtoehtoja monista näkökulmista. Joskus ratkaisuun päätyminen on vaikeaa.

Pysähdymmekö haastavan valinnan edessä koskaan kysymään, mitä Jumala meiltä odottaa? Jumalan mielen mukaiset ratkaisut ovat varmasti sellaisia, jotka ovat eettisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestäväällä pohjalla. Myös hengellisesti kestäväällä pohjalla, eikä meidän silloin tarvitse kokea syyllisyyttä päätöksestämme. Kun päätöksemme on punnittu, se kestää. Myös omatun-
tomme kestää päätöksen seuraukset.

Päivän evankeliumissa israelilaiset eivät meinaa kes-

tää sitä, että Jumalan armo ulottuu myös muihin kuin heihin itseensä. Näyttää oleva mahdollon ajatuksenakin, että Jumala siunaa muihin kansoihin kuuluvia ja antaa heidän menestyä. Jumala kuitenkin antaa etsikko-aikoja kaikille. Hän vetää lähelleen ja työntää kohti totuutta. Lopullisen ratkaisevan askeleen ottamisen hän jättää meille.

Tunnistamme myös itsestämme, että joskus olemme kuulevinamme Jumalan kutsun tai hänen äänensä vaikka aivan arjessa. Omat mielihalumme, kiireemme ja kulutusvetoinen elämäntapamme saattaa hukuttaa tuon äänen. Mutta jonnekin sielumme sopukkaan se varmasti jää soimaan. Ehkä aivan konkreettisesti saatamme ajatella, että ”sitten myöhemmin” on tällöisten pysähtymisten aika. Ei nyt!

Jos itse menetämme etsikkoajan siunauksen, emme voi katsoa pahasti muita, jotka etsikkonsa viisaasti käyttävät. Jumalan siunaus ei välttämättä tule taloudellisenä menestyksenä tai onnistumisena uralla. Se tulee rauhan ja pysyvä onnellisuuden tunteena, levollisuutena ja luotamuksena.

Etsikkoaikaan kuuluu myös historian ymmärtäminen. Profeetta Jeremian sana muistuttaa: ”Näin sanoo Herra: Pysähtykää ja katsokaa, minne olette menossa, ottakaa oppia menneistä ajoista!

Valitkaa oikea tie ja kulkekaa sitä, niin löydätte rauhan.”

Oma etsikkoaika on usein myös yksilökohtainen kriisi. Elämän perusteet saattavat rajustikin liikkahdella. Kokemamme on toki ainutlaatuista, muttei ainutkertaista. Samoja tunteita ja samaa hämmennystä on mahdollunut moneen ihmisyydämme ennen omaa hapuiluani. Sen tajuaminen, että olemme osa pitkää kulkua, ja meidän jälkeemme on vielä tulossa muita, voi lohduttaa. Tämä oman aseman ja asennon tajuaminen sukupolvien ketjussa toivottavasti avaa myös vastuulliseen ajatteluun. ✕

“Oma etsikkoaika on usein myös yksilökohtainen kriisi. Elämän perusteet saattavat rajustikin liikkahdella.”

31.8.

ITSENSÄ TUTKIMINEN
12. sunn. helluntaista

Liturginen väri: vihreä

Mt. 21:28-32

Virret: 207 (alkuvirsi), 729 (kiitosvirsi), 409 (päivänvirsi), 124 (Ut:n jälkeen), 375 (uhrivirsi), 222 (ehtoolisvirsi), 211 (loppuvirsi)

Muuta musiikkia: P. Sijojoki: Jobin laulu (SS), T. M. Haapiainen: Valoa, (UML), M. Kankaanniemi: Halleluja, tunnet sydämeni (NSV), M. Nikunen: Ota minut tällaisena (KA)

Kuva meistä ihmisistä

JUHA TANSKA

Päivän evankeliumia on kristillisessä perinteessä tullut vertauksena kristittyjen ja juutalaisten vastakkaisesta suhtautumisesta Jeesukseen ja hänen sanomaansa. Vähitellen vastakkainasettelua korostava tulkinta on väistymässä. Raamatuntutkijat ovat alkaneet kuunnella tarkemmin evankeliumin sanojen historiallista merkitystä niiden syntykontekstissa.

Vertauksen selitys sisältyy perikoopin loppuun, ja keisiin Mt. 21:31-32: ”Totisesti: portot ja publikaanit menevät Jumalan valtakuntaan ennemmin kuin te. Johannes avasi teille vanhurskauden tien, mutta te ette uskoneet häntä. Portot ja publikaanit sen sijaan uskoivat, ja vaikka te sen näitte, te ette jälkeensä tulleet katumukseen ettekä uskoneet häntä.”

Vertauksessa kahdesta pojasta, heidän vastakkaisesta toiminnastaan suhteessa isänsä pyyntöön, on kyse kahdenlaisista juutalaisista. Poika, joka lupaa mennä isänsä viinitarhaan työhön, kuvaa aikansa uskonnollista eliittiä, oppineita ja papistoa. Teologisesta sivistyksestään huolimatta, tai ehkä sen takia, he eivät tunnista Johannes Kastajassa Jumalan sanansaattajaa. Prostituoitujen ja tullivirkailijain puolesta tunnustavat Johanneksen saarnassa Jumalan kutsun ja nöyrytyvät, vaikka eivät ole ensimmäisinä kuulleet kutsua, eivätkä hallitse uskontonsa sisältöä samalla tavalla kuin oppineet.

Vertaus havainnollistaa siis kahdenlaisia suhtautu-

mista Jumalan sanaan. Merkillistä on se, että epäusko tulee esille heissä, joille Jumalan sanan ja uskosta nousevan elämäntavan pitäisi olla tuttua. Ja heissä, joiden elämää leimaa materialismi ja moraalista paheksuntaa herättävä elämäntapa (tullivirkailijat ja prostituoidut), tulee puolestaan esille uskoa. Tapahtuuko elämässä näin edelleen, omassa kylässä, kaupunginosassa, kunnassa, seurakunnassa? Miksi niin sanotut kunnan ihmiset hylkäävät Jumalan kutsun, mutta niin sanotut jumalattomasti elävät ottavat sanoman vastaan?

Miten omalla kohdallamme? Kun mietit omaa elämänhistoriaasi, huomaatko siinä tilanteita, jolloin olet ollut erityisen vastaanottavainen uskolle, Kristukselle, Jumalan kaipaukselle sinua kohtaan. Tämän kysymyksen saarnaaja voisi osoittaa sekä itselleen että kuulijoilleen: tunnistatko elämässäsi vaiheita, jolloin olet erityisesti kokenut tai aavistanut, että Jumala ja Kristus kaipaavat sinua. Itselläni nuo syvimmit kaipauksen vaiheet tuntuvat liittyvän useammin elämän vastoinkäymisiin ja omaan koettuun heikkouteen kuin elämän tasaisiin vaiheisiin.

Vielä haastavammaksi saarna käy, kun oivallamme, että vertaus kahdesta pojasta suhteessa isäänsä auttaa tunnistamaan myös omaa sisäistä todellisuuttamme. Sillä eikö itseään tarkatessaan saata tunnista tämänkin: minussa on tuo altis, Jumalan kutsuun myönteisesti vastaava puoli, johon samalla liittyy varjon lailla penseys elää todeksi se, minkä aavistan hyväksi ja oikeaksi. Minussa on myös Jumalaan ja hänen seuraamiskutsuunsa kielteisesti suhtautuva puoli, joka kuitenkin oman heikkouden, epäonnistumisten ja häpeän keskellä kaipaava Jumalan puoleen.

Alttius ja penseys, vastenmielisyydet ja avuntarve ovat läsnä samassa ihmisessä, minussa. Kun tämän tunnistaa, antaa kokemuksilleen ja tunteilleen sanoja, nöyrytyä näkemään oman todellisuutensa kaikessa ristiriitaisuudessaan, on ehkä hieman lähempänä sekä omaa ydintään että Jumalaa.

Evankeliumin lohdutus on tänään siinä, että ovi Jumalan valtakuntaan on auki juuri sille meissä, joka materialismissaan, eettisesti heikossa elämäntavassaan ja sisäisessä ristiriitaisuudessaan on lopulta tullut riisutuksi itseriittoisuudesta. Armo kuuluu tässä evankeliumiperikoopissa perustavalla tavalla heikoille ihmisille. ✕

7.9.

JEESUS, PARANTAJAMME
13. sunn. helluntaista

Liturginen väri: vihreä

Mt. 12:33-37

Virret: 201 (alkuvirsi), 334: 1, 5-8 ((kiitosvirsi), 180 (päivänvirsi), 331: 1, 4, 5, (Ut:n jälkeen), 451 (uhrivirsi), 221 (ehtoollisvirsi), 548 (loppuvirsi)

Muuta musiikkia: J. Löytty: Edessäsi uudistun (UML), P. Simojoki: Kaikista sanoista suurin (UML), Kadulla hän kulkee, ranskalainen 1400-luvulta (ML), Sanasi anna meille puhua, Israelista (ML), M. Putro: Rukous (Tule kanssani Herra Jeesus)

Sana on kuin luoti, jota ei saa takaisin

ARI OINAS

Hollannissa tehtiin toistakymmentä vuotta sitten harvinainen sosiaalipsykologinen koe, jossa mitattiin puheen vaikutusta ja miten se vaikuttaa asenteisiin ja käytökseen. Koehenkilöille annettiin erilaisia tehtäviä. Yhden ryhmän tehtävänä oli ajatella rahaa, toisen taas jotain muita ihmisiä kannustavaa. Tämän jälkeen heidät ohjattiin keskustelemaan ennalta tuntemattomien ihmisten kanssa. Rahaa ajatelleet suhtautuivat keskustelukumppaneihinsa selvästi ynsämmmin kuin toisenlaisen tehtävän etukäteen saanut vertailuryhmä.

Tutkimus osoitti, että ihmiselle syötetyt mielikuvat vaikuttavat siihen, mitä hän ajattelee ja sanoo, ja mihin hän osallistuu niin hyvässä kuin pahassa, niin kodeissa kuin työelämässä. Monille on ehkä tuttu tilanne, jossa uusi työntekijä tulee työyhteisöön. Kyseinen henkilö tutustuu ihmisiin. Sinä ajattelet, että kyseessä on fiksu kaveri. Seuraavalla viikolla muutamat keskeiset työkaverit haukkuvat hänet oikein olan takaa kahvihuoneessa. Huomaat olevasi yksin hänen puolellaan, sillä kukaan ei asetu puolustamaan häntä. Miten toimit tuossa tilanteessa? Ilmoitatko olevasi eri mieltä, vai tuletko hiljaa siihen tulokseen, ettei se uusi työkaveri olekaan hyvä tyyppi?

Tutkimuksen mukaan suurin osa muuttaa nopeasti mielipiteensä äänekkäimmän enemmistön kannan mu-

kaiseksi. Sitä voi kutsua laumasieluajatteluksi tai työelämän eloonjäämisopiksi. Tosiasia on, että ryhmän jäsenellä on suurempi todennäköisyys selvitä työyhteisössä, jos hän ajattelee niin kuin sen äänekkäin enemmistö.

Et siis ole yksin, jos toimit juuri näin. Ihmisillä on voimakas taipumus muuttaa mielipiteensä nopeasti, vaikkei siihen olekaan mitään perusteita, eräänlaisena eloonjäämisrefleksinä. Äänekkäimmät saavat tahtonsa usein tästä syystä läpi, koska heidät koetaan enemmistön ääneksi. Heidän mielipiteensä muuttaa koko työyhteisön suhtautumista uuteen tai vanhaan työntekijään, ja lopulta äänekkäin mielipide on muuttunut työyhteisön yhteiseksi mielipiteeksi. Tosi on saarnaajan sana: ”Makealta maistuvat panettelijan puheet, ne painuvat syvälle sisimpään.”

Tämä oli myös se syy, joka vei aikanaan Jeesuksen ristille. Äänekkäin enemmistö vaati ristiinnaulitsemista, ja lopulta myös kannattajat kääntyivät Jeesusta vastaan. Jeesuksen mukaan tili tehdään tuomiopäivänä jokaisesta turhasta eli pahasta sanasta. Joku on ajatellut, että tässä puhutaan kiroilusta. Kyse on paljon suuremmasta asiasta, eli kaikesta mikä suusta pulppuaa ulos. Lopulta sanojesi perusteella sinut julistetaan syyttömäksi, ja sanojesi perusteella sinut tuomitaan syylliseksi. Monia se todennäköisesti hämmentää. Pelkistä sanoista? Eivätkö teot ole tärkeämpiä?

Sanojen vaikutusta voi verrata aseesta lähtevään luotiin. Se lähetettiin tappamaan, eikä sitä millään enää saa takaisin lippaaseen. Samoin on ääneen lausuttujen sanojen laita. Kumma kyllä, usein sanoja vähätellään. Väitetään, että vain teot merkitsevät. Kuitenkin sanoilla on usein paljon tuhoavampi vaikutus kuin teoilla. Usein pelkät sanat ja panettelupuheet loukkaavat enemmän kuin teot.

Tosiasia on myös, että ilman sanoja ei myöskään paha teko yleensä toteudu. Asiaa kuvaa hyvin Jaakob, joka sanoo laivan perämiehen tehtävästä: ”Vaikka laivat ovat isoja ja rajut tuulet heittelevät niitä, pienen pienen peräsin ohjaa laivan minne peränpitäjä haluaa.” Lopulta lausuttu sana saastuttaa koko ruumiin ja syyttää tuleen elämää tuhoavan pyörän, itse liekehtien helvetin tulta. Sanoista ovat saaneet alkunsa myös sodat, riidat, aviorikokset, petokset, kiusaamiset ja itsemurhat. Kumpi on siis pahempaa, sanat jotka alustavat maata pahoille teoille, vai teot jotka ovat vain seurausta sanoista? Mitä sinun suustasi lähtee, luoteja vai siunauksia? ✕

14.9.

LÄHIMMÄINEN

14. sunn. helluntaista

Liturginen väri: vihreä**Mt.** 5:43-48**Virret:** 194: 1, 3, 6 (alkuvirsi), 130 (kiitosvirsi), 431 (päivänvirsi), 509 (Ut:n jälkeen), 430: 1-4 (; uhri virsi), 227 (ehtoollisvirsi), 544 (loppuvirsi)**Muuta musiikkia:** B. Snickars: Rakastakaamme toisiamme (LS), P. Kostiainen: Nuorisomessu, 1. Efesolaiskirjeestä (Sulasol), J. Löytty: Anna sydän avara (ML), Käteeni tartu, Trad. (LV)Rakkautta lähimmille
vai sittenkin kaikille?

NIKO HUTTUNEN

Sunnuntain aiheena on lähimmäinen, jollaiseksi kirkkokäsikirja määrittelee jokaisen ihmisen. Näin laaja käsitys lähimmäisestä on Raamatussa harvinainen. Se tulee selkeäsanaisesti esiin kertomuksessa laupiaasta samarialaisesta (ensimmäisen vuosikerran teksti), mutta epäsuoremmin myös tämän sunnuntain evankeliumissa. Siinä vihamiestäkin tulisi kohdella kuin lähimmäistä.

Lähimmäisenrakkauden käskyn raamatullisena juurena on 3. Moos. 19:18, jonka asiayhteydestä käy yksiselitteisesti ilmi rajoitus: lähimmäinen on omaan kansaan kuuluva. Myöhemmin rajoitusta lievennetään koskemaan myös oman kansan keskuudessa asuvia muukalaisia (3. Moos. 19:34) – mutta kaikkia ihmisiä se ei edelleenkään koske.

Uudessa testamentissa lähimmäisenrakkaus liittyy pääasiassa kristittyjen keskinäisiin suhteisiin. Paavali suhtautuu varsin avoimesti ulkopuolisiin ja antaa muun muassa kaiken arvostuksen pakanalliselle esivalalle. Mutta keskinäisestä lähimmäisenrakkaudesta hän puhuu te-muodossa. Se koskee siis kirjeen kristittyjä vastaanottajia (Room. 13).

Kohtien Gal. 5:14 ja Jaak. 2:8 asiayhteys osoittaa, että niissäkin puhutaan kristittyjen keskinäisestä suhteesta. 1. Johanneksen kirje, josta päivän Uuden testamentin lukukappale on otettu, suorastaan kieltää rakas-

tamasta maailmaa (1. Jh. 2:15). Itse lukukappaleessa todetaan selvästi, että rakkautta tulee osoittaa ”veljille” so. toisille kristityille (kyllä tämä koskee ”sisariakin”, vaikka mieskeskeinen kieli sen peittääkin).

Mitä sitten on rakkaus? Paavalille se ei ainakaan tarkoita mitään muusta elämästä poikkeavaa etiikkaa. Päinvastoin Room. 13 osoittaa, että myös pakanallinen esivalta edustaa sitä yleisluonteista hyvää ja estää siitä yleisluonteisesta pahasta, jotka määrittävät myös kristillistä etiikkaa: rakkaus ei tee lähimmäiselleen mitään pahaa (Room. 13:10).

Rakkaus ei eroa muusta etiikasta sisältönsä vaan intensiteettinsä puolesta: ”Meidän on siis tehtävä hyvää kaikille, mutta varsinkin niille, joita usko yhdistää meihin.” (Gal. 6:10) Erityisen ahkera hyvän tekeminen tulee siis suunnata omaan porukkaan muita unohtamatta. Luulen, että Paavali on tässä vain pragmatikko: lähinnä oleville on tavallista osoittaa lähimmäisyyttä.

Tämä kuva lähimmäisenrakkaudesta lieene myrkyä erityisesti niille, jotka korostavat kristittyjen ja kirkon jakamatonta vastuuta kaikista ihmisistä ja koko maailmasta. Mutta ei hätää: onhan meillä Jeesus, joka laajentaa lähimmäisenrakkauden jopa vihollisiin. Tämä menee niin pitkälle, että rakkauden nimessä Jeesus kehottaa hyväksymään ja jopa auttamaan itseän kohdistuvaa pahoinpitelyäkin: käännä toinenkin poskesi – kehoitus on tämän sunnuntain evankeliumin edellä.

Tämän sunnuntain evankeliumissa rakkauden rajatomuus tulee teologisesti perusteltua. Jumala jakaa lahjojaan yhdenvertaisesti sekä pahaille ja hyville. Jumalan täydellisyys on esimerkkinä meillekin: toimikaa samalla tavalla. Pieni ihminen minussa protestoi ja kysyy, eikö tällainen toimintaperiaate anna kaiken vallan häikäilemättömille tyrannoille. Eikö Jeesuksen oma kohtalo osoita, mihin näin suurisieluinen suhtautumistapa johtaa?

Tässä kohtaa luterilaiset ovat perinteisesti hakenet esivallan hätiin. Se suojelee ja rankaisee, kun yksittäinen kristitty kulkee Jeesuksen jalanjälkiä. Olen iloinen, että meillä on esivalta, mutta ei se meitä aina auta. Entä jos poliisia ei ole paikalla tai jos esivalta ei halua estää tapahtumia, kuten Jeesuksen tapauksessa?

En osaa lopulta antaa tyhjentyvää vastausta tähän ongelmavyyhteen. Sen kuitenkin tiedän, että Jeesuksen väkivallaton ja kaikkiin ihmisiin rakkaudella suhtautuva linja on vaalimisen arvoinen – edes ihanteena, jos sitä ei aina voikaan seurata. ✕

21.9.

KIITOLLISUUS

15. sunn. helluntaista

Liturginen väri: vihreä**Jh.** 5:1-15**Virret:** 535: 1, 3, 4 (alkuvirsi), 726 (kiitosvirsi), 329 (päivänvirsi), 341 (Ut:n jälkeen), 172 (uhrivirsi), 742 (ehtoollisvirsi), 462 (loppuvirsi)**Muuta musiikkia:** Nyt laula, kaikki maa (TZ), E. Hawkins: Oh, Happy day! (EFS), J. Schopp: Enkö Herraa Jumalaani (HH), G. F. Händel: Arioso (Soi kiitos, soi)

Kiitos kiistasta?

HANNA VANONEN

Kertomus parantumisihmeestä Bestedan altaalla on koskettava kuvaus pitkään sairastaneen miehen elämän käännekohdasta ja siitä viriävästä kiistakeskustelusta. Saarnatekstinä kertomuksen ongelmana vain on, että sen yhteys päivän aiheeseen eli kiitollisuuteen ei ole aivan yksiselitteinen. Se, että Jeesuksen kerrotaan myöhemmin tavanneen altaalla parantuneen miehen temppelissä (Jh. 5:14) ei vielä kerro, että mies olisi tullut temppeliin kiittämään tervehtymisestään tai etsimään Jeesusta kiittääkseen tätä – vaikka näin toisinaan kuuleekin tulkittavan. Miehen suhtautumisesta parantumiseensa tai parantajaansa evankeliumi ei kerro oikeastaan mitään. Muutenkin liikuntakyvyttömyydestä kärsineen miehen kuvaus on niukanlaista, vaikka kertomuksen henkilöistä juuri hän on se, joka todennäköisesti herättää kuulijoissa eniten tunteita ja ajatuksia, samastumistakin. Hänen sairautensa pituuden tarkka määrittäminenkin (Jh. 5:5) tuntuu viestivän pikemminkin halusta korostaa parantumisen ihmeellisyyttä (ks. vastaavia ajanmääreitä Lk. 13:11; Jh. 9:1; Ap. t. 3:1 ja 4:22) kuin halusta avata miehen henkilöhistoriaa.

Vasta kertomuksen loppupuolella todetaan se olennaiseksi muodostuva seikka, että parantaminen tapahtui sapattina. Samalla mukaan astuvat ”juutalaiset”, joille parantuneen käveleminen vuoteensa kanssa näyt-

täytyy sapattikäskyn rikkomisena. Tästä päästään Jeesuksen ja ”juutalaisten” väliseen konfliktiin, joka on Johanneksen lukujen 5-10 kattava teema. Sairas ja sittemmin parantunut mies muuttuu välikappaleeksi, jonka tehtävä on toimia lähinnä Jeesuksen ja hänen vastustajiensa kiistan sytyttimenä. Samalla parantamisihme saa provokatiivisen luonteen: se ei näyttäydy enää vain toivottamalle tehtynä hyvänä tekona vaan myös haasteena teologiseen debattiin.

Kertomuksessa nämä kaksi näkökulmaa ovat kietoutuneet yhteen: evankeliumin voikin nähdä kannustavan yhtäältä toivottoman huomaamiseen ja hyvän tekemiseen, toisaalta keskusteluun haastamiseen. Kumpikin näkökulma sopii saarnan pohjaksi ja näkökulmia voi kuljettaa puheessa mukana. Jälkimmäinen näkökulma on kuitenkin Johanneksen kontekstissa sikäli erityisen merkittävä, että se liittyy ihmekertomukseen nyt ensi kertaa: Jeesuksen kaksi aiempaa ihmetekoa – veden muuttaminen viiniksi ja virkamiehen pojan parantaminen – ovat herättäneet ihmisissä uskon (ks. Jh. 2:11, 4:53), kun taas tämä kolmas ihmeteko sytyttääkin kiistan. Näin ollen ihmeiden funktio Johanneksella muuttuu ja laajenee halvaantuneen miehen parantamisen myötä. Seuraavassa parantamisihmeessä, syntymästään saakka sokean miehen tapauksessa, ovatkin sitten molemmat elementit läsnä (ks. Jh. 9:17 ja 9:38).

On huomionarvoista, että seuraapa Jeesuksen ihmetekoa sitten uskon syttyminen tai kiistan puhkeaminen, molemmilla on Johanneksen evankeliumin juonenkuljetuksessa keskeinen tehtävä. Kysymykset uskosta ja epäuskosta ovat evankeliumissa keskeisiä ja niitä käsitellään usein juuri tunnustekojen yhteydessä (huomaa myös Jh. 12:37, jossa fokuksessa ovat tunnusteot ja epäusko). Toisaalta kiistojen syntyminen johtaa evankeliumissa yleensä siihen, että Jeesus pääse puhumaan jostaikin keskeisestä teologisesta teemasta – Betesdan altaalla tapahtuneen kohdalla Jumalan Pojan valtuuksista (5:19-29). Tässä mielessä sekä usko että kiistat ovat olennaisen tärkeitä – ja päivän teemaa ajatellen niitä molempia voisi pitää myös kiitoksen aiheina. Kiitollisuus kiistasta voi olla virkistävä pohdinnanaihe, sillä tyypillisesti kiitollisuus nousee hyvistä ja mutkattomista asioista. Saarnaa valmistellessa voisikin pohtia – vaikkapa yhdessä seurakuntalaisten kanssa – mistä sellaisesta voisi olla kiitollinen, joka on kenties herättänyt närää, mutta lopulta aiheellisesti haastanut omaa ajattelua ja saanut näkemään asiat uudella tavalla. ✕

21.9.

KIITOLLISUUS

Merisunnuntain saarnatekstin

taustaideoita

**(vaihtoehtoinen teksti 15. sunn.
helluntaista saarnajuurille)****Jh. 5:1-5**

Systeemimaailman rajalla

KARI LATVUS

Merisunnuntai, *Sea Sunday*, nostaa esiin ne, jotka toimivat merellä ja pitävät merien ympäröimän Suomen pyörät pyörimässä. Samalla kun suomalaisten merimiesten määrä on viime vuosina vakiintunut reiluun kuuteen tuhanteen, on muiden maiden kansalaisten määrä kasvanut niiden merenkulkijoiden parissa, jotka huoltavat työllään Suomea.

Johanneksen evankeliumin kuvaama Jeesus on kuin Noora Karma; näyttää näkevän ihmisten syvät tarpeet, ottaa yleisön kysymällä oikeat kysymykset ja ihmeellisellä tavalla jättää ihmiset suu ammolleen: ”Miten se tuon teki?” Enemmän kuin kukaan Ut:n kirjoittaja, Johanneksen evankeliumin kirjoittaja on erityisesti korostanut Jeesuksen ylikuonnollisia kykyjä, tietoja ja jumallalista syntyperää. Johanneksen mukaan Jeesus ei vain näytä tuntevan muita ja tekevän jotain ihmeellistä, vaan hän todella tiesi ja tunsikin jokaisen.

Ja kaiken tämän hämmäntävän ja pulinaa synnyttävän keskustelun keskellä on ihminen, joka jää yksin, jolla ei ole ketään. Kolmekymmentäkahdeksan vuotta sairastaneen yksinäisyys on kuin suora ote suomalaisesta seniorikansalaisten keskustelusta. Aikajänne on venynyt samalla, kun yksinäisyyden määrä on kasvanut. Yksinäisen ja tuntemattoman sairastajan kohtalo koskettaa, kun siitä puhutaan, mutta kertomuksen viesti on, ettei asia lopulta ketään liikuttanut. Miestä ei ku-

kaan auttanut, hän oli vain tuntematon potilas. Kuvaavaa on se, ettei miehellä ole nimeä, mutta hän ei myöskään kertomuksessa tunne parantajansa nimeä.

Kertomuksessa vastakkain ovat ihmisen tarpeet ja uskonnolliset reunaehdot. Tilanne voi kuvata systeemimaailman ja elämismaailman eron ja jännitteen avulla. Yksilöllä ei ole epäilystä, että hän tarvitsee terveyden, avun, elämän ja toisen ihmisen. Systeemimaailman näkökulmasta asiasta voi kuitenkin olla huolissaan silloin, kun yksilö rikkoo arvoja, säädöksiä ja sopimuksia. Sapattina vain ei ollut oikein tulla terveeksi ja kantaa mattoa.

Jeesuksen toiminta näyttää selvästi asettuvan ihmisen tarpeiden puolelle ja jopa unohtavan systeemimaailman paineet. Kertomuksen tuntematon potilas puolestaan ei edes tajua koko kysymystä. Hänelle elämä vain on.

Merimieskirkko toimii merenkulkijoiden parissa tarjoten apua niin suomalaisille seiloreille kuin Suomeen tulleiden laivojen kansainväliselle miehistölle. Merenkulkijoiden työ on näkymätöntä ja piilossa, otsikoihin se nousee yleensä vain onnettomuuksien yhteydessä. Silti jatkuvasti tuntemattomat merimiehet pitävät suomalaisen maailman viennin ja tuonnin liikkeessä ja tekevät työnsä vaativissa oloissa.

Laivoilla työskentelevät tuntevat myös sen haasteen, mitä merkitsee elämänpäivien kapeutuminen. Aurinkoisella säällä työ on juhlaa, mutta jos elämä kääntyy solmuun, niin auttajia ei ole aina helppoa löytää. Tämän keskellä Merimieskirkon työ on arkista kohtaamista, keskustelua, sielunhoitoa ja tukea niiden parissa, jotka sitä tarvitsevat. Merimieskirkko on kirkko myös systeemimaailman rajalla, jossa merenkulkijoiden vierellä seilaataan. ✕

“Kolmekymmentäkahdeksan vuotta sairastaneen yksinäisyys on kuin suora ote suomalaisesta seniorikansalaisten keskustelusta.”

28.9.

JUMALAN HUOLENPITO

16. sunn. helluntaista

Liturginen väri: vihreä **Lk.** 10:38-42**Virret:** 503 (alkuvirsi), 126 (kiitosvirsi), 547 (päivänvirsi), 530 (Ut:n jälkeen), 447 (uhrivirsi), 276 (ehtoollisvirsi), 600 (loppuvirsi)**Muuta musiikkia:** C. D. Martin: *God will take care of you (AH)*, J. Andersson: *Oi katsele lintua oksalla puun (HH)*, P. Laaksonen: *Katsokaa taivaan lintuja (KL)*, T. Nikkola: *Jumalan helmassa (LV)*

Martta vai Maria?

ARI OINAS

Martan, Marian ja Jeesuksen kohtaaminen on osamatkaa, kun Jeesus lähestyi Jerusalemiä. Vastakkain näyttää olevan kaksi sisarusta, kuin tuhlajaipoikakertomuksessa, jossa vastakkain oli kaksi veljestä. Martan ja Marian kodissa tilanne oli seuraava: toinen paiskii töitä vieraita kestitessä ja toinen lopettaa työntöön, kun Jeesus tulee sisään. Onko kyseessä siis esimerkkikertomus siitä, mikä on kelpaavaa Jumalan edessä ja mikä ei? Usein asiaa on tulkittu juuri niin. Samalla Jeesuksen vastaus herättää myös kummastusta.

Eikö ole luontevampaa, että Jeesus olisi vastannut Martan kysymykseen myötäilevästi ja moittinut Mariaa, joka luisti päivän vastuista. Uskomatonta kyllä, Jeesus asettui yllättäen puolustamaan laiskaa Mariaa. Mistä oikein on kysymys? Toinen tulkinta on, että Jeesus puolustaa Mariaa, koska tämä on selvästi hengellisesti sisaruksista.

Toisaalta on ajateltu, että kertomus antaa kaksi esimerkkiä naisten rooleista. Toisen tehtävä on palvella Jumalaa (vrt. nunnaluostarit), kun taas toisen tehtävä on kasvattaa lapsia, keitellä kahvia ja siivota (vrt. kotiäidit). Mielestäni tämäkin tulkinta ei tunnu uskottavalta, sillä Jumalaa voi palvella monin tavoin.

Ajattelen, että kysymys ei ole naisten rooleista, vaan ylipäätään ihmisten rooleista erilaisissa elämäntilanteissa. Tuona hetkenä Maria kaipasi turvaa ja Jumalan

läheisyyttä elämäänsä. Niinpä Jeesus päätti sitä tarjota. Toki Marttakin tarvitsi Jumalaa, mutta sillä hetkellä hän ei sellaista läheisyyttä tarvinnut. Joku toinen kerta roolit olisivat voineet olla toisin päin.

Osaammeko me toimia Jeesuksen tavoin, vai kehotammeko turvaa hakevaa etsimään turvansa jostain muualta? Osaammeko me tunnistaa kunkin ihmisen sen hetkiset tarpeet? Kysymys ei olekaan Marian ja Martan esimerkeistä, vaan Jeesuksen toiminnasta tuossa hetkessä. Molemmat, niin Maria kuin Martta toimivat oikein! Kummankaan toiminnassa ei ollut mitään moitittavaa.

Tekstin väärin ymmärtäminen voi johtaa siihen, että arvostamme hengellistä elämää ja pidämme aktiivista tämän maailman asioista huolehtimista pahana asiana. Kuitenkin Jeesus itse arvosti molempia. Jeesus oli koko elämänsä ajan toiminut puuseppänä. Aina kolmikymmenvuotiaaksi hän huolehti ihmisten arkisista asioista, ovenkarmeista ja pöydistä. Sillekin tulee antaa arvo. Ei Jeesus missään vaiheessa sano, että hänen elämänsä kolmekymppiseksi asti olisi ollut merkityksetöntä. Jumalaa voi palvella monin tavoin.

Samalla on totta, että ihmisen elämässä on myös hetki hengellisille asioille, meditaatiolle ja rukoukselle. Tosiasiassa, hengellinen elämä ilman tekoja on yhtä tyhjän kanssa. Mitä hyötyä on rukouksesta ilman tekoja? Esimerkiksi jos rukoilemme, että yksinäinen tuttavamme saisi avun ja lohdutuksen, vaikka itsellämmekin olisi aikaa mennä hänen luokseen. Tämä on ainoastaan merkki siitä, että aidosti rakastava lähimmäinen ei asukaan meissä. Samoin teot ovat tyhjiä ilman rukousta, sillä rukous antaa suunnan teoille ja osaamme toimia oikein. Siis jos toimimme niin kuin rukoilemme.

Maria muistuttaa päivän evankeliumissa pysähtymään Herran jalkojen juureen levähtämään ja kuuntelemaan Jumalan puhetta. Martta taas muistuttaa meitä siitä, että tarvitsemme myös tekoja, joilla tuemme toisiamme. ✕

“Osaammeko me tunnistaa ihmisen sen hetkiset tarpeet?”

5.10.

JUMALAN SANANSAATTAJAT
Mikkelinpäivä

Liturginen väri: valkoinen

Mt. 18:1-6, (7-9,) 10

Virret: 499 (alkuvirsi), 729 (kiitosvirsi), 747 (päivänvirsi), 490 (Ut:n jälkeen), 498 (uhrivirsi), 743 (ehtoollisvirsi), 137 (loppuvirsi)

Muuta musiikkia: P. J. Hannikainen: Maan korvessa kulkevi, Negrospirituaali: Suojaksi saat enkelin (LV), I. Kalliokoski: Enkelin siipien suojaan (NSV), J. Tanskanen: Lapsen lailla (Kahdeksan sekakuorolaulua Hilja Haahden runoihin, Sulasol 2010)

Vähäisimmät korkeimmalle

NIKO HUTTUNEN

Mikkelinpäivän evankeliumissa erottuu kaksi ajallisesti eriaikaista kerrostumaa, joista varhaisemmassa puhutaan lapsista (jakeet 1-5) ja myöhemmässä vähäisistä (jakeet 6-10). Vähäiset tarkoittavat yleisesti kristittyjä tai kristittyjä sananjulistajia (Mt. 10:42). Vähäisistä puhutaan myös kuvauksessa viimeisestä tuomiosta (Mt. 25:40, 45). Tällöin on luontevaa ajatella, että kyse on aikuisista – ainakin vankila tekee sen todennäköiseksi.

Jae 10 erottuu jälkimmäisestä kokonaisuudesta. Vaikka se puhuu vähäisistä, se ikään kuin jatkaa jakeiden 4-5 teemaa: nöyryys ja näiden nöyrien lasten vastaanottaminen ikään kuin jatkuu halveksumisen varoituksella. Nöyriä on ymmärrettävästi helppo halveksua. Sunnuntain teeman kannalta on mielenkiintoista, että vain jakeessa 10 puhutaan enkeleistä. Lisäksi viettelukset ovat jakeiden 6-9 erityisaihe.

Saarnaajalla on siis edessään neljänlaista aihekokonaisuutta: ensin pääkokonaisuudet lapset (jakeet 1-5) ja vähäiset (jakeet 6-10) sekä jälkimmäisen sisällä erityisaiheet vietteluksista (jakeet 6-9) ja enkeleistä (jae 10).

Voi tosin kysyä, miten paljon jakeet 1-5 puhuvat konkreettisista lapsista. Lapsi on siinä nimittäin esimerkki, jonka avulla halutaan ohjeistaa Jeesuksen (aikuisia) seuraajia. Mahdollisesti vain jakeessa 5 puhutaan suhtautumisesta konkreettiseen lapseen, eikä

tämäkään ole yksiselitteistä; ”tällainen lapsi” voi näet tarkoittaa henkilöä, joka on edeltävän neuvon mukaisesti nöyrytynyt.

Vaikka lapsella onkin tekstissä etupäässä symboliarvoa, se kertoo myös suhtautumisesta konkreettiseen lapseen. Eihän lapsesta olisi esimerkiksi, ellei hänessä olisi myönteisiä ominaisuuksia. Selvemmin tämä myönteinen asenne suhteessa lapsiin tulee esiin lasten siunauksiskertomuksessa (Mt. 19:13-15).

Mielenkiintoista on, että tällaisessa yhteydessä esiintyy jakeiden 6-9 sisältämä varoitus vietteluksista. Samankaltainen varoitus on esiintynyt jo aiemmin jakeissa Mt. 5:29-30, jossa on yksiselitteisesti puhe seksuaalisesta viettelystä. Koska tämän sunnuntain evankeliumissa vähäisimmät ei tarkoita lapsia, pedofiiliasta ei ole kyse – suoranaisesti.

Vietteluksista puhutaan kuitenkin samassa yhteydessä kuin lapsista. Siten assosiaatio pedofiiliaan ei ole välttämättä ainoastaan lukijan silmässä. Ruumiin jäsenen leikkaaja ja myllyn kivi kaulassa upotettava olisi tällöin pedofiili, joka ”saattaa lankeemukseen yhdenkin näistä vähäisistä”. Valtaisan myllynkiven ripustaminen kaulaan on samaa liioittelevaa kieltä kuin hirren löytäminen silmästä (Mt. 7:3-5).

Ainakin kirkkohallitus on assosioinut sanat pedofiiliaan julkaistessaan vuonna 2000 (siis hyvän aikaa ennen kohuja) kirjan ”Joka viettelee yhden näistä pienimmistä... Lasten seksuaalisen hyväksikäytön ennaltaehkäisy ja kirkon vastuu.” Otsikko on mikkelinpäivän evankeliumista – tosin se puhuu ”pienimmistä” niin kuin vuoden 1776 käännös! Piispainkokous varoiteli muutama vuosi sitten myllynkivi-tekstillä, että lapsiin kohdistuvat rikokset lukeutuvat kaikkein vakaviimpiin synteihin (pöytäkirja 8. - 9.2.2011).

Lopuksi pienten tai lasten kaltaisten väheksymisestä varoitetaan sillä perusteella, että näiden enkelit katsovat taivaassa Isän kasvoja. Luultavasti tässä tarkoitetaan ihmisten jonkinlaista taivaallista vastinetta (vrt. Ap. t. 12:15). Maailmassa vähäisin on taivaassa lähimpänä Jumalaa. Tästähän puhuttiin jo jakeessa 4. Toisin sanoen vähimpien kautta on yhteys kaikkein korkeimmalle. Tällöin vähäisimmistä tulee eräänlaisia sanaviejä ja enkeleitä maailmaan. ✕

“Maailmassa
vähäisin on taivaassa
lähimpänä Jumalaa.”

12.10.

KRISTITYN VAPAAUS
18. sunn. helluntaista**Liturginen väri:** vihreä**Mk.** 2:18-22 (7-9) 10**Virret:** 384: 1-3 (alkuvirsi), 130 (kiitosvirsi), 415 (päivänvirsi), 387: 1, 2, 4 (Ut:n jälkeen), 339 (uhrivirsi), 230 (ehtoollisvirsi), 399: 1, 2, 4 (loppuvirsi)**Muuta musiikkia:** A. Gouzes: *Pyhä Jumala* (Ps. 78:35-39) (LS), M. Nikunen: *Kristus vapautti* (KA), L. Heikkilä: *Vapauden laulu* (UML), T. Kalenius: *Kun joku on lähellä Jeesusta* (UML), J. Maukonen *Nimeläsi kiitos* (NSV)Varjele hengestä
orjallisesta!

SATU SAARINEN

hmiselle lajityypillinen käyttäytymismalli on (stereo) tyypittely. Saattaisipa joku sanoa sitä lokeroimiseksikin. Rajat luovat turvaa, ja niiden sisällä voi kokea säädeltyä vapautta. Yhtä aikaa rajat kuitenkin nimensä mukaan rajaavat ja kahlitsevat. Pahimmillaan rajat muodostavat henkisiä ja fyysisiä esteitä vapauden tunteen toteutumiseksi.

Tämän pyhän aiheena on kristityn vapaus. Paljon toistettu Paavalin lause on huulilla ja mielissä: ”Vapauteen Kristus vapautti meidät.” Mitä vapaus mahtoi tarkoittaa ensimmäisille kristityille? Mitä se tarkoittaa meille tänään?

Alkuseurakunnan aikana rajoja vedettiin Kristukseen uskovien ja muiden välillä. Eri uskonnollisilla piireillä oli omat sääntönsä ja tapansa, joiden noudattamisesta tai noudattamatta jättämisestä tiedettiin, kenen joukoissa kyseinen henkilö seiso. Kristitytkin joutuivat miettimään paikkansa eri rituaalien ja perinnäissäädokkien keskellä.

Päivän epistolatekstissä, kolossalaiskirjeessä ollaan asian ytimessä: Syömissäännot ja juhlapäivien noudattamiset ovat ”vain sen varjoa, mikä on tulossa; todellista on Kristuksen ruumis”. Ja vielä osuvammin ja suoremmin: ”Nämä omakekoista hurskautta, nöyryyden harjoitusta ja ruumiin kurittamista vaativat käskyt tosin näyttävät viisailta, mutta todellisuudessa ne ovat arvottomia ja tyydyttävät vain ihmisen ylpeyttä.”

Rituaalit ja tavat ovat hyviä, jos ne palvelevat hartautta, syventymistä ja kääntävät katsetta kohti keskeistä, eli Kristusta. Jos ne saavat katseen kääntymään itse rituaaliin tai tapaan ja sen pilkuntarkkaan noudattamiseen tai vielä pahempaa: sen tarkkailuun, miten naapuri toimii – ollaan omavanhurskauden ytimessä. Silloin Kristus jää varjoon ja oma minä on valokeilassa.

Evankeliumissa aikalaisten katse kääntyy Jeesuksen opetuslasten paastoamattomuuteen. He rikkovat perinteitä ja sääntöjä poikkeavalla käytöksellään. Jeesus saa selitellä. Meille ei kerrota, meneekö selitys läpi. Järkeenkäypä se toki on: miksi himmailla nyt, kun juhla on vielä paikalla!

Jeesus myös puhuu vertauksin kuin vahvistaakseen sanomaansa. Kun jotain uutta on käsillä, se vaatii myös uusia tapoja toimia. On luovuttava jostain vanhasta, että uuden täyteys saa puskea esiin ja alkaa vaikuttaa laajemminkin.

Vanhasta kiinnipitäminen saattaa hokuttaa meitäkin. Uusi asia saattaisi virkistää ja tuoda uutta näkökulmaa, mutta miksi olemme niin hitaita muutokseen? Muutos haastaa meidän tutun ja turvallisen näkökulmamme, totut tapamme ja rituaalit, joita ehkä toistamme vain tavan vuoksi.

Joskus joudumme tilanteen pakosta vapauttamaan itsemme jostain vanhakantaisesta tai stereotyyppisestä ajatusmallista. Kriisi voi ravistella meitä niin, että uusia toimintatapoja täytyy etsiä tai niitä syntyy automaattisesti. Tärkeintä on olla avoin ja katsoa elämää Kristuksen esimerkin tavoin: vapaasti ja laveasti, fokus kuitenkin Hänessä. ✕

“Mitä vapaus mahtoi tarkoittaa ensimmäisille kristityille? Mitä se tarkoittaa meille tänään?”

NIKO HUTTUNEN

Uuden testamentin eksegetiikan dosentti, Helsingin yliopisto

KARI LATVUS

Merimiespastori, Helsinki-Rotterdam, Suomen Merimieskirkko

ARI OINAS

Halikon aluekappalainen, työnohjaaja, Salon seurakunta

SATU SAARINEN

FT, Kirkkoherra, Oulujoen seurakunta

JUHA TANSKA

Kirkkoherra, Kymin seurakunta

HANNA VANONEN

Pastori, tutkija, Helsinki

VIRRET JA MUSIIKKI

JENNY JOAS

Kanttori, Kotkan seurakunta

LAULUJEN LÄHTEITÄ

ML = Messulauluja. Gummerus kirjapaino Oy. 1997

UML = Uusia messulauluja. Kirjapaja. 2007

KL = 100 Kauneinta laulua. Anna-Mari Kaskinen ja Petri Laaksonen. Karisto oy:n kirjapaino. 2003

LS = Laulakaa ja soittakaa: Ruotsin kirkon psalmimusiikkia. Verbum. 2009

NSV = Nuoren seurakunnan veisukirja 2010. Kariston kirjapaino Oy. 2010.

HH = Hartaisiin hetkiin, hengellisiä lauluja. Bells. 2007.

LV = Lasten viirsi. Lasten keskus. 2012

SS = Syttyköön sydämiin: 100 laulua kuorolle. Suomen Lähetysseura. 2003

EFS = Ev'ry time I feel the Spirit: 101 best-loved psalms, gospel hymns, and spiritual songs of the African-American Church. Henry Holt and company. First Owl book Edition. 1999.

AH = African American heritage hymnal: 575 hymns, spirituals, and gospel songs. GIA Publications, Inc. Chicago. 2001.

LKM = Laula kaikki maa: hengellisiä lauluja. Suomen Lähetysseura. 1991

KA = Kiitos armosta 1. Matti Nikunen. Päivä Osakeyhtiö. 2000

Anna palautetta lehdestä
ja voita **iPad mini!**

VASTAAMINEN ON HELPPOA.

1. Kirjautu osoitteeseen www.mcipress.fi/crux
2. Merkitse numerosarja 0248
3. Tämän jälkeen pääset lukijakyselyyn klikkaamalla Lähetä-painiketta.

Ja sitten vain onnea arvontaan!

Samalla voit antaa aihe-ehdotuksia ja vaikuttaa lehden sisältöön. Vastaa heti lyhyeen kyselyyn osoitteessa www.mcipress.fi/lukijakysely

Lukijakyselyyn voi vastata kahden viikon sisällä lehden ilmestymisestä. Kyselyyn voivat osallistua kaikki MCI Press Oy:n tuottamien lehtien lukijat. Voit osallistua kyselyyn jokaisen ilmestyvän numeron yhteydessä, mutta vain yhdellä vastauksella lehden numeroa kohden. Kysely ja arvonta koskevat lehtiä, jotka ilmestyvät kevätkaudella 2014. Palkinnon arvontaan osallistuvat kaikki vastanneet. Palkinto arvotaan 31.7.2014. Voittajalle ilmoitetaan sähköpostitse tai kirjeitse.

Arvottava palkinto on n. 400 euron arvoinen Applen iPad mini Retina -näytöllä.

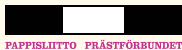
KIRKON AKATEEMISET –
KYRKANS AKADEMIKER AKI R.Y.
Perustettu 25.1.2001

AKIn toimisto
Akavatalo, Rautatie­läisen­katu 6,
00520 Helsinki Avo­in­na arkisin klo 9–15 Puh. (09) 4270 1503,
toimisto@akiliitot.fi www.akiliitot.fi

**Edunvalvontaan ja työsuhteeseen liittyvät kysymykset
osoitteesen edunvalvonta@akiliitot.fi**

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO

Finlands kyrkas prästförbund R.y.
www.pappisliitto.fi, pappisliitto@akiliitot.fi
Perustettu 14.1.1918

Puheenjohtaja, AKI Puheenjohtaja, Pappisliitto

Eija Nivala
Alavieskan seurakunnan
kirkkoherra, TM
Puh. (08) 4309 602 | GSM 050 5762 110
eija.nivala@devl.fi

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO

Finlands Kantor-organistförbund r.y.
www.skul.fi, kanttori-urkuriliitto@akiliitot.fi
Perustettu 15.6.1907

Varapuheenjohtaja, AKI Puheenjohtaja, Kanttori-urkuriliitto

Eero Annala
Keravan seurakunnan
A-kanttori, MuM
Puh. 0400 378 048,
eero.annala@devl.fi

**Toiminnanjohtaja
Esko Jossas, TT**
Puh. 4270 1507
GSM 050 511 6683
esko.jossas@akiliitot.fi

**Opiskelija-asiamiehet
Annukka Ruusula, kanttori,
MuM**
Puh. (09) 4270 1502
GSM 050 518 4038
annukka.ruusula@akiliitot.fi
Kanttori-urkuriliiton
opiskelijatoiminta, neuvonta
opiskelijoiden harjoittelu- ja
työllistymiskysymyksissä

**Toimistosihteerit
Tuija Kukkonen, yo-
merkonomi**
Puh. (09) 4270 1503
tuija.kukkonen@
akiliitot.fi

Jäsenyysasiat,
alaosastot,
luottamus­mies­kurssit

**Apulaistoiminnanjohtajat
Annamari Jokinen, VTM**
Puh. (09) 4270 1505
GSM 040 865 6630
annamari.jokinen@
akiliitot.fi

AKIn neuvottelu- ja
luottamus­mie­stoiminta,
AKIn ala­osastoiminta,
Kanttori-urkuriliiton
hallinto, kanttorien
ammatilliset asiat,
palvelussuhdeneuvonta

Vesa Engström, teol.yo
Puh. (09) 4270 1501
GSM 050 597 5231
vesa.engstrom@akiliitot.fi
Pappisliiton opiskelijatyö,
neuvonta opiskelijoiden
harjoittelu-, mentorointi- ja
työllistymiskysymyksissä

Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515
heli.meinola@akiliitot.fi

Cruxin toimitussihteeri,
jäsenyysasiat,
opintomatkat

**Merja Laaksamo,
pastori, TM**
Puh. (09) 4270 1506
GSM 050 542 3664
merja.laaksamo@akiliitot.
fi

Cruxin päätoimittaja,
AKIn viestintä,
Pappisliiton hallinto,
opintomatkat, pappien
ammatilliset asiat,
palvelussuhdeneuvonta

**Johdon assistentti
Tuula Anttonen,
HSO-sihteer**
Puh. (09) 4270 1513
tuula.anttonen@akiliitot.fi

AKI-hallinnon ja johdon
assistentti, Pappisliiton
hallintoelinten
pöytäkirjanpitäjä, matka-
ja kokousjärjestelyt,
Internet-kotisivut

Anne Taanila
Puh. (09) 4270 1517
anne.taanila@akiliitot.fi
Kirjanpito ja
maksuliikenne

Erityiskoulutettujen työttömyyskassa ERKO
Asemamiehenkatu 2 C, 00520 Helsinki
Puh. (09) 7206 4343 ma ja to klo 12–15
Faksi (09) 272 1212
erityiskoulutettujen.tk@erko.fi
www.erko.fi

Puhelinpalvelu yksityiselämän oikeusasioissa:
Arkisin klo 10–16 Asianajotoimisto Juridia Bützow oy
Puh. 010 684 1300. Mainitse minkä liiton jäsen olet ja
jäsennumerosi.

* . MK8 1 *

Tervetuloa Papiston päiville **Jyväskylän Paviljonkiin 30.9.-1.10.2014**

*Päivät rakentuvat pappislupauksen ja
lupauksesta nousevien teemojen ympärille.
Päivien tunnus on Lupauksen varassa.*

*Papiston päiville ilmoittautuminen on
käynnissä ja jatkuu 19.9. asti. Ilmoittautuminen
tapahtuu täyttämällä ilmoittautumislomake
kotisivuillamme osoitteessa
www.pappisliitto.fi.*

Osallistumismaksut:

Ilmoittaudu edullisemmin 30.6. mennessä!

- työelämäjäsenet 220 € / 260 €
- työelämän ulkopuolella olevat jäsenet 110 € / 150 €
- opiskelijajäsenet 30 € + 20 € illalliskortti
- ei-jäsenet, kaikki 260 € / 300 €

*Hinta sisältää sekä ohjelmatarjonnan että ruokailut ja iltajuhlan
(opiskelijahinta ei sisällä iltajuhlaa, illalliskortin voi lunastaa
erikseen 20 euron hintaan).*